

Χριστίνα Ελευθεριάδη

Σημασιοσυντακτική ανάλυση δεικτών συνέχειας:
Δεδομένα από την ελληνική και την αγγλική

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
2023

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Διπλωματική Εργασία
ΠΜΣ Γλωσσολογία

**Σημασιοσυντακτική ανάλυση δεικτών συνέχειας:
Δεδομένα από την ελληνική και την αγγλική**

Χριστίνα Ελευθεριάδη

Επιβλέπων Καθηγητής: Διονύσης Γούτσος

Επιτροπή: Αμαλία Μόζερ

Σπυριδούλα Μπέλλα

Αθήνα, Ιανουάριος 2023

Στη λατρεμένη μου γιαγιά Νίνα

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ABSTRACT.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	8
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	13
2.1. Σημασία	13
2.2. Το εννοιολογικό πεδίο της συνέχειας	19
2.2.1. Συνέχεια στον χώρο.....	23
2.2.2. Συνέχεια στον χρόνο.....	24
2.2.3. Ποσοτικές εκφάνσεις συνέχειας	27
2.2.4. Επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις συνέχειας.....	28
2.3. Αντιπαραβολική γλωσσολογία	30
2.3.1. Ορισμός, ιστορικές καταβολές και στοχεύσεις κλάδου	30
2.3.2. Παράμετροι και μέθοδοι αντιπαραβολικής ανάλυσης.....	32
2.4. Γλωσσολογία σωμάτων κειμένων	34
2.4.1. Ορίζοντας το πεδίο	34
2.4.2. Τυπολογία σωμάτων κειμένων και μεθοδολογικά εργαλεία.....	35
2.5. Στοχοθεσία έρευνας.....	36
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	39
3.1. Σχεδιασμός έρευνας.....	39
3.2. Πηγές	40
3.2.1. Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ)	40
3.2.2. <i>British National Corpus, Baby Edition</i> (BNC Baby)	41
3.3. Συλλογή και ανάλυση δεδομένων.....	42
4. ΑΝΑΛΥΣΗ.....	44
4.1. Διερεύνηση δηλωτικής σημασίας	44
4.1.1. <i>ακόμα</i> και <i>ακόμη</i>	44
4.1.2. <i>yet</i>	58
4.1.3. <i>still</i>	65
4.1.4. <i>even</i>	70
4.1.5. <i>πλέον</i> και <i>πια</i>	75
4.1.6. <i>anymore, any more</i> και <i>no more</i>	83

4.2.	Διερεύνηση αξιολογικής σημασίας	90
4.2.1.	<i>ακόμα, ακόμη, yet, still, even</i>	90
4.2.2.	<i>πλέον, πια, anymore, any more και no more</i>	91
4.3.	Διερεύνηση κοινωνικής σημασίας	92
4.3.1.	<i>ακόμα και ακόμη</i>	92
4.3.2.	<i>yet και still</i>	98
4.3.3.	<i>πλέον και πια</i>	99
4.3.4.	<i>anymore, any more και no more</i>	104
5.	ΑΝΤΙΠΑΡΑΒΟΛΗ	106
5.1.	<i>ακόμα/-η και yet, still, even</i>	106
5.2.	<i>πλέον, πια και anymore, any more, no more</i>	110
6.	ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	113
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	118
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	124

Περίληψη

Η *συνέχεια* (continuity) μπορεί να γίνει αντιληπτή ως ένα ευρύ εννοιολογικό πεδίο που εγγράφεται σε ποικίλους άξονες διαβάθμισης, συνιστώντας έτσι ένα εννοιολογικό υπερσχήμα στο οποίο εντάσσονται επιμέρους σημασίες: χρονικές, ποσοτικές και παραχωρητικές, μεταξύ άλλων. Στην παρούσα εργασία υιοθετείται η έννοια του *δείκτη συνέχειας* (continuity marker) και, υπό αυτό το πρίσμα, επιχειρείται μία αντιπαραβολική σημασιοπραγματολογική ανάλυση α) μεταξύ των *ακόμα, ακόμη* της νέας ελληνικής και των μεταφραστικών τους ισοδύναμων *yet, still, even* της αγγλικής και β) μεταξύ των *πλέον, πια* της νέας ελληνικής και των ισοδύναμών τους *anymore, any more, no more* της αγγλικής. Χρησιμοποιώντας μεθόδους της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων και υιοθετώντας μία λειτουργική προσέγγιση της σημασίας, όλα τα προαναφερθέντα γλωσσικά στοιχεία συγκρίνονται μεταξύ τους ως προς τη δηλωτική, την αξιολογική και την κοινωνική λειτουργία τους. Ως εκ τούτου, η (μη) μεταφραστική ισοδυναμία μεταξύ των στοιχείων της νέας ελληνικής και της αγγλικής αφορά τρία διαφορετικά επίπεδα και επηρεάζεται από τα λιγότερο ή περισσότερο κοινά μοτίβα χρήσης τους (συντακτικά, πραγματολογικά, ως προς τη συχνότητα). Σε ένα πιο ευρύ και θεωρητικό πλαίσιο, στα δεδομένα της παρούσας εργασίας εντοπίζεται μία κοινή τάση και στις δύο συγκρινόμενες γλώσσες για συχνότερη εμφάνιση ορισμένων σημασιακών εκφάνσεων της συνέχειας σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη. Παράλληλα, μέσα από την παρούσα μελέτη υπογραμμίζεται η διασύνδεση της συνέχειας με την έννοια των ορίων και τίθενται βάσεις για περαιτέρω μελλοντική έρευνα.

Abstract

Continuity can be described as a broad conceptual field spanning across various scalar axes, thus forming a conceptual superstructure giving rise to several kinds of meaning: temporal, quantificational and concessive, among others. The present study aims at a contrastive semantic analysis of a) Modern Greek *ακόμα, ακόμη* and their English equivalents *yet, still, even* and b) Modern Greek *πλέον, πια* and their English equivalents *anymore, any more, no more*. All the aforementioned items are viewed as continuity markers and, by using corpus linguistic methods and adopting a tripartite functional approach to meaning, they are compared and contrasted according to their denotational, evaluative and social function. As a result, the (non) equivalence among the Modern Greek and the English items lies in three different levels and is affected by their more or less different syntactic, pragmatic and frequency patterns of use. From a broader and more theoretical perspective, there is attested a common tendency in the languages contrasted for certain senses of continuity to be more frequent in certain genres, while the interrelation between continuity and the notion of limits is underlined and posed for future research.

Ευχαριστίες

Οποιαδήποτε ερευνητική δραστηριότητα, όπως και αυτή η διπλωματική εργασία, θα μπορούσε να παρομοιαστεί με ένα συναρπαστικό ταξίδι στον ατέρμονο κόσμο της γνώσης. Θα ήθελα, λοιπόν, να ευχαριστήσω όλους εκείνους τους ανθρώπους που –ο καθένας με τον τρόπο του– έγιναν συνοδοιπόροι μου στο ταξίδι της εκπόνησης αυτής της εργασίας αλλά και στη γενικότερη ενασχόλησή μου με το φαινόμενο «Γλώσσα».

Πρώτα απ' όλα, ευχαριστώ τον κύριο Διονύση Γούτσο για την επίβλεψη της παρούσας εργασίας, την καθοδήγηση και τις συμβουλές του. Επίσης, ευχαριστώ πολύ και τα άλλα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ θέλω ακόμα να πω στους καθηγητές και τις καθηγήτριες που, κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Γλωσσολογία», μού έδωσαν τα απαραίτητα εφόδια προκειμένου να διευρύνω τους ορίζοντες της σκέψης μου και να ανακαλύψω τα ειδικότερα ενδιαφέροντά μου στο πεδίο της γλωσσολογικής έρευνας. Ειδικότερα, ευχαριστώ τις κυρίες Γιαννούλα Γιαννουλοπούλου, Σπυριδούλα Μπέλλα, Ευαγγελία Βλάχου, Μαρία Κακριδή-Ferrari, Σταματία Κουτσουλέλου-Μίχου και Αθηνά Κοντοσταυλάκη καθώς και τους κύριους Άγγελο Λέγγερη, Βασίλειο Σπυρόπουλο και Ευάγγελο Ιντζίδη.

Ευχαριστώ, επίσης, τον συμφοιτητή μου Γιάννη Ρήγα και τις συμφοιτητριάδες μου Φερενίκη-Νίκη Δερμάνη, Μαρία Μιαούλη, Αγγελική Κιντή και Ιωάννα Βαβουράκη. Οι γλωσσολογικές συζητήσεις και αναζητήσεις μας αποτελούν πηγή έμπνευσης, ενώ το ήθος τους ως συνάδελφοι και φίλοι είναι εξαίρετο.

Η παρούσα εργασία, βέβαια, δεν θα είχε ολοκληρωθεί χωρίς την αμέριστη υποστήριξη των γονέων μου Λαμπρινής και Γιάννη, της Στασινής και του Μιχαήλ. Τους ευχαριστώ από καρδιάς για την πίστη τους στο έργο μου και την παραχώρηση του απαιτούμενου χώρου και χρόνου για την ολοκλήρωση της εργασίας μου.

Κλείνοντας, το μεγαλύτερο ευχαριστώ θέλω να πω στη λατρεμένη μου γιαγιά Ειρήνη, η οποία με την κριτική ματιά της απέναντι στο καθετί μού εμφύσησε την αγάπη για την επιστήμη και τη φιλοσοφία. Αν και δεν είναι πια κοντά μου, τα

διδάγματα και η κοσμοαντίληψή της θα βρίσκονται πάντοτε πίσω από κάθε σκέψη και δημιουργία μου.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συνέχεια (*continuity*) είναι ένα ευρύ σημασιολογικό πεδίο που γίνεται αντιληπτό ως η παραμονή στον εσωτερικό χώρο μιας έννοιας (Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018) και η διατήρηση της έννοιας αυτής σε σχέση με διάφορες κλίμακες διαβάθμισης (Michaelis 1993, 1996). Με άλλα λόγια, μια ιδιότητα παρουσιάζεται ως συνεχιζόμενη όταν εξακολουθεί να υφίσταται σε σχέση με ένα πεδίο που εκ φύσεως παρουσιάζει διαβάθμιση (Ελευθεριάδη, υπό δημοσ.). Τέτοια πεδία είναι ο χώρος, ο χρόνος, η ποσότητα και οι πιθανοί κόσμοι. Είναι σαφές ότι η έννοια της συνέχειας είναι πολύπλοκη, καθώς διαπλέκεται με άλλα εννοιολογικά πεδία και, ως αποτέλεσμα, παρουσιάζει ποικίλες εκφάνσεις – π.χ. χωρικές, χρονικές, ποσοτικές, επιδοτικές και εναντιωματικές.

Η πρωτοτυπική έκφραση της συνέχειας είναι χρονική και αφορά την αδιάσπαστη διατήρηση μιας ιδιότητας στον άξονα του χρόνου. Ως τέτοια, έχει αναλυθεί στο πλαίσιο μελετών της ρηματικής όψης, αλλά και στις μελέτες των Βασιλάκη & Δελβερούδη (2018), Erdely & Curcó (2016) και Michaelis (1993, 1996) ως εννοιολογικό υπερσχήμα μέσα από το οποίο επιχειρείται η κατανόηση της πολυσημίας ορισμένων λεξικών μονάδων που αναλύονται συνήθως στη βιβλιογραφία είτε ως *μόρια όψης* (*aspectual particles*) είτε ευρύτερα ως (*ευαίσθητα ως προς την εστίαση*) *μόρια διαβάθμισης* (*focus-sensitive scalar particles*). Οι εν λόγω λεξικές μονάδες είναι τα *still* και *yet* της αγγλικής, το *encore* της γαλλικής, το *noch* της γερμανικής, το *todavía* της ισπανικής, τα *ακόμα* και *ακόμη* της νέας ελληνικής καθώς και τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα και σε άλλες γλώσσες (βλ. ενδεικτικά Horn 1969· Huuimo 2001· Ippolito 2004· König 1977· König & Traugott 1982· Krifka 2000· Lewis 2019).

Στην παρούσα εργασία, η οποία αποτελεί μια σημασιοπραγματολογική μελέτη στο πλαίσιο της *αντιπαραβολικής γλωσσολογίας* (*contrastive linguistics*), αναλύονται τα γλωσσικά στοιχεία *ακόμα* και *ακόμη* της Κοινής Νέας Ελληνικής (ΚΝΕ εφεξής) αντιπαραβολικά με τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα *yet*, *still* και *even* της αγγλικής. Προτείνεται η θεώρηση όλων των στοιχείων αυτών ως *δεικτών συνέχειας* (*continuity markers*) στο πλαίσιο μιας συνεκτικής ανάλυσης και ερμηνείας όλων των επιμέρους χρήσεών τους. Η αντίστοιχη ανάλυση υιοθετείται και για τα στοιχεία

πλέον και πια της ΚΝΕ και τις γλωσσικές δομές *anymore*, *any more* και *no more* της αγγλικής.

Η επιλογή των εν λόγω στοιχείων προς ανάλυση οφείλεται σε δύο κριτήρια, το ένα επιστημολογικής και το άλλο ιστορικής φύσεως. Πρώτα απ' όλα, τα εν λόγω στοιχεία δεν έχουν μελετηθεί αντιπαραβολικά σε επαρκή βαθμό για το ζεύγος γλωσσών ελληνική-αγγλική. Συνεπώς, μέσα από την παρούσα μελέτη ενδέχεται να προκύψουν ενδιαφέρουσες ομοιότητες ή/και διαφορές ως προς τη σημασιολογία και την πραγματολογία των εξεταζόμενων στοιχείων οι οποίες δεν έχουν εντοπιστεί σε άλλες μελέτες. Επίσης, τα *ακόμα-ακόμη* και *πλέον-πια* χαρακτηρίζονται από ετυμολογική συγγένεια μεταξύ των στοιχείων που συναπαρτίζουν κάθε ζεύγος, κάτι που καθιστά τη σύγκρισή τους ενδιαφέρουσα και σε ενδογλωσσική διάσταση παράλληλα με τη διαγλωσσική. Το ίδιο ισχύει και για τις γλωσσικές δομές *anymore*, *any more* και *no more* της αγγλικής, οι οποίες μάλιστα συγκλίνουν έως ένα βαθμό με τα *πλέον* και *πια* της ΚΝΕ ως προς την ετυμολογική τους προέλευση.

Μέσω της μελέτης των παραπάνω γλωσσικών στοιχείων θα προσπαθήσουμε να διαλευκάνουμε ζητήματα όπως τα ακόλουθα:

- Ποιες εκφάνσεις της συνέχειας δηλώνει κάθε εξεταζόμενο στοιχείο; Υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές ως προς τη δήλωση της συνέχειας μεταξύ των στοιχείων της ελληνικής και της αγγλικής σε διαγλωσσικό αλλά και ενδογλωσσικό επίπεδο;
- Ποιος είναι ο ρόλος της συντακτικής κατανομής κάθε υπό εξέταση στοιχείου στην ανάδυση των επιμέρους δηλωτικών σημασιών του;
- Παρατηρούνται διαγλωσσικά αλλά και ενδογλωσσικά κοινές τάσεις αναφορικά με τη χρήση των επιμέρους σημασιών κάθε γλωσσικού στοιχείου σε συγκεκριμένα κειμενικά είδη; Τείνουν, δηλαδή, ορισμένες επιμέρους εκφάνσεις της συνέχειας να εμφανίζονται περισσότερο σε ορισμένα κειμενικά είδη;
- Ποια είναι η κοινωνική σημασία των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων; Με άλλα λόγια, υπάρχει λειτουργική διαφοροποίηση μεταξύ τους είτε σε ενδογλωσσικό είτε σε διαγλωσσικό επίπεδο;
- Πώς αξιολογούνται οι επιμέρους εκφάνσεις της συνέχειας από τους ομιλητές και τις ομιλήτριες της ΚΝΕ και της αγγλικής;

Η εξέταση των παραπάνω ζητημάτων στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας γίνεται ως εξής. Το Κεφάλαιο 2 είναι αφιερωμένο στο θεωρητικό υπόβαθρο της μελέτης. Αναλυτικότερα, σε αυτό γίνεται λόγος για τη φύση και τις επιμέρους πτυχές της σημασίας και του εννοιολογικού πεδίου της συνέχειας. Επίσης, αναφέρονται οι στόχοι της αντιπαραβολικής ανάλυσης, η φιλοσοφία και τα μεθοδολογικά εργαλεία της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων, καθώς και προγενέστερες αναλύσεις των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων. Στο Κεφάλαιο 3 περιγράφονται η μεθοδολογία και η φύση των δεδομένων της παρούσας μελέτης, ενώ στο Κεφάλαιο 4 παρουσιάζεται η ανάλυση της δηλωτικής (4.1.), της αξιολογικής (4.2.) και της κοινωνικής (4.3.) σημασίας για καθένα από τα υπό εξέταση γλωσσικά στοιχεία. Στο Κεφάλαιο 5 γίνεται η διαγλωσσική αλλά και ενδογλωσσική αντιπαραβολική ανάλυση όλων των εξετασθέντων στοιχείων σε σχέση με τους τρεις άξονες ανάλυσης που προαναφέρθηκαν. Τέλος, στο Κεφάλαιο 6 περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας και παρουσιάζονται οι προεκτάσεις των ζητημάτων που θίχτηκαν στην ανάλυση.

Συνολικά, μέσα από τα πορίσματα της παρούσας μελέτης επιδιώκεται σε θεωρητικό επίπεδο η εμβάθυνση στη φύση της συνέχειας και στις διαγλωσσικές αρχές που διέπουν την εννοιοδότησή της, ενώ δίνεται έναυσμα για περαιτέρω αντίστοιχες μελέτες μεγαλύτερης κλίμακας. Παράλληλα, βέβαια, η παρούσα εργασία επιδιώκεται να φανεί χρήσιμη σε όσους και όσες ασχολούνται επαγγελματικά ή μη με τις πρακτικές εφαρμογές της αντιπαραβολικής γλωσσολογίας, όπως είναι η λεξικογραφία, η μετάφραση και η διδασκαλία δεύτερης/ξένης γλώσσας.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Στην παρούσα ερευνητική εργασία θα αναλύσουμε τα σημασιολογικά και πραγματολογικά χαρακτηριστικά των λεξικών μονάδων *ακόμα*, *ακόμη*, *πλέον* και *πια* της ΚΝΕ και των μεταφραστικών ισοδυναμών τους στην αγγλική χρησιμοποιώντας εμπειρικά δεδομένα και αξιοποιώντας μεθόδους και εργαλεία της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων. Το παρόν κεφάλαιο αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο της παρούσας εργασίας και διαρθρώνεται ως εξής. Αρχικά, θα γίνει λόγος για το τι είναι η σημασία, ποιες είναι οι επιμέρους πτυχές της και ποιοι οι παράγοντες που την επηρεάζουν (2.1.). Επίσης, θα αναλύσουμε διεξοδικά την έννοια που αποτελεί τον βασικό κορμό της παρούσας εργασίας, δηλαδή το εννοιολογικό πεδίο της συνέχειας (2.2.). Παράλληλα, θα αναφερθούμε στο αντικείμενο και τις επιδιώξεις της αντιπαραβολικής γλωσσολογίας (2.3.), καθώς και στα πλεονεκτήματα της αξιοποίησης σωμάτων κειμένων στη γλωσσολογική έρευνα (2.4.). Τέλος, θα επιχειρήσουμε μια γενική επισκόπηση προγενέστερων μελετών σχετικά με τα γλωσσικά στοιχεία που στην παρούσα εργασία θα αναλύσουμε ως δείκτες συνέχειας (2.5.).

2.1. Σημασία

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα πώς πραγματοποιείται η επικοινωνία, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη την ικανότητα της *σημασιοδότησης* (signification), όπως την ονομάζει η Hasan (2006), την οποία έχει αναπτύξει σε υψηλό βαθμό το ανθρώπινο είδος. Μπορούμε μάλιστα να εξισώσουμε τη σημασιοδότηση με την «κατανόηση της αρχής της αντιπροσώπευσης».¹ Αυτή η ικανότητα έγκειται στο να συσχετίζει κανείς μεταξύ τους δύο ποιοτικά διαφορετικούς τύπους φαινομένων – μια έκφραση και ένα περιεχόμενο – με τρόπο που το ένα να κατανοείται με όρους του άλλου» (Hasan 2006: 137). Με άλλα λόγια, η κατάκτηση και η εξέλιξη της ικανότητας της σημασιοδότησης έχουν δώσει στον άνθρωπο την ευκαιρία να χρησιμοποιεί σημεία, δηλαδή ποικίλες απτές μορφές (ηχητικές ή οπτικές) μέσα από τις οποίες αφενός αναφέρεται σε οντότητες, ιδιότητες και γεγονότα του (υπαρκτού ή πιθανού) κόσμου

¹ Η πλαγιογράφιση του όρου είναι της συγγραφέα της παρούσας εργασίας και δεν εντοπίζεται στην πρωτότυπη αναφορά του αναπαραγόμενου χωρίου.

και αφετέρου μοιράζεται αυτό που βρίσκεται στον νου του ως νοητική αναπαράσταση της (υπαρκτής ή πιθανής) πραγματικότητας.

Τα σημεία, επομένως, αποτελούν τον συνδυαστικό κρίκο μεταξύ του νου των συνομιλητών/συνομιλητριών και συνιστούν τη βάση της ανθρώπινης επικοινωνίας. Ανάλογα με τον κώδικα επικοινωνίας στον οποίο ανήκουν, τα σημεία μπορούν να είναι πολλών ειδών. Δεδομένου βέβαια ότι η παρούσα μελέτη είναι γλωσσολογική, εν προκειμένω θα αναφερθούμε μόνο στα γλωσσικά σημεία, δηλαδή στα σημεία που ανήκουν στον γλωσσικό κώδικα επικοινωνίας.

Σύμφωνα με την πλέον διαδεδομένη διάκριση του de Saussure ([1916] 1979), το *γλωσσικό σημείο* (linguistic sign) αποτελείται από δύο συνιστώσες: το *σημαίνον* (signifier) και το *σημαινόμενο* (signified) (Βλάχου 2022· Γούτσος 2012· Lipka 1992· De Mauro 2002· de Saussure [1916] 1979· Συμεωνίδου-Χρηστίδου 1998, μεταξύ άλλων). Το σημαίνον αφορά τη μορφή μίας γλωσσικής μονάδας (π.χ. την ακολουθία φθόγγων που απαρτίζουν μια λέξη) και το σημαίνόμενο αφορά τη σημασία που φέρει η εκάστοτε γλωσσική μορφή, δηλαδή αυτό που θέλουμε να μοιραστούμε κάθε φορά που εκφωνούμε μια λέξη, φράση ή πρόταση.

Οι Ogden & Richards ([1923] 1989) προσφέρουν μια ακόμα πιο εκλεπτυσμένη τριμερή διάκριση μεταξύ των (γλωσσικών) σημείων. Πιο συγκεκριμένα, κάνουν λόγο για το *σύμβολο* (symbol), τη *σκέψη* ή *αναφορά* (thought or reference) και το *αντικείμενο αναφοράς* (referent).² Το σύμβολο αφορά το μορφικό μέρος του εκάστοτε σημείου, ενώ το αντικείμενο αναφοράς αντιστοιχεί στην οντότητα ή το γεγονός του (υπαρκτού ή πιθανού) κόσμου για το οποίο γίνεται λόγος. Η σκέψη ή αναφορά, τέλος, θα μπορούσαμε να πούμε ότι σχετίζεται με όλα εκείνα τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά που συναπαρτίζουν τη νοητική αναπαράστασή μας για το εκάστοτε αντικείμενο αναφοράς.

Όπως γίνεται πλέον αντιληπτό, η σημασία καταρχάς έχει μία βασική πτυχή ή μάλλον καλύτερα λειτουργία: την *περιγραφική* (descriptive) ή *αναπαραστατική* (ideational) ή *αναφορική* (referential) ή αλλιώς *δηλωτική* (denotational).^{3,4} Αυτού

² Ο όρος σύμβολο στο Ogden & Richards ([1923] 1989) αφορά τη μορφή ενός σημείου και άρα χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία απ'ότι στο πλαίσιο της σημειωτικής ανάλυσης του Peirce ([1901] 1991).

³ Οι όροι *δήλωση* (denotation) και *αναφορά* (reference) άλλοτε χρησιμοποιούνται με την ίδια σημασία, ενώ άλλοτε υπάρχει εννοιολογική διάκριση κατά τη χρήση τους. Λεπτομερέστερη

του τύπου η σημασία μίας γλωσσικής μονάδας μάς οδηγεί στη γνωσιακή αναπαράσταση και την ταυτοποίηση των δηλούμενων οντοτήτων, γεγονότων ή ιδιοτήτων (Βλάχου 2022). Ο Leech (1981) ορίζει την εν λόγω σημασιακή πτυχή ως *αντιληπτική* (conceptual) και τη θεωρεί ως βασική –αν όχι αναπόσπαστη– λειτουργία της γλώσσας με σταθερό χαρακτήρα. Μάλιστα, αντιπαραβάλλει την αντιληπτική σημασία με τη *θεματική σημασία* (thematic meaning), αλλά και τη *συσχετιστική σημασία* (associative meaning). Η πρώτη αφορά την οργάνωση της πληροφορίας και τους διαφορετικούς τρόπους παρουσίασής της μέσα από τη χρήση ποικίλων λεξικογραμματικών δομών και μηχανισμών, ενώ η τελευταία διακρίνεται σε επιμέρους υποκατηγορίες και έχει ευμετάβλητο χαρακτήρα λόγω της μεγάλης εξάρτησής της από περικειμενικούς παράγοντες.

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε αναλυτικότερα τους συνολικά επτά τύπους σημασίας που αναγνωρίζει ο Leech (1981: 23), ενώ στη συνέχεια θα επιχειρήσουμε αφενός μια σύντομη κριτική της εν λόγω ταξινομίας των σημασιακών τύπων και αφετέρου μια εκ νέου διάκριση μεταξύ πεδίων σημασίας και παραγόντων που επηρεάζουν τη σημασία.⁵

1. Αντιληπτική σημασία ή Έννοια (Conceptual meaning or Sense)	Λογικό, γνωσιακό ή δηλωτικό περιεχόμενο	
Συσχετιστική σημασία (Associative meaning)	2. Συνδηλωτική σημασία (Connotative meaning)	Αυτό που επικοινωνείται ως αποτέλεσμα του σε τι αναφέρεται η γλώσσα
	3. Κοινωνική σημασία (Social meaning)	Αυτό που επικοινωνείται σχετικά με τις κοινωνικές συνθήκες της γλωσσικής χρήσης
	4. Αξιολογική σημασία (Affective meaning)	Αυτό που επικοινωνείται σχετικά με τα συναισθήματα και τις στάσεις του ομιλητή/συγγραφέα
	5. Αντικατοπτριζόμενη σημασία (Reflected meaning)	Αυτό που επικοινωνείται μέσα από τη συσχέτιση με μια άλλη έννοια της ίδιας έκφρασης
	6. Συναπτική σημασία	Αυτό που επικοινωνείται μέσα

συζήτηση αναφορικά με το συγκεκριμένο θέμα γίνεται στα Βλάχου (2022), Lipka (1992), Lyons (1977, 1996).

⁴ Περισσότερα στοιχεία για τους όρους που έχουν χρησιμοποιηθεί για την απόδοση του εν λόγω τύπου σημασίας και την προέλευσή τους δίνονται στο Cruse (2000).

⁵ Ο πίνακας που παρατίθεται αποτελεί πιστή απόδοση του αντίστοιχου πίνακα στο Leech (1981: 23).

	(Collocational meaning)	από τη διασύνδεση λέξεων που τείνουν να εμφανίζονται στο περιβάλλον μίας άλλης λέξης
7. Θεματική σημασία (Thematic meaning)		Αυτό που επικοινωνείται μέσα από τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται το μήνυμα από την άποψη της διάταξης και της έμφασης

Πίνακας 1. Οι επτά τύποι της σημασίας κατά τον Leech (1981: 23)

Ασκώντας κριτική στην παραπάνω τυπολογία της σημασίας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η διάκριση μεταξύ των διαφορετικών τύπων σημασίας δεν γίνεται σε απόλυτα ενιαία βάση. Ορισμένοι σημασιακοί τύποι αφορούν το πεδίο στο οποίο εντάσσεται το εκάστοτε σημασιακό περιεχόμενο των γλωσσικών εκφράσεων, ενώ άλλοι σημασιακοί τύποι σχετίζονται με τους μηχανισμούς και τους παράγοντες που επηρεάζουν τη σημασία των γλωσσικών στοιχείων. Ωστόσο, μέσα από την παραπάνω ταξινόμηση μπορούμε να υιοθετήσουμε μια ευρεία προσέγγιση του ζητήματος και να θεωρήσουμε τη σημασία ως την «επικοινωνιακή αξία» των (γλωσσικών) σημείων (Leech 1981: 23). Υπό αυτό το πρίσμα, επομένως, η σημασία γίνεται αντιληπτή ως «η πρόθεση του ομιλητή ή το επιθυμητό επικοινωνιακό αποτέλεσμα ενός εκφωνήματος» (Mwihaki 2004: 128).⁶

Μέχρι στιγμής είδαμε κυρίως ότι η σημασία αφορά την πρόθεσή μας σε σχέση με την περιγραφή του κόσμου. Ωστόσο, η επικοινωνιακή πρόθεση σχετίζεται πέρα από την αναπαράσταση της πραγματικότητας και με τη διάσταση της *υποκειμενικότητας* (subjectivity), η οποία συνίσταται στην εξωτερίκευση των συναισθημάτων και των στάσεων των ομιλητών/ομιλητριών απέναντι στο αναπαραστατικό/δηλωτικό περιεχόμενο του λόγου τους (Auroux 2005· Γεωργακοπούλου & Γούτσος 2011, Finegan 1995 στο Fragaki 2012). Η σημασία, λοιπόν, σε σχέση με το πεδίο των συναισθημάτων, των απόψεων, των στάσεων και γενικότερα της υποκειμενικής κρίσης των ανθρώπων είναι αξιολογικού χαρακτήρα (βλ. αξιολογική σημασία στον Πίνακα 1), καθώς αντικατοπτρίζει τις αξίες που διέπουν τη ζωή των εκάστοτε ομιλητών/ομιλητριών, και έχει αναλυθεί στο πλαίσιο μελετών που αφορούν την *αξιολόγηση* (evaluation), τη *στάση* (stance), την *εκτίμηση*

⁶ Για μια σύντομη επισκόπηση των ποικίλων ορισμών του όρου *σημασία* στο πλαίσιο των διαφορετικών θεωρητικών σχολών βλ. Lyons (1996: 61-62) και Μπαμπινιώτης (1985).

(appraisal), την *ανάλυση συναισθημάτων* (sentiment analysis) και την υποκειμενικότητα.⁷ Για παράδειγμα, κάποιες σημαντικές παράμετροι αξιολόγησης που έχουν αξιοποιηθεί στις σχετικές μελέτες είναι οι άξονες του καλού-κακού, του βέβαιου-αβέβαιου, του αναμενόμενου - μη αναμενόμενου και του σημαντικού-ασήμαντου.

Μία ακόμα σημαντική παράμετρος αξιολόγησης είναι αυτή που αφορά την (ευ/α)γένεια που χαρακτηρίζει την παραγωγή των εκφωνημάτων στο πλαίσιο της εκάστοτε ανθρώπινης αλληλεπίδρασης. Πιο συγκεκριμένα, μπορούμε να αντιληφθούμε την (ευ/α)γένεια ως την άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά αξιολογούμενη γλωσσική (και μη) συμπεριφορά η οποία αναδύεται μέσα από δύο διαφορετικών ειδών μηχανισμούς: α) την προάσπιση ή/και την απειλή είτε της θετικής αυτοεικόνας κάθε ανθρώπου είτε της επιθυμίας του για ανεξαρτησία και προσωπικό χώρο και β) την (μη) εναρμόνιση των γλωσσικών (ή μη) συνεισφορών του ανθρώπου με τις κοινωνικές νόρμες που διέπουν την εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση.⁸

Όπως παρατηρούμε, η έννοια της (ευ/α)γένειας αποτελεί ένα φαινόμενο που μελετάται στη διεπαφή της αξιολογικής και της κοινωνικής φύσης της σημασίας. Αυτό οφείλεται στις κοινωνικοπολιτισμικά προσδιοριζόμενες αξίες και τις κοινωνικές νόρμες που λαμβάνονται υπόψη κάθε φορά που αξιολογούμε μία οντότητα, μία ιδιότητα ή μία εκφώνηση ως (ευ/α)γενή.

Κάνοντας πλέον αναφορά στην κοινωνική σημασία, ουσιαστικά εννοούμε το τι επικοινωνείται κάθε φορά σε σχέση με τις χρήσεις των γλωσσικών σημείων σε διαφορετικές περιστάσεις επικοινωνίας.⁹ Με άλλα λόγια, η κοινωνική σημασία αφορά το μαρκάρισμα, τη διαχείριση και τη διαπραγμάτευση των κοινωνικών σχέσεων που προϋπάρχουν και (ανα)διαμορφώνονται κατά την ανθρώπινη

⁷ Με τη μελέτη των αξιολογικών εκφάνσεων της σημασίας έχουν ασχοληθεί ενδεικτικά οι Alba-Juez & Thompson (2014), Bednarek (2006), Biber et al. (1999), Lemke (1998, 2015), Thompson & Hunston (2000). Για μια σύντομη επισκόπηση των όρων που έχουν χρησιμοποιηθεί για την αναφορά στην αξιολογικού χαρακτήρα σημασία αλλά και για τα αντίστοιχα μοντέλα ανάλυσής της βλ. Fragaki (2012).

⁸ Η εννοιοδότηση της (ευ/α)γένειας με βάση αποκλειστικά τον πρώτο μηχανισμό που αναφέρθηκε γίνεται από τους Brown & Levinson (1987), Culpeper (1999) και τις μελέτες που ακολουθούν το παράδειγμά τους. Μία πιο συνδυαστική εννοιοδότηση του φαινομένου που βασίζεται και στους δύο προαναφερθέντες μηχανισμούς γίνεται μ.α. από τη Spencer-Oatey (2002, 2008).

⁹ Για την κοινωνική σημασία και τη διασύνδεσή της με τις κοινωνικές και κειμενικές ποικιλίες βλ. Leech (1981) και Lyons (1977).

αλληλεπίδραση σε κοινωνικοπολιτισμικά προσδιορισμένες περιστάσεις. Υπό αυτήν την έννοια, η κοινωνική διάσταση της σημασίας μπορεί να εξισωθεί με τη *διαπροσωπική λειτουργία* της γλώσσας (interpersonal function) (Halliday & Hasan 1985, βλ. επίσης Αρχάκης & Κονδύλη 2011, Γούτσος 2012, Λύκου 2000).

Κάνοντας μία σύνθεση των προσεγγίσεων των Leech (1981) και Lyons (1977), μπορούμε να προχωρήσουμε στον παρακάτω λειτουργικό ορισμό της σημασίας.

Σημασία ενός (γλωσσικού) σημείου είναι η επικοινωνιακή πρόθεση που υπαγορεύει τη χρήση αυτού του σημείου σε συγκεκριμένα κάθε φορά γλωσσικά και κοινωνικοπολιτισμικά περιεχόμενα και η οποία αφορά α) την αναπαράσταση και περιγραφή του κόσμου, β) την έκφραση της υποκειμενικότητας και γ) την κοινωνική/κειμενική ποικιλότητα και την (ανα)διαμόρφωση των κοινωνικών σχέσεων.

Μελετώντας τη σημασία των γλωσσικών σημείων, μπορούμε να επικεντρωθούμε σε μία από τις προαναφερόμενες σημασιακές πτυχές και λειτουργίες των γλωσσικών εκφράσεων. Ωστόσο, οφείλουμε να έχουμε στον νου μας πως η γλώσσα είναι ένα σύνθετο σύστημα επικοινωνίας στο οποίο παρουσιάζονται αρκετές αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των διαφορετικών σημασιακών πτυχών και γλωσσικών λειτουργιών.

Επίσης, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η σημασία των γλωσσικών σημείων είναι διαπραγματεύσιμη και ρευστή. Αυτό οφείλεται αφενός στο ότι κάθε λεξική μονάδα δεν εμφανίζεται ποτέ μόνη της στον λόγο, αλλά συνεμφανίζεται με άλλα λεξικά στοιχεία και γραμματικές δομές, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κάθε φορά διαφορετικά σχήματα χρήσης στα οποία η λεξική μονάδα που μας ενδιαφέρει ερμηνεύεται διαφορετικά. Επομένως, η (περιγραφική ή/και αξιολογική) σημασία δεν αφορά το γλωσσικό σημείο με τη στενή έννοια του όρου (λέξη) παρά «λέξεις σε συγκεκριμένους συνδυασμούς» (Sinclair 1998: 23) ή αλλιώς «πολυλεκτικές εκφράσεις» (Weigand 1998: 35). Αφετέρου, οι κοινωνικοπολιτισμικά προσδιοριζόμενες χρήσεις μίας γλωσσικής έκφρασης μπορούν να οδηγήσουν σε νέες, συνδηλωτικές σημασίες της. Με βάση το πλαίσιο που περιγράψαμε, συνεπώς, στην παρούσα μελέτη θα διερευνήσουμε στη διαπλοκή τους τις ποικίλες

σημασιακές λειτουργίες των υπό εξέταση γλωσσικών στοιχείων σε συνάρτηση μάλιστα με τους παράγοντες που τις επηρεάζουν.

2.2. Το εννοιολογικό πεδίο της συνέχειας

Καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας ερχόμαστε αντιμέτωποι και αντιμέτωπες με τη μεταβολή, καθώς τα πάντα γύρω μας εξελίσσονται και αλλάζουν με λιγότερο ή περισσότερο κάθε φορά προβλέψιμο τρόπο. Παρά τον αδιαμφισβήτητο χαρακτήρα της μεταβολής, βέβαια, το ανθρώπινο είδος αρχίζει ήδη από τη βρεφική του ηλικία να κατακτά την γνωστική ικανότητα να αντιλαμβάνεται το ότι κάτι μπορεί να διατηρείται. Σύμφωνα με τον Piaget, πιο συγκεκριμένα, ο άνθρωπος κατά τους πρώτους μήνες της ζωής του περνά μέσα από ένα αναπτυξιακό στάδιο που περιλαμβάνει τη συνειδητοποίηση της *μονιμότητας του αντικειμένου* (object permanence). Η εν λόγω ικανότητα αφορά τη συνειδητοποίηση του ότι μία οντότητα, είτε έμψυχη είτε άψυχη, συνεχίζει να υπάρχει ακόμα και όταν δεν βρίσκεται στο οπτικό πεδίο του εκάστοτε ανθρώπου (Feldman 2011: 213-214). Θα μπορούσαμε να πούμε, επομένως, ότι η μονιμότητα του αντικειμένου σχετίζεται με τη διατήρηση μίας οντότητας τόσο στον χώρο όσο και στον χρόνο. Αυτό οφείλεται στο ότι οποιαδήποτε χωρική μεταβολή είναι ένα συμβάν που ολοκληρώνεται σε διαδοχικές χρονικές στιγμές και όχι σε ένα μόνο χρονικό σημείο.

Η διατήρηση στον χωροχρόνο αποτελεί ίσως την πρωτοτυπική -αν και όχι μοναδική- έκφανση της *συνέχειας* (continuity).¹⁰ Τι ακριβώς εννοούμε, όμως, όταν αναφέρουμε τους όρους «συνέχεια» και «διατήρηση»; Σύμφωνα με λεξικά της ελληνικής, η διατήρηση αφορά «το να διαφυλάσσεται (κάτι) από τη φθορά, την αλλοίωση, το να παραμένει όπως είναι» (Μπαμπινιώτης 1998: 501). Όσον αφορά τον όρο *συνέχεια*, οι πιο γενικοί και μη περικειμενικά ευαίσθητοι ορισμοί που δίνονται στα λεξικά παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

¹⁰ Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας οι όροι *συνέχεια* και *διατήρηση* αντιμετωπίζονται ως ταυτόσημοι και, ως εκ τούτου αλλά και για λόγους υφολογικής ποικιλομορφίας, εναλλάσσονται κατά τη χρήση τους.

Συνέχεια (continuity)	
<ul style="list-style-type: none"> • αδιάσπαστη ακολουθία, διαδοχή μέσα στο χρόνο • διατήρηση της ενότητας μιας έκτασης ή μιας επιφάνειας • ό,τι ακολουθεί ύστερα από μια διακοπή ή ύστερα από κάποιο συγκεκριμένο χρονικό ή τοπικό σημείο 	<p>Λεξικό της κοινής νεοελληνικής (Ιδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών, 1998, διαθέσιμο στο https://www.greeklanguage.gov/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ό,τι δεν διακόπτεται και χαρακτηρίζεται από εσωτερική συνοχή συνήθ. εξαιτίας λογικής αιτιότητας • ό,τι ακολουθεί κάτι άλλο και συνδέεται με αυτό με εσωτερική αλληλουχία • ό,τι ακολουθεί κάτι άλλο ως μέρος ενός συνόλου που εξωτερικά έχει διασπαστεί, αλλά διατηρεί την εσωτερική συνοχή του 	<p>Λεξικό νέας ελληνικής γλώσσας (Μπαμπινιώτης 1998: 1723)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • η ύπαρξη ενός φαινομένου, κατάστασης κτλ. μέσα στον χρόνο χωρίς διακοπή • η διατήρηση του αδιαίρετου και ενιαίου χαρακτήρα κάποιας έκτασης, επιφάνειας κτλ. • αυτό που ακολουθεί κάτι άλλο, ως μέρος ενός όλου, μετά από κάποια διακοπή ή μετά από ορισμένο σημείο στον χρόνο, στον χώρο 	<p>Μεγάλο ηλεκτρονικό λεξικό νεοελληνικής γλώσσας Πατάκη (διαθέσιμο στο http://lexicon-neohel.patakis.gr/el/)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • το γεγονός ότι κάτι συνεχίζει να συμβαίνει ή να υπάρχει, χωρίς αλλαγές ή διακοπές • λογική ακολουθία, συνοχή, σύνδεση • ένα συνεχές ή συνδεδεμένο σύνολο • η κατάσταση ή ιδιότητα του να είναι κάτι συνεχές: συνδεσιμότητα, συνεκτικότητα • μία συνεχής ροή, σειρά, διαδοχή, αδιάσπαστο, συνεκτικό σύνολο • συνεχόμενη διάρκεια 	<p>Collins English Dictionary (διαθέσιμο στο https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english)</p>

Πίνακας 2. Η σημασία των όρων *συνέχεια* και *continuity* στην ΚΝΕ και την αγγλική

Στους παραπάνω ορισμούς βλέπουμε ότι η συνέχεια σχετίζεται στενά με τις έννοιες του συνόλου, της συνοχής, της συνεκτικότητας, της ενότητας και της ακολουθίας. Επίσης, η αποτύπωση της έννοιας της συνέχειας στα λεξικά φαίνεται να δίνει έμφαση κυρίως στη χρονική και στη χωρική έκφραση της διατήρησης. Ωστόσο, η συνέχεια έχει και άλλες εκφάνσεις, όπως θα δούμε παρακάτω.

Με έναν πιο αφαιρετικό και όσο το δυνατόν πιο συμπεριληπτικό τρόπο, μπορούμε να αντιληφθούμε τη συνέχεια ως την «παραμονή στον εσωτερικό χώρο

μίας έννοιας» (Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018: 87). Μάλιστα, μπορούμε να διακρίνουμε και τρεις διαφορετικές όψεις της: την άθροιση, την απορρόφηση και την κλιμάκωση (Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018: 101). Αν και είναι εξαιρετικά επιτυχημένη αυτή η προσέγγιση, δεν λαμβάνει φανερά υπόψη της τη διάσταση της μεταβολής. Η τελευταία συνδέεται άρρηκτα με την έννοια της διατήρησης, καθώς αντιλαμβανόμαστε ότι κάτι συνεχίζει να υφίσταται σε σχέση με ένα εννοιολογικό πεδίο που είναι εκ φύσεως μεταβαλλόμενο. Υπό αυτό το πρίσμα, η συνέχεια συνίσταται στη διατήρηση μιας οντότητας ή ενέργειας/κατάστασης σε σχέση με ποικίλους άξονες διαβάθμισης (Michaelis 1993). Κατά τη Michaelis, για παράδειγμα, οι κλιμακωτοί άξονες στους οποίους εγγράφεται η συνέχεια είναι ο χρόνος, η πιθανότητα ή κάποια άλλη πραγματολογική κλίμακα.¹¹

Μια ελαφρώς διαφορετική αντίληψη της συνέχειας έχει ο Langacker (1994), ο οποίος κάνει λόγο αφενός για τη *διακριτότητα* (discreteness) και αφετέρου για τη συνέχεια (continuity). Ο όρος διακριτότητα δηλώνει περιπτώσεις όπου «υπάρχει ένα 'άλμα' ανάμεσα σε δύο διακριτές τιμές μίας παραμέτρου, η μία εκ των οποίων διαδέχεται άμεσα την άλλη». Απεναντίας, η συνέχεια αφορά την «ύπαρξη ενδιάμεσων τιμών ανάμεσα σε δύο οποιεσδήποτε άλλες τιμές παρά το βαθμό εγγύτητάς τους» (Langacker 1994: 9). Ενδεικτικά, διακριτή μπορούμε να θεωρήσουμε την κατηγορία των ακέραιων αριθμών (1, 2, 3, 4, 5 κ.ο.κ), ενώ ως συνεχή μπορούμε να χαρακτηρίσουμε αυτή των πραγματικών αριθμών. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τα όρια των πραγματικών αριθμών δεν είναι σαφή, με αποτέλεσμα πάντα να μπορεί να βρίσκεται μία τουλάχιστον πραγματική αριθμητική τιμή μεταξύ δύο άλλων. Αξίζει βέβαια να επισημανθεί πως, σύμφωνα με τη θεώρηση του Langacker, η έννοια της συνέχειας φαίνεται να εξισώνεται με τη *διαβάθμιση* ή *διαβαθμισιμότητα* ή *κλιμάκωση* (gradience/gradability/scalarity).

Η διαβάθμιση αφορά την ύπαρξη ενός συνεχούς με ακραίους πόλους του δύο κατηγορίες (π.χ. παγωμένος-καυτός), που συγκρίνονται με βάση τις σχετικές

¹¹ Σχετικές με τη συνέχεια είναι και οι έννοιες της *επανάληψης* (repetition) (όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τις Tovenna & Donazzan (2008)) και της *πληθυντικότητας γεγονότων* (event plurality/pluractionality). Θεωρητική και τυπολογική ανάλυση της τελευταίας βλ. στα Cusic (1981) και Mattioli (2020) αντίστοιχα. Η προσέγγιση που ακολουθείται στην παρούσα μελέτη είναι ότι η συνέχεια μπορεί να θεωρηθεί ως υπερκείμενη κατηγορία τόσο της επανάληψης όσο και της πληθυντικότητας γεγονότων. Αυτό οφείλεται στο ότι η συνέχεια περιλαμβάνει εκφάνσεις της διατήρησης που δεν καλύπτονται από την αναγωγή στην επανάληψη ή την πληθυντικότητα γεγονότων.

ομοιότητες και διαφορές τους (Leech, Francis & Xunfeng 1994). Υπό αυτή την έννοια, η διαβάθμιση φαίνεται να αφορά την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης ιδιότητας (π.χ θερμότητα) η οποία συνεχίζει να υφίσταται είτε σε μεγαλύτερο είτε σε μικρότερο βαθμό. Επομένως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η συνέχεια, χωρίς να εξισώνεται πλήρως με τη διαβάθμιση, συνδέεται στενά με τις έννοιες του βαθμού και της κλιμάκωσής του.

Όπως αρχίζει να γίνεται πλέον αντιληπτό, η συνέχεια αποτελεί ένα αρκετά ευρύ και αφηρημένο εννοιολογικό πεδίο, το οποίο λόγω ακριβώς αυτής της φύσης του εγγράφεται σε άλλα εννοιολογικά πεδία. Μάλιστα, σε αρκετές περιπτώσεις μια γλωσσική μονάδα μπορεί να χρησιμοποιείται με διακριτές μεταξύ τους σημασίες, οι οποίες όμως έχουν ένα κοινό σημασιολογικό πυρήνα ως συνδεδετικό κρίκο τους: την έννοια της συνέχειας. Ως εκ τούτου, η εν λόγω έννοια έχει αξιοποιηθεί στο πλαίσιο μελετών για την πολυσημία προκειμένου να ερμηνευτεί η αντιστοιχία μιας λεξικής μονάδας με χ φαινομενικά άσχετες μεταξύ τους σημασίες οι οποίες όμως συνδέονται μέσω μίας κοινής εννοιακής βάσης.¹²

Παράλληλα, αξίζει να επισημάνουμε το εξής. Το πεδίο της συνέχειας είναι βαρύνουσας σημασίας και σε ένα ευρύτερο επιστημολογικό επίπεδο, πράγμα που οφείλεται στην απομάκρυνση της γλωσσολογικής έρευνας κατά τις τελευταίες δεκαετίες από την αριστοτελική αντίληψη περί διάκρισης γλωσσικών και γνωσιακών κατηγοριών με σαφή όρια (Leech et al. 1994). Με άλλα λόγια, οφείλεται στο γεγονός ότι η γλωσσολογική έρευνα –ειδικά στο πλαίσιο λειτουργικών και γνωσιακών προσεγγίσεων– στρέφεται πλέον προς ένα διαφορετικό επιστημολογικό παράδειγμα, το οποίο βασίζεται στην αναγνώριση της ύπαρξης ρευστότητας και υιοθετεί την έννοια του συνεχούς ως γνωσιακό και μεθοδολογικό εργαλείο.¹³

Το ερευνητικό ενδιαφέρον στον χώρο της σημασιολογίας αλλά και της γλωσσολογίας γενικότερα για μια ολιστική προσέγγιση του πεδίου της συνέχειας έχει αρχίσει να αναπτύσσεται σχετικά πρόσφατα. Ως αποτέλεσμα, ελάχιστες είναι οι

¹² Για μία συγκριτική ανάλυση της πολυσημίας του *ακόμη* της ΚΝΕ και του *encore* της γαλλικής βλ. Βασιλάκη & Δελβερούδη (2018). Για την πολυσημία του *still* της αγγλικής βλ. Michaelis (1993). Γενικότερη συζήτηση για το φαινόμενο της πολυσημίας και τη θεώρησή της στο πλαίσιο διαφορετικών θεωρητικών σχολών βλ. Vicente & Falcum (2017).

¹³ Το πιο γνωστό ίσως συνεχές που χρησιμοποιείται κατά τη γλωσσολογική έρευνα είναι το συνεχές του γραπτού-προφορικού λόγου. Το συνεχές αυτό αφορά τη διαβαθμίσιμη ιδιότητα της προφορικότητας των κειμένων και έχει ως ακραίους πόλους του τον προφορικό και τον γραπτό λόγο (για περαιτέρω συζήτηση βλ. Αρχάκης 2005: 55-56 και τις εκεί αναφορές).

μελέτες που ασχολούνται με τη θεώρηση της συνέχειας στην ολότητά της και όχι μόνο σε κάποια από τις επιμέρους πτυχές της. Προς την κατεύθυνση μιας ολιστικής προσέγγισης του πεδίου αυτού κινείται και η παρούσα εργασία. Σε αυτό το πλαίσιο, επομένως, ακολούθως επιχειρείται μία συγκεντρωτική παρουσίαση των ποικίλων εκφάνσεων της συνέχειας, έχοντας ως κριτήριο για τη διάκριση που θα κάνουμε το πεδίο στο οποίο εγγράφεται η συνέχεια κάθε φορά.

2.2.1. Συνέχεια στον χώρο

Η χωρική συνέχεια αφορά τη διατήρηση μιας οντότητας, ιδιότητας, ενέργειας ή κατάστασης σε σχέση με το πεδίο του χώρου, το οποίο εκ φύσεως παρουσιάζει διαβάθμιση. Για παράδειγμα, λεξήματα όπως το *ομοιόμορφος* μπορούν να δηλώνουν ότι μια οντότητα, ιδιότητα ή ενέργεια/κατάσταση συνεχίζει να υφίσταται με τον ίδιο τρόπο σε όλο τον χώρο που καταλαμβάνει.

- (1) Βγάλε τα γυαλιά ηλίου για να κάνεις ομοιόμορφο μαύρισμα στο πρόσωπο.
- (2) Με τη σωστή τοποθέτηση των καλοριφέρ επιτυγχάνεται η ομοιόμορφη κατανομή της θερμότητας στον χώρο.¹⁴

Στα παραπάνω παραδείγματα καταλαβαίνουμε πως το λέξημα *ομοιόμορφος* χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι οι ιδιότητες του μαυρίσματος και της κατανομής της θερμότητας διατηρούνται σε όλη την έκταση ενός χώρου. Αναλυτικότερα, στο (1) καταλαβαίνουμε πως, αν κάποιος άνθρωπος βγάλει τα γυαλιά ηλίου του (π.χ. την ώρα που κάνει ηλιοθεραπεία), τότε το μαύρισμα που θα αποκτήσει θα είναι ίδιου τόνου σε όλη την έκταση του προσώπου του. Στο (2), αντίστοιχα, η ονομαστική φράση (ΟΦ) *η ομοιόμορφη κατανομή της θερμότητας στον χώρο* δηλώνει την ιδιότητα να διατηρείται η ίδια θερμοκρασία σε όλα τα σημεία ενός χώρου.

Μία άλλη παραλλαγή της χωρικής συνέχειας εμφανίζει μεγάλη αλληλεξάρτηση με το πεδίο του χρόνου και παρατηρείται σε λεξήματα όπως

¹⁴ Τα παραδείγματα (1-2) αποτελούν πιστή αναπαραγωγή των παραδειγμάτων που δίνονται για το λέξημα *ομοιόμορφος* στο σχετικό λήμμα του *Μεγάλου ηλεκτρονικού λεξικού νεοελληνικής γλώσσας Πατάκη*.

ακίνητος και *still*. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο λόγος δεν γίνεται για μία οντότητα που διατηρείται σε διαφορετικά σημεία του χώρου. Αντιθέτως, τα λεξήματα *ακίνητος* και *still* δηλώνουν μία οντότητα που οριοθετείται εντός ενός συγκεκριμένου χώρου, διατηρείται σε αυτόν και δεν μετακινείται. Βέβαια, θα πρέπει να σημειώσουμε για ακόμα μία φορά ότι αυτού του είδους η χωρική συνέχεια γίνεται αντιληπτή σε σχέση και με τον άξονα του χρόνου, καθώς τόσο η παραμονή όσο και η μετακίνηση στον χώρο γίνονται εκ φύσεως αντιληπτές σε σχέση με την πάροδο του χρόνου.

2.2.2. Συνέχεια στον χρόνο

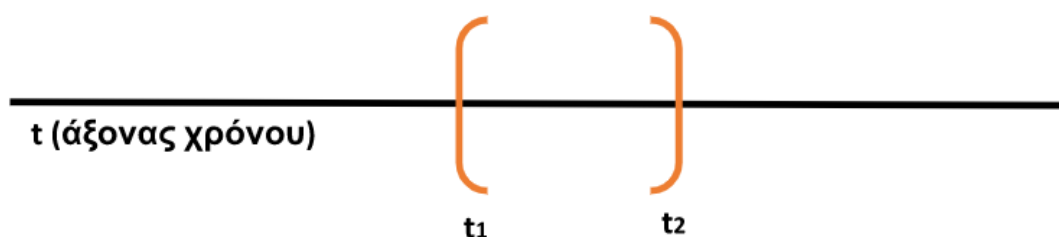
Η διατήρηση μιας οντότητας ή ιδιότητας σε σχέση με τον άξονα του χρόνου κατά πολλούς και πολλές θεωρείται πρωτοτυπική έκφανση της συνέχειας. Μελετώντας τη σημασιολογία των *μορίων διαβάθμισης* (scalar particles) υπό το πρίσμα της πολυσημίας, ο Huuho (2001) θεωρεί πως οι μη χρονικές σημασίες τους αποτελούν επέκταση της πρωτοτυπικής χρονικής χρήσης τους. Αποδίδει μάλιστα αυτή τη σημασιολογική επέκταση στο γεγονός ότι οι άνθρωποι ακολουθούν έναν σειριακό, και άρα χρονικό, τρόπο προσέγγισης όλων των διαβαθμίσιμων κατηγοριών. Βέβαια, η πρωτοτυπικότητα της χρονικής συνέχειας δεν είναι αποδεκτή από όλες και όλους (Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018· Michaelis 1993, 1996). Χωρίς να πάρουμε προς το παρόν σαφή θέση επί του ζητήματος, ας δούμε ακολούθως τις διάφορες παραλλαγές της χρονικής συνέχειας.

Η διατήρηση μιας ενέργειας/κατάστασης στον χρόνο έχει αναλυθεί εκτενώς σε ένα μεγάλο πλήθος ενδογλωσσικών και διαγλωσσικών μελετών που αφορούν την *όψη* (aspect), ένα γραμματικό χαρακτηριστικό που αφορά την οπτική γωνία θέασης και γλωσσικής αναπαράστασης ενός συμβάντος από τον/την εκάστοτε ομιλητή/-τρια.¹⁵ Η *όψη* διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες: τη *συνοπτική* (perfective) και τη *μη συνοπτική* (imperfective) (βλ. Bybee, Perkins & Pagliuca 1994· Comrie 1976, μεταξύ άλλων). Η συνοπτική *όψη* αφορά τη θέαση μιας

¹⁵ Ο όρος aspect αποδίδεται ποικιλοτρόπως στη ΝΕ. Αποδόσεις που έχουν κατά καιρούς γίνει είναι: *όψη*, *άποψη*, *ποιόν ενεργείας* (βλ. Ράλλη 2005: 50 και τις εκεί αναφορές). Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιείται ο όρος *όψη* για την απόδοση του όρου aspect, προκειμένου να αποφευχθεί σύγχυση με την κατηγορία του *ποιού ενεργείας* (aktionsart) η οποία αφορά τις ιδιοσυγκρασιακές ιδιότητες των ενεργειών/καταστάσεων/συμβάντων (βλ. ενδεικτικά Τσαγγαλίδης 2014).

ενέργειας/κατάστασης στην ολότητά της, χωρίς την απόδοση έμφασης στην εσωτερική σύστασή της. Αντιθέτως, η μη συνοπτική όψη σχετίζεται με τη θέαση της εσωτερικής χρονικής υπόστασης μιας ενέργειας/κατάστασης και εμφανίζει ποικίλες εκφάνσεις. Για παράδειγμα, μια ενέργεια/κατάσταση μπορεί να παρουσιάζεται ως *εξελισσόμενη* (progressive aspect) ή ως γενικότερα *συνεχιζόμενη* (continuous aspect) σε σχέση με τον χρόνο αναφοράς της εκάστοτε πρότασης. Επίσης, μπορεί να παρουσιάζεται ως *συνηθιζόμενη* σε κάποιο χρονικό διάστημα (habitual και frequentative aspects) ή ως απλά *επαναλαμβανόμενη* σε διακριτές χρονικές στιγμές (iterative aspect).

Όπως αρχίζει να γίνεται πλέον αντιληπτό, η διατήρηση στον χρόνο φαίνεται να συνδέεται κυρίως με τις διάφορες παραλλαγές της μη συνοπτικής όψης. Μάλιστα, μπορούμε να αναγάγουμε την έννοια της χρονικής συνέχειας σε δύο μακροκατηγορίες, όπως φαίνεται στα παρακάτω σχήματα (Σχήμα 1-2).

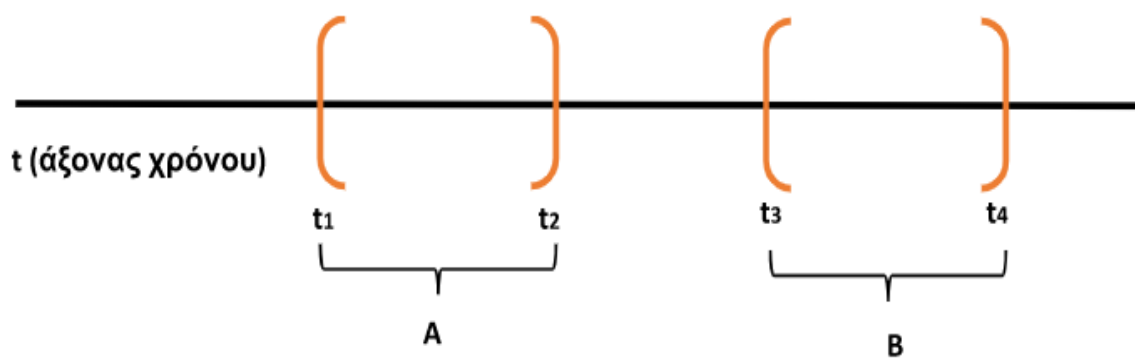
Σχήμα 1. Χρονική συνέχεια εντός των ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος

Πιο συγκεκριμένα, στο Σχήμα 1 βλέπουμε μια αναπαράσταση της χρονικής συνέχειας εντός των ορίων ενός αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος. Σε αυτή την περίπτωση, μια ενέργεια/κατάσταση συνεχίζει να υφίσταται σε όλες τις διαδοχικές χρονικές στιγμές που βρίσκονται εντός των ορίων που καθορίζουν οι χρονικές στιγμές t_1 και t_2 . Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της έννοιας είναι η πρόταση στο (3).

(3) Οι φοιτήτριες διάβαζαν στη βιβλιοθήκη από τις 9 το πρωί μέχρι τις 2 το μεσημέρι.

Στην παραπάνω πρόταση καταλαβαίνουμε ότι η ενέργεια του διαβάσματος εξελισσόταν αδιάκοπα σε όλες τις χρονικές στιγμές που μεσολαβούν μεταξύ των χρονικών στιγμών που κατονομάζονται ως 9 το πρωί και ως 2 το μεσημέρι. Με άλλα λόγια, εν προκειμένω προβάλλεται η αδιάσπαστη χρονική ενότητα της ενέργειας του διαβάσματος.

Η δεύτερη μακροκατηγορία της χρονικής συνέχειας αφορά τη διατήρηση μίας ενέργειας/κατάστασης σε διακριτά χρονικά διαστήματα. Εδώ ουσιαστικά γίνεται λόγος για την έννοια της επανάληψης, όπως φαίνεται στο Σχήμα 2.

Σχήμα 2. Χρονική συνέχεια μεταξύ διακριτών χρονικών διαστημάτων

Στην περίπτωση του Σχήματος 2, βλέπουμε ότι η ίδια ενέργεια/κατάσταση διατηρείται σε δύο διακριτά χρονικά διαστήματα A και B. Ωστόσο, δεν δίνεται έμφαση στην εσωτερική σύσταση του κάθε χρονικού διαστήματος. Ως αποτέλεσμα, τα χρονικά διαστήματα A και B γίνονται αντιληπτά ως δύο διακριτές οντότητες κατά τις οποίες φαίνεται να ισχύει η ίδια ιδιότητα.

(4) Τα παιδιά έφαγαν μακαρονάδα την Πέμπτη και ξανά το Σάββατο.

Για παράδειγμα, στο (4) βλέπουμε ότι το συμβάν «τρώω μακαρονάδα» διατηρείται σε δύο διακριτά χρονικά διαστήματα. Το ένα χρονικό διάστημα είναι αυτό στο οποίο αναφέρεται η ΟΦ *την Πέμπτη*, ενώ το άλλο αυτό στο οποίο αναφέρεται η ΟΦ

το Σάββατο. Μάλιστα, τα χρονικά αυτά διαστήματα είναι διακριτά μεταξύ τους, καθώς ανάμεσά τους παρεμβάλλεται το χρονικό διάστημα που κατονομάζεται ως *Παρασκευή*.

2.2.3. Ποσοτικές εκφάνσεις συνέχειας

Οι ποσοτικές εκφάνσεις της συνέχειας σχετίζονται είτε με την προσθήκη ενός επιπλέον στοιχείου σε ένα προκατασκευασμένο σύνολο είτε με την προσθήκη ενός επιπλέον βαθμού στην κλίμακα διαβάθμισης μίας ιδιότητας (Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018). Υπό αυτό το πρίσμα, μπορούμε να διακρίνουμε δύο παραλλαγές ποσοτικής συνέχειας.

(5) Η Μαίρη έπλυσε άλλο ένα πουκάμισο.¹⁶

(6) Η Κατερίνα είναι ακόμα ψηλότερη από τη Γεωργία.

Πιο συγκεκριμένα, η ερμηνεία του (5) μπορεί να θεωρηθεί ως *αυξητική* (incremental). Αυτό οφείλεται στο ότι η πρόταση του εν λόγω παραδείγματος συνδέεται με την προϋπόθεση ότι υπάρχει ήδη ένα σύνολο πουκαμίσων που έχουν πλυθεί από τη Μαίρη. Διαβάζοντας ή ακούγοντας, επομένως, το (5) καλούμαστε να προσθέσουμε ένα επιπλέον πουκάμισο στο ήδη κατασκευασμένο σύνολο των πλυμένων πουκαμίσων. Ως εκ τούτου, μπορούμε εν προκειμένω να κάνουμε λόγο αφενός για την παραμονή στον εσωτερικό χώρο της έννοιας «πλυμένο πουκάμισο» και αφετέρου για την επέκταση των ορίων του συνόλου που χαρακτηρίζεται από αυτήν την ιδιότητα.

Όσον αφορά το (6), η έννοια της συνέχειας αφορά την επέκταση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας σε σχέση με τον άξονα διαβάθμισής της. Τόσο ο συγκριτικός βαθμός του επιθέτου *ψηλότερη* όσο και η επιτακτική χρήση του *ακόμα* μάς οδηγούν στο να συμπεράνουμε ότι η ιδιότητα του να είναι κάποιος ψηλός διατηρείται σε δύο οντότητες, τη Γεωργία και την Κατερίνα. Ωστόσο, στη μία από τις δύο γυναίκες η ιδιότητα του μεγάλου ύψους αποδίδεται σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι στην άλλη.

¹⁶ Το εν λόγω παράδειγμα αποτελεί πιστή απόδοση του (8) στο Tovenna & Donazzan (2008).

2.2.4. Επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις συνέχειας

Έντονα πραγματολογικό χαρακτήρα έχουν οι επιδοτικές (7) και οι παραχωρητικές (8) όψεις της συνέχειας, οι οποίες γενικότερα σχετίζονται με τον διαβαθμίσιμο άξονα της πιθανότητας. Πιο συγκεκριμένα, η Michaelis (1993, 1996) αντιλαμβάνεται την επιδοτική έκφανση της συνέχειας ως τη *μη αναμενόμενη ένταξη ενός στοιχείου στο περιθώριο ενός προϋποτιθέμενου συνόλου* (marginal membership), όπως φαίνεται ακολούθως.

(7) Death Valley is still in California.

Και η Κοιλιάδα του Θανάτου είναι στην Καλιφόρνια.¹⁷

Στο παραπάνω παράδειγμα γίνεται λόγος για την Καλιφόρνια, η οποία προϋποτίθεται ότι περιλαμβάνει επιμέρους γεωγραφικές περιοχές. Η Κοιλιάδα του Θανάτου εδώ παρουσιάζεται ως μία περιοχή που ανήκει ναί μεν στα όρια της Καλιφόρνια αλλά με έναν περιθωριακό τρόπο. Με άλλα λόγια, φαίνεται εδώ να αποτελεί μία από τις περιοχές που είναι λιγότερο πιθανό να ανήκουν στην Καλιφόρνια αλλά παρόλα αυτά εξακολουθεί να θεωρείται τμήμα της. Έτσι, η Κοιλιάδα του Θανάτου αντιμετωπίζεται ως μία ακραία περίπτωση στοιχείου που εντάσσεται στο σύνολο «Καλιφόρνια».

Όσον αφορά την παραχωρητική έκφανση της συνέχειας, αξίζει πρώτα να κάνουμε μία σύντομη αναφορά στην έννοια της *παραχώρησης* (concession). Η εν λόγω ρητορική σχέση αφορά «τη δυνητική ή εμφανή ασυμβατότητα μεταξύ των καταστάσεων που δηλώνουν μία πυρηνική και μία δορυφορική πρόταση και την τελική παρουσίασή τους ως συμβατών» (Mann & Thompson 1988: 254-255). Ακολουθώντας μία πιο επικοινωνιακή προσέγγιση, η Karantzola (1995: 61) αντιμετωπίζει την παραχώρηση ως μία επικοινωνιακή στρατηγική κατά την οποία ο/η ομιλητής/ομιλήτρια υπονοεί μία τουλάχιστον άποψη που αντιβαίνει στην πρόθεση της επιχειρηματολογίας του/της. Πώς σχετίζεται, όμως, η παραχώρηση με την έννοια της συνέχειας;

¹⁷ Το αγγλικό παράδειγμα στο (7) αποτελεί πιστή αναπαραγωγή του (2) στο Michaelis (1993) και η απόδοσή του στη ΝΕ έχει γίνει από τη συγγραφέα της παρούσας εργασίας.

Μελετώντας την πολυσημία του *still* της αγγλικής, η Michaelis (1993, 1996) συνδέει τις παραχωρητικές χρήσεις της εν λόγω λεξικής μονάδας με τη συνέχεια ως προς τον άξονα της πιθανότητας. Ακριβέστερα, ανάγει τη σχετική συζήτηση στην έννοια της διατήρησης του αποτελέσματος μίας ενέργειας/κατάστασης ως προς διαφορετικά σύνολα συνθηκών ή αλλιώς *πιθανών κόσμων* (possible worlds).¹⁸

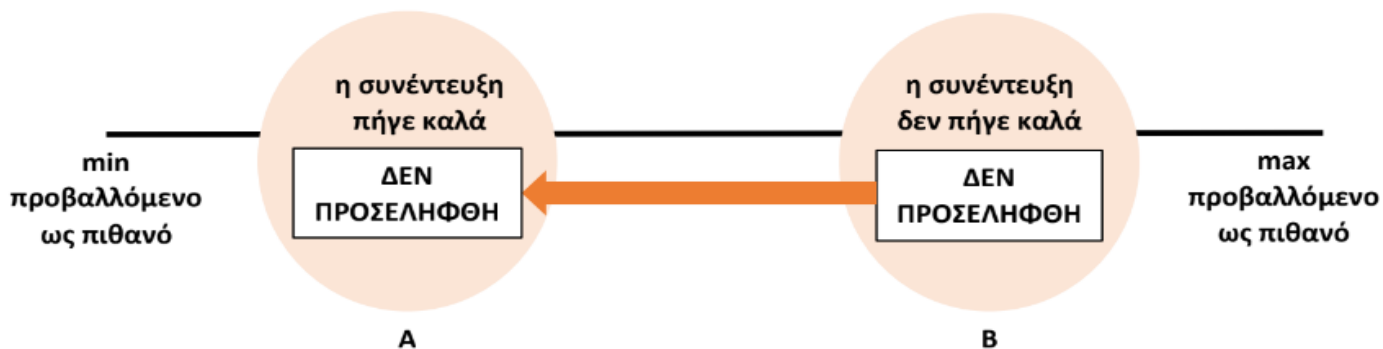
(8) The interview went well, but he (still) didn't get hired.

Η συνέντευξη πήγε καλά, αλλά και πάλι δεν τον προσέλαβαν.¹⁹

Για παράδειγμα, στο (8) βλέπουμε ότι το εννοιακό περιεχόμενο της έκφρασης *δεν τον προσέλαβαν* ισχύει ακόμα και στην κατάσταση πραγμάτων που δηλώνει η έκφραση *Η συνέντευξη πήγε καλά*. Εδώ αξίζει να κάνουμε τις εξής παρατηρήσεις. Πρώτα απ' όλα, βάσει των γνώσεών μας για τον κόσμο θα περιμέναμε ότι μια ανεπιτυχής συνέντευξη για την κάλυψη μιας εργασιακής θέσης δεν θα συνοδευόταν και από τη σχετική πρόσληψη του συνεντευξιαζόμενου προσώπου (βλ. κόσμο Β στο Σχήμα 3). Ωστόσο, στο (8) παρατηρούμε ότι το αποτέλεσμα της μη πρόσληψης ενός προσώπου ισχύει ακόμα και σε μια κατάσταση κατά την οποία θεωρούμε ως πλέον απίθανο να μην προσλαμβάνεται κάποιος ή κάποια σε μία εργασιακή θέση (βλ. κόσμο Α στο Σχήμα 3).

¹⁸ Η έννοια των πιθανών κόσμων αφορά τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να συμβαίνουν τα πράγματα. Αφορά, με άλλα λόγια, τη δυνατότητα ύπαρξης εναλλακτικών πραγματικοτήτων, οι οποίες εγγράφονται στον άξονα της πιθανότητας και προβάλλονται ως λιγότερο ή περισσότερο πιθανές να ισχύουν. Για περαιτέρω συζήτηση σχετικά με τη σημασιολογία των πιθανών κόσμων βλ. Gregory (2006) και τις εκεί αναφορές.

¹⁹ Τα παραδείγματα στο (8) αποτελούν πιστή αναπαραγωγή και απόδοση στη ΝΕ του παραδείγματος (36) από το Michaelis (1993).

Σχήμα 3. Συνέχεια ως προς τον άξονα των πιθανών κόσμων

Όπως φαίνεται και στο Σχήμα 3, η συνέχεια ως προς τον άξονα των πιθανών κόσμων αφορά τη διατήρηση μίας ιδιότητας ή ενός συμβάντος σε μια σειρά κόσμων περισσότερο ή λιγότερο προβαλλόμενων ως πιθανών.

Συνολικά, τόσο η επιδοτική όσο και η παραχωρητική έκφραση της συνέχειας βασίζονται στην πραγματολογική κλίμακα της πιθανότητας και έχουν ως βασικό εννοιολογικό πυρήνα τους τη μη ανταπόκριση των δηλούμενων ενεργειών/καταστάσεων προς τις προσδοκίες των συνομιλητών/συνομιλητριών. Συνεπώς, σε αυτές τις περιπτώσεις μπορούμε να κάνουμε λόγο για τη διασύνδεση της συνέχειας και με την έννοια της *έκπληξης* (mirativity), η οποία αφορά την προβολή μίας πληροφορίας ως καινούργιας ή μη αναμενόμενης (Aikhenvald 2012· DeLancey 2001· De Wit 2017· Simeonova 2015).

2.3. Αντιπαραβολική γλωσσολογία

2.3.1. Ορισμός, ιστορικές καταβολές και στοχεύσεις κλάδου

Η *αντιπαραβολική* ή αλλιώς *συγκριτική γλωσσολογία* (contrastive linguistics) είναι ένας από τους κλάδους της γλωσσολογικής έρευνας που ασχολείται με τη σύγκριση γλωσσών με απώτερο σκοπό την εξεύρεση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των συγκρινόμενων γλωσσών (Johansson 2007: 1). Άλλοι κλάδοι που επίσης ασχολούνται με τη γλωσσική σύγκριση είναι η *ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία* (historical/comparative linguistics), η *τυπολογία γλωσσών* (language typology), η

συγκριτική διαλεκτολογία ή αλλιώς *μικροποικιλία* (comparative dialectology ή microvariation) και η *διαπολιτισμική επικοινωνία/πραγματολογία* (intercultural communication/pragmatics) (König 2012). Ωστόσο, όπως θα δούμε παρακάτω, η αντιπαραβολική γλωσσολογία διαφέρει από τους προαναφερόμενους κλάδους τόσο ως προς τη στοχοθεσία όσο και ως προς τη μεθοδολογία της.

Η ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία ασχολείται με τη διαγλωσσική σύγκριση σε διαχρονικό επίπεδο με σκοπό την εύρεση της ετυμολογικής συγγένειας μεταξύ των γλωσσών, την ανασύνθεση παλαιότερων μορφών γλώσσας και την αναγωγή σε μία πρωτο-γλώσσα. Ως προς τη διαπολιτισμική επικοινωνία/πραγματολογία, το ερευνητικό ενδιαφέρον έγκειται στη συγκριτική ανάλυση του πώς πραγματώνονται οι διάφορες γλωσσικές πράξεις και γενικότερα η ανθρώπινη επικοινωνία σε διαφορετικές κουλτούρες, ενώ στην περίπτωση της συγκριτικής διαλεκτολογίας αντικείμενο σύγκρισης είναι διαφορετικές γεωγραφικές ποικιλίες της ίδιας γλώσσας. Τέλος, η τυπολογία αποτελεί μια συγχρονική συγκριτική ανάλυση γλωσσών μεγάλης κλίμακας που αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην εύρεση γλωσσικών καθολικών, δηλαδή μονοκατευθυντικών αρχών που διέπουν όλες τις γλώσσες του κόσμου (König 2012).

Η αντιπαραβολική γλωσσολογία διαφέρει από τα παραπάνω ερευνητικά πεδία ως προς τα εξής. Πρώτα απ' όλα, η αντιπαραβολική ανάλυση είναι συγχρονικής φύσεως, πράγμα που σημαίνει ότι προσανατολίζεται στον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ της συγχρονίας και όχι της διαχρονίας των συγκρινόμενων γλωσσών. Παράλληλα, συνιστά μια μικρής κλίμακας διαγλωσσική μελέτη, καθώς κάθε φορά συγκρίνεται μικρός αριθμός γλωσσών (συνήθως 2 και σπανιότερα 3 ή 4 γλώσσες). Επίσης, οι εντοπιζόμενες ομοιότητες και διαφορές δεν επιδιώκεται να έχουν τη μορφή καθολικών αρχών, αλλά αντιθέτως μπορεί να είναι πολύ λεπτές και να αφορούν μόνο το εκάστοτε συγκρινόμενο ζεύγος γλωσσών. Μάλιστα, μέσα από την αντιπαραβολική ανάλυση μπορούν να προκύψουν για τα στοιχεία μίας γλώσσας ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις και συμπεράσματα που δεν θα γίνονταν αντιληπτά στο πλαίσιο μίας ενδογλωσσικής μελέτης (βλ. ενδεικτικά Giannouloroulou 2020· Gast 2012· König 2012).

Κατά τον Gast (2012), οι συγκρινόμενες κάθε φορά γλώσσες εμφανίζουν συνήθως, χωρίς βέβαια να είναι αυτό απόλυτο, μία κοινωνιοπολιτισμική σύνδεση

μεταξύ τους. Για παράδειγμα, πολυπληθέστατες είναι οι αντιπαραβολικές μελέτες της αγγλικής, της *lingua franca* της εποχής μας, και άλλων γλωσσών οι οποίες χρησιμοποιούνται σε μικρότερη κλίμακα στην ευρωπαϊκή ήπειρο και δεν κατέχουν την ίδια κοινωνική αναγνώριση στο πλαίσιο του γλωσσικού ηγεμονισμού. Με την ίδια οπτική, θα ήταν ιδιαίτερα παράξενο αν συγκρίναμε διαγλωσσικά το πώς πραγματώνεται ένα γλωσσικό φαινόμενο στην ελληνική και σε κάποια γλώσσα μίας συγκεκριμένης κοινότητας Αβορίγινων της Αυστραλίας. Η τάση για σύγκριση κοινωνιοπολιτισμικά συνδεόμενων γλωσσών, κατά τον Gast, οφείλεται στις ιστορικές καταβολές της αντιπαραβολικής ανάλυσης, καθώς ο εν λόγω κλάδος της γλωσσολογικής έρευνας αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα αποσκοπώντας στη σύγκριση γλωσσών και την αξιοποίηση των σχετικών πορισμάτων στο πλαίσιο της διδασκαλίας δεύτερης/ξένης γλώσσας (Gast 2012· James 1980).

Όπως βλέπουμε, λοιπόν, η αντιπαραβολική γλωσσολογία εμφανίζει αφενός μία πρακτική στόχευση, έχοντας εφαρμογές όχι μόνο στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας αλλά και στη μετάφραση και τη λεξικογραφία. Αφετέρου, η αντιπαραβολική ανάλυση σε θεωρητικό επίπεδο μπορεί να προσφέρει ενδιαφέρουσες περιγραφές και ερμηνείες γλωσσικών φαινομένων τόσο ενδογλωσσικά όσο και διαγλωσσικά. Επεκτείνοντας μάλιστα το πλήθος των συγκρινόμενων γλωσσών σε παραπάνω από δύο, η αντιπαραβολική μελέτη μπορεί να γίνει αντιληπτή ως πιλοτική τυπολογική έρευνα (van der Auwera 2012).

2.3.2. Παράμετροι και μέθοδοι αντιπαραβολικής ανάλυσης

Έχοντας ορίσει την αντιπαραβολική γλωσσολογία ως τη συγχρονική σύγκριση γλωσσών, μάς δημιουργείται ένα βασικό ερώτημα σχετικά με το τι είδους στοιχεία μπορούμε να συγκρίνουμε. Ως προς το ζήτημα αυτό, η αντιπαραβολική ανάλυση κινείται σε δύο κατευθύνσεις. Η μία αφορά τη σύγκριση στοιχείων σε μικροσκοπικά επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (φωνητική, φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία) και η άλλη αφορά τη σύγκριση στοιχείων σε μια μακροσκοπική οπτική της γλώσσας (π.χ. κειμενική δομή, συνοχή, συνεκτικότητα) (James 1980).

Με βάση ποιο κριτήριο διαλέγουμε όμως από κάθε γλώσσα τα στοιχεία/φαινόμενα που θέλουμε να αντιπαραβάλουμε; Μία ιδιαίτερα σημαντική

έννοια στον χώρο της αντιπαραβολικής γλωσσολογίας σε σχέση με το εν λόγω ερώτημα είναι αυτή του *tertium comparationis*, δηλαδή του κριτηρίου που εξασφαλίζει τη συγκρισιμότητα γλωσσικών στοιχείων/φαινομένων διαφορετικών γλωσσών. Τρεις μέθοδοι που μπορούμε να πούμε ότι αποτελούν *tertium comparationis* είναι κατά τον Gast (2012) οι εξής: α) η σύγκριση με βάση την ομοιότητα ως προς τη μορφή/δομή, β) η σύγκριση με βάση την ομοιότητα ως προς την αντιστοίχιση μορφής και λειτουργίας και γ) η σύγκριση με βάση την ομοιότητα ως προς λειτουργικά πεδία. Υιοθετώντας μια πιο λειτουργική προοπτική, ο James (1980, βλ. επίσης αναφορά και στον Johansson 2007: 3) θεωρεί πως η μεταφραστική *ισοδυναμία* (equivalence) αποτελεί το καλύτερο κριτήριο σύγκρισης. Μάλιστα, επισημαίνει πως η ισοδυναμία μπορεί να αφορά οποιαδήποτε γλωσσική λειτουργία και άρα οποιοδήποτε πεδίο σημασίας.

Το ποιο μπορούμε να θεωρήσουμε ως το καλύτερο και επαρκέστερο *tertium comparationis* εξακολουθεί να είναι ένα από τα καίρια ζητήματα που απασχολούν ακόμα όσους και όσες καταπιάνονται με την αντιπαραβολική ανάλυση. Χωρίς να υπεισέλθουμε σε λεπτομερέστερη ανάλυση, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το κριτήριο συγκρισιμότητας δεν είναι πάντοτε το ίδιο για όλες τις περιπτώσεις έρευνας αλλά, αντιθέτως, είναι ευέλικτο και επηρεάζεται από το επίπεδο της γλωσσικής σύγκρισης στην οποία κάθε φορά προβαίνουμε. Σίγουρα, όμως, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το ότι η μετάφραση αποτελεί μια σημαντικότερη πηγή πληροφοριών σε σχέση με το ποια στοιχεία από κάθε γλώσσα μπορούμε να συγκρίνουμε μεταξύ τους.

Κλείνοντας αυτή τη σύντομη εισαγωγή στην αντιπαραβολική γλωσσολογία, θα ήταν μεγάλη παράλειψη εάν δεν κάναμε αναφορά στη συνεισφορά της χρήσης *σωμάτων κειμένων* (corpora) στην αντιπαραβολική ανάλυση (βλ. Granger 2003· Hasselgård 2020· Johansson 2003, μ.α.). Έχοντας πρόσβαση σε μεγάλο όγκο αυθεντικών γλωσσικών δεδομένων από κάθε συγκρινόμενη γλώσσα, αποθηκευμένων μάλιστα σε ηλεκτρονική μορφή, μπορούμε να προχωρήσουμε σε δύο βασικών ειδών συγκρίσεις. Από τη μία πλευρά, μπορούμε να συγκρίνουμε δεδομένα από τις αντιπαραβαλλόμενες γλώσσες τα οποία δεν περιλαμβάνουν μεταφράσεις των κειμένων της μίας γλώσσας στην άλλη (βλ. υποενότητα 2.4.2. για τη χρήση συγκρίσιμων σωμάτων κειμένων). Από την άλλη πλευρά, μπορούμε να

συγκρίνουμε δεδομένα από συλλογές που περιλαμβάνουν γλωσσικό υλικό της μίας γλώσσας σύγκρισης και μεταφράσεις αυτού στην άλλη γλώσσα σύγκρισης (βλ. υποενότητα 2.4.2. για τη χρήση των παράλληλων σωμάτων κειμένων). Παρά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα και των δύο επιλογών,²⁰ μέσα από τη χρήση σωμάτων κειμένων στην αντιπαραβολική ανάλυση δεν μπορούμε παρά να επωφεληθούμε από τις καινοτόμες προσεγγίσεις της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων.

2.4. Γλωσσολογία σωμάτων κειμένων

2.4.1. Ορίζοντας το πεδίο

Η *γλωσσολογία σωμάτων κειμένων* (corpus linguistics, ΓΣΚ εφεξής) αποτελεί μία εμπειρική προσέγγιση στη γλωσσολογική έρευνα, καθώς βασίζεται στη μελέτη αυθεντικών δεδομένων γλωσσικής χρήσης και όχι σε κατασκευασμένα γλωσσικά δεδομένα που αναλύονται μόνο μέσω της γλωσσικής διαίσθησης του/της ερευνητή/ερευνήτριας (Atkins & Rundell 2008· Zufferey 2020). Υπό αυτή την έννοια, η ΓΣΚ αποτελεί έναν κλάδο έρευνας που εμπίπτει στο επιστημολογικό παράδειγμα του *εμπειρισμού* (empiricism) και αντιτίθεται σε εκείνο του *ορθολογισμού* (rationalism).

Όπως υποδηλώνει και η ονομασία του, κεντρικής σημασίας στον κλάδο της ΓΣΚ είναι η έννοια του *σώματος κειμένων* (corpus). Τι είναι όμως ένα σώμα κειμένων; Ο πιο απλός ορισμός είναι ότι πρόκειται για μία συλλογή κειμένων. Συνεπώς, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ΓΣΚ είναι ο κλάδος εκείνος της γλωσσολογικής έρευνας κατά τον οποίο αναλύονται γλωσσικά στοιχεία και φαινόμενα που περιλαμβάνονται σε μία συλλογή κειμένων. Τέτοιου είδους μελέτες ήταν αρκετά συχνές και πριν τα μέσα του 20^{ου} αιώνα, οπότε και επικράτησε το ορθολογιστικό επιστημολογικό παράδειγμα του Chomsky (McCarthy & O’Keeffe 2010· McEnery & Wilson 1996).²¹

²⁰ Για λεπτομερέστερη συζήτηση σχετικά βλ. τα τρία θεωρητικά κεφάλαια στον συλλογικό τόμο των Granger, Lerot & Petch-Tyson (2003).

²¹ Για μία σύντομη παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης της ΓΣΚ βλ. ενδεικτικά Γούτσος & Φραγκάκη (2015) και Tognini-Bonelli (2010).

Ωστόσο, η έννοια του σώματος κειμένων στο πλαίσιο της σύγχρονης ΓΣΚ είναι πολύ πιο συγκεκριμένη. Για την ακρίβεια, όταν αναφερόμαστε σε σώματα κειμένων, εννοούμε εκτενείς συλλογές εμπειρικών, αυθεντικών (μη πειραματικών) και συστηματικά συλλεγόμενων γλωσσικών δεδομένων που έχουν κειμενική φύση και αποθηκεύονται σε ηλεκτρονικό υπολογιστή (Γούτσος & Φραγκάκη 2015· Φραγκάκη 2020· McEnery & Wilson 1996· Zufferey 2020, μ.α.). Η ηλεκτρονική αποθήκευση των γλωσσικών δεδομένων σε συνδυασμό με τον μεγάλο όγκο και τον συστηματικό τρόπο συλλογής τους μάς δίνουν τη δυνατότητα να μελετήσουμε τη γλώσσα με πολύ πιο γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο και, συνεπώς, να έχουμε μια όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτική εικόνα για τις πραγματικές συνθήκες της χρήσης της. Κατά τον Sinclair (2005), άλλωστε, αυτός είναι και ο απώτερος σκοπός της ΓΣΚ, η όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτική μελέτη της γλωσσικής πραγματικότητας.

Ένας προβληματισμός που απασχολεί την ερευνητική κοινότητα και έχει μάλιστα οδηγήσει στη δημιουργία δύο διαφορετικών θεωρητικών προσεγγίσεων²² αφορά το αν η ΓΣΚ αποτελεί μια γλωσσολογική προσέγγιση με δικό της φιλοσοφικό και επιστημολογικό υπόβαθρο ή αν είναι ένα σύνολο μεθοδολογικών εργαλείων που απλώς ενισχύει την ανάλυση στο πλαίσιο ήδη υπαρχόντων θεωρητικών προτύπων. Αναμφίβολα ισχύουν και τα δύο. Η ΓΣΚ έχει προσφέρει μία νέα οπτική στη μελέτη της γλώσσας, ενώ η μεθοδολογία της αξιοποιείται όλο και περισσότερο από ποικίλους και διαφορετικού προσανατολισμού μεταξύ τους κλάδους γλωσσολογικής ανάλυσης.

2.4.2. Τυπολογία σωμάτων κειμένων και μεθοδολογικά εργαλεία²³

Ανάλογα με τον ερευνητικό σκοπό για τον οποίο έχουν δημιουργηθεί, τα σώματα κειμένων μπορούν να είναι πολλών ειδών. Για παράδειγμα, τα *σώματα αναφοράς* (reference corpora) έχουν γενικό προσανατολισμό, ενώ τα *ειδικά σώματα* (specialized corpora) επικεντρώνονται στη μελέτη κάποιας επιμέρους γλωσσικής ποικιλίας. Διαχρονική μελέτη μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη χρήση *διαχρονικών*

²² Βλ. σχετικά στα Γούτσο & Φραγκάκη (2015) και Φραγκάκη (2020).

²³ Το περιεχόμενο όλης της παρούσας υποενότητας βασίζεται στα Γούτσο & Φραγκάκη (2015) και Tognini-Bonelli (2010).

(diachronic) σωμάτων, ενώ στο πλαίσιο ερευνών σχετικά με την εκμάθηση και τη διδασκαλία δεύτερης/ξένης γλώσσας μπορούν να αξιοποιηθούν *σώματα κειμένων δεύτερης γλώσσας* (learner corpora). Τα σώματα κειμένων, επίσης, αποτελούν πλούσια πηγή γλωσσικών δεδομένων και για αντιπαραβολικές αναλύσεις. Σε αυτές τις περιπτώσεις, υπάρχουν διαθέσιμα είτε *παράλληλα* (parallel) είτε *συγκρίσιμα* (comparable) σώματα. Τα πρώτα περιλαμβάνουν αυθεντικά κείμενα σε μία γλώσσα και μεταφράσεις τους σε μία άλλη. Όσον αφορά τα δεύτερα, αυτά είναι συλλογές κειμένων διαφορετικών γλωσσών οι οποίες έχουν δημιουργηθεί με βάση τα ίδια χαρακτηριστικά και δεν περιλαμβάνουν μεταφράσεις.

Αξίζει, ακόμα, να αναφέρουμε ότι τα σώματα κειμένων περιέχουν πληροφορίες σε σχέση με τον σχεδιασμό τους, όπως για παράδειγμα τα κειμενικά είδη που περιλαμβάνουν. Πέραν αυτού, όμως, σε πολλές περιπτώσεις ένα σώμα είναι *επισημειωμένο* (annotated), δηλαδή περιλαμβάνει σχόλια και χαρακτηρισμούς των γλωσσικών στοιχείων που εντοπίζονται σε αυτό.

Λόγω της φύσης των γλωσσικών δεδομένων στο πλαίσιο της ΓΣΚ, η γλωσσολογική ανάλυση με τη χρήση σωμάτων κειμένων είναι είτε ποσοτική, είτε ποιοτική είτε συνδυασμού και των δύο μεθόδων. Επίσης, δύο από τα σημαντικότερα μεθοδολογικά εργαλεία της ΓΣΚ είναι τα εξής: α) οι *κατάλογοι συχνότητας* (word lists), μέσα από τους οποίους φαίνεται πόσο συχνά εμφανίζεται ένα γλωσσικό στοιχείο στο σύνολο ενός σώματος και β) οι *συμφραστικοί πίνακες* (concordances), οι οποίοι συνίστανται σε λίστες με όλες τις εμφανίσεις του εκάστοτε εξεταζόμενου γλωσσικού στοιχείου στα συμφραστικά περιβάλλοντα χρήσης του.

2.5. Στοχοθεσία έρευνας

Στην παρούσα εργασία θα αντιπαραβάλουμε τα στοιχεία *ακόμα* και *ακόμη* της ΚΝΕ με τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα στην αγγλική, τα *yet*, *still* και *even*. Επίσης, θα κάνουμε και αντιπαραβολή των *πλέον* και *πια* της ΚΝΕ με τα *anymore*, *any more* και *no more* της αγγλικής.

Τα *ακόμα* και *ακόμη*²⁴ περιγράφονται συνήθως στα λεξικά και τις γραμματικές (βλ. ενδεικτικά Holton, Mackridge & Φιλιππάκη-Warburton 2012) ως κατά βάση χρονικά αλλά και ποσοτικά επιρρήματα. Επίσης, οι περισσότερες σχετικές αναλύσεις είναι ενδογλωσσικές και είτε αφορούν την πολυσημία των εν λόγω λεξικών μονάδων, χωρίς όμως αναφορά στην έννοια της συνέχειας, είτε μελετούν μία μόνο από τις επιμέρους σημασίες των *ακόμα/ακόμη* (βλ. ενδεικτικά Δελβερούδη 2007, Καλοκαιρινός 1998, Mirambel 1933· Σετάτος 1986).

Αντίστοιχη εικόνα υπάρχει και στις μελέτες για τα *yet*, *still* και *even*, τα οποία αναλύονται γενικά ως μόρια διαβάθμισης. Τα *still* και *yet* ονομάζονται και μόρια όψης στο πλαίσιο αναλύσεων που αφορούν τη χρονική σημασία τους, ενώ το *even* αντιμετωπίζεται ως μόριο εστίασης και, πιο συγκεκριμένα, ως *προσθετικό μόριο* (additive particle), καθώς θεωρείται ότι η χρήση του δίνει έμφαση σε ένα στοιχείο που προστίθεται σε ένα σύνολο. Αναλύεται, βέβαια, και ως παραχωρητικός σύνδεσμος. Επίσης, αρκετές μελέτες για τα *yet/still* κάνουν αναφορά στην πολύσημη φύση τους, χωρίς όμως και πάλι σαφή αναφορά στην έννοια της συνέχειας. Ενδεικτικές ως προς τη σημασιολογία των *yet*, *still* και *even* είναι οι μελέτες των Giannakidou (2007), Horn (1969, 2006), Huomo (2001), König (1977, 1985), König & Traugott (1982), Krifka (2000), Lewis (2019), Tovenna & Donazzan (2008) και Simonin (2018). Άξιο προσοχής είναι, επίσης, ότι τα *still* και *even* της αγγλικής αντιστοιχούν σε περισσότερα του ενός λήμματα στα λεξικά, καθώς έχουν και τις σημασίες «ακίνητος/-η/-ο» και «ομοιόμορφος/-η/-ο» αντίστοιχα.²⁵

Οι μελέτες των Βασιλάκη & Δελβερούδη (2018), Ελευθεριάδη (υπό δημοσ.) και Michaelis (1993, 1996) είναι οι μόνες που αναλύουν, είτε ενδογλωσσικά είτε διαγλωσσικά, τα παραπάνω γλωσσικά στοιχεία υπό το πρίσμα της πολυσημίας και κάνοντας ταυτόχρονα άμεση αναφορά στην έννοια της συνέχειας. Μάλιστα, οι αναλύσεις αυτές αποτελούν και τη θεωρητική βάση της παρούσας εργασίας.

²⁴ Για την ετυμολογία των *ακόμα/ακόμη* και των *πλέον/πια* βλ. Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη (1998) και Μπαμπινιώτη (2009).

²⁵ Τα *still* και *even* της αγγλικής, έχοντας τη γραμματική ταυτότητα επιθέτου και εντοπιζόμενα στο κατάλληλο κάθε φορά συμφραστικό πλαίσιο, έχουν και σημασίες όπως «ακίνητος/-η/-ο» και «ήρεμος/-η/-ο» αντίστοιχα (βλ. τον σύνδεσμο <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>). Για την ετυμολογία και των τριών στοιχείων της αγγλικής (*yet*, *still*, *even*) βλ. *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology* (Hoad 2003).

Όσον αφορά τα *πλέον* και *πια*, οι λεξικές αυτές μονάδες αναλύονται στην υπάρχουσα βιβλιογραφία ως επιρρήματα με χρονική ή/και ποσοτική σημασία (το *πια*, βέβαια, ερμηνεύεται μόνο χρονικά) (βλ. π.χ. Σετάτος 1986· Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη 1998). Τα πιο συνηθισμένα μεταφραστικά ισοδύναμά τους στην αγγλική σύμφωνα με τα περισσότερα λεξικά είναι τα στοιχεία *anymore*, *any more* και *no more*, τα οποία αποτελούν σύνθετες δομές αποτελούμενες από μία αόριστη αντωνυμία (*any*, *no*) που έπεται του *more* «περισσότερο» (για γραμματική περιγραφή των *any/no/more* βλ. ενδεικτικά Nelson & Greenbaum 2016). Ακριβέστερα, το *anymore* αντιμετωπίζεται στις έως τώρα σημασιολογικές αναλύσεις ως μόριο όψης (βλ. ενδεικτικά Krifka 2000), ενώ τα *any more / no more* θεωρείται ότι λειτουργούν ως προσδιοριστές ΟΦ. Όπως θα δούμε και στη συνέχεια, στο πλαίσιο αυτής της εργασίας θα θεωρήσουμε το *anymore* ως μία λεξικοποιημένη εκδοχή της δομής *any more*.

Στην παρούσα μελέτη θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τη σημασία όλων των παραπάνω στοιχείων προκειμένου να εξετάσουμε σε τι βαθμό, τι επίπεδο σημασίας και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούμε να μιλήσουμε για μεταφραστικά ισοδύναμα μεταξύ των συγκρινόμενων στοιχείων της ελληνικής και της αγγλικής. Η αναγωγή, μάλιστα, της συζήτησης στην έννοια του πεδίου της συνέχειας θα δούμε ότι θα μας προσφέρει ένα συνεκτικό πλαίσιο περιγραφής και ερμηνείας των χρήσεων κάθε γλωσσικού στοιχείου.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Έχοντας ήδη αναφερθεί στη φιλοσοφία και στο θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας μελέτης, στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται αφενός ο τρόπος σχεδιασμού της έρευνας. Αφετέρου, γίνεται αναφορά στις πηγές, στον τρόπο συλλογής και στον τρόπο ανάλυσης των δεδομένων.

3.1. Σχεδιασμός έρευνας

Με εκκίνηση τις σχετικές λεξικογραφικές αλλά και γενικότερες βιβλιογραφικές αναφορές τόσο σχετικά με την έννοια της συνέχειας όσο και σχετικά με τη σημασία των υπό ανάλυση γλωσσικών στοιχείων, η παρούσα εργασία αξιοποιεί δεδομένα προερχόμενα από δύο διαφορετικά σώματα κειμένων (βλ. υποενότητα 3.2.). Επίσης, διαρθρώνεται σε τρεις διαφορετικές φάσεις, κατά τις οποίες γίνεται συνδυασμός ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης των δεδομένων. Αρχικά, αναλύεται η δηλωτική σημασία (denotational meaning) των *ακόμα, ακόμη, πλέον, πια, yet, still, even, anymore, any more* και *no more* υπό το πρίσμα της πολυσημίας. Παράλληλα, μελετάται και η κατανομή των επιμέρους σημασιών όλων των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων ανά κειμενικό είδος.

Στο δεύτερο στάδιο της η παρούσα εργασία επικεντρώνεται αμιγώς στη μελέτη της *αξιολογικής σημασίας* (evaluative meaning) των επιλεγμένων γλωσσικών στοιχείων. Σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, μελετώνται οι αξιολογικές χρήσεις τους έτσι όπως αυτές εμφανίζονται στους σχετικούς συμφραστικούς πίνακες και γίνονται οι ανάλογες παρατηρήσεις.

Τέλος, η παρούσα μελέτη περιλαμβάνει μια προέκταση που αφορά την *κοινωνική σημασία* (social meaning) η οποία προκύπτει μέσα από τη χρήση των *ακόμα, ακόμη, πλέον, πια, yet, still, even, anymore, any more* και *no more*. Για τον σκοπό αυτό, αναλύεται η συχνότητα εμφάνισης των εν λόγω στοιχείων στα διαφορα κειμενικά είδη των σωμάτων κειμένων που αξιοποιούνται στην εργασία.

Δεδομένου του αντιπαραβολικού χαρακτήρα της παρούσας μελέτης, η όλη ανάλυση αποσκοπεί στην εξεύρεση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των υπό εξέταση γλωσσικών στοιχείων ως προς τους τρεις άξονες σημασίας που προαναφέρθηκαν. Η ανάλυση γίνεται αρχικά για κάθε λεξική μονάδα ξεχωριστά,

ενώ στο τέλος επιχειρείται η σύγκριση και ερμηνεία των ευρημάτων διαγλωσσικά. Παρά την αντιπαραβολική φύση της εργασίας, δεν αποκλείονται βέβαια και παρατηρήσεις που αφορούν ενδογλωσσικές ομοιότητες και διαφορές ως προς τη χρήση των μελετώμενων γλωσσικών στοιχείων της ίδιας γλώσσας.

3.2. Πηγές

Το σύνολο των δεδομένων της παρούσας εργασίας προέρχεται από δύο σώματα κειμένων. Για τα ελληνικά δεδομένα αξιοποιείται το *Σώμα Ελληνικών Κειμένων* (ΣΕΚ) ενώ για τα αγγλικά το *British National Corpus, Baby Edition* (BNC Baby).

3.2.1. Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ)

Το *Σώμα Ελληνικών Κειμένων* (ΣΕΚ εφεξής) είναι ένα σώμα κειμένων αναφοράς της νέας ελληνικής (ΝΕ εφεξής) με περίπου τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) λέξεις.²⁶ Δημιουργήθηκε αρχικά με τη σύμπραξη του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και στη συνέχεια αναπτύχθηκε μόνο από το τελευταίο. Χαρακτηρίζεται ως ένα συγχρονικό μονόγλωσσο σώμα κειμένων, το οποίο αποτυπώνει τη χρήση της ΝΕ κατά τις δεκαετίες 1990-2010. Όλα τα κείμενα που περιέχει είναι αυθεντικά (όχι προϊόντα πειραματικής διαδικασίας), μη μεταφρασμένα από άλλες γλώσσες και αντιπροσωπεύουν τόσο την ΚΝΕ όσο και την κυπριακή ελληνική.

Ένα σημαντικό στοιχείο στο οποίο καινοτομεί το ΣΕΚ σε σχέση με άλλα σώματα κειμένων της ΝΕ είναι η αντιπροσώπευση διάφορων κειμενικών ειδών, η οποία έχει γίνει με πολύ συστηματικό τρόπο και στη βάση ποικίλων αξόνων (βλ. Πίνακα 3). Η επιλογή αυτή δίνει τη δυνατότητα στους/στις ερευνητές/ερευνήτριες να επιλέξουν οι ίδιοι/ίδιες τα κειμενικά είδη στα οποία τους/τις ενδιαφέρει να μελετήσουν τη χρήση της γλώσσας.

²⁶ Διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://sek.edu.gr/login?next=%2F> . Βλ. επίσης Γούτσος (2003).

Τρόπος	Προφορικά Γραπτά
Γένος	Πληροφορίας Μη πληροφορίας
Είδος	Ειδήσεις, Συνέντευξη, Ομιλίες, Συνομιλία, Λογοτεχνία, Άρθρα γνώμης, Πληροφορίες, Ακαδημαϊκά, Ενημερωτικά, Νομοθετικά-διοικητικά, Ιδιωτικά, Διαδικαστικά, Διάφορα
Ταξινόμηση	Η ταξινόμηση σε υποείδη κειμένων γίνεται με κοινωνιοπολιτισμικό κατά βάση κριτήριο, ανάλογα με τα κειμενικά είδη που αναγνωρίζει η ελληνική κοινωνία. Επίσης, ως κριτήριο ταξινόμησης σε υποείδη χρησιμοποιούνται η δομή και η θεματολογία των κειμένων. Ενδεικτικά: Επίκαιρα νέα, Ψυχαγωγικά νέα, Συνομιλία 1 με 1, Συνομιλία 1 με πολλούς, Μυθιστόρημα, Ποίηση, Ανέκδοτα, Κοινωνικά/Πολιτικά, Οικονομικά, Θετικές επιστήμες, Σπίτι-Χόμπυ-Διατροφή, Αθλητισμός, Ημερολόγιο
Μέσο	Ραδιόφωνο, Τηλεόραση, Ζωντανό, Βιβλίο, Εφημερίδα, Περιοδικό, Ηλεκτρονικό, Άλλο

Πίνακας 3. Τα κειμενικά είδη του ΣΕΚ²⁷

3.2.2. *British National Corpus, Baby Edition* (BNC Baby)

Το *British National Corpus, Baby Edition* (BNC Baby εφεξής) είναι ένα συγχρονικό μονόγλωσσο σώμα κειμένων της βρετανικής αγγλικής που έχει μέγεθος τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000) λέξεων και αποτυπώνει τη γλωσσική χρήση κατά την περίοδο 1991-1994.²⁸ Επί της ουσίας αποτελεί δείγμα του ευρύτερου σώματος κειμένων της αγγλικής *British National Corpus* (BNC), το οποίο έχει μέγεθος εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) λέξεων. Κάποια από τα βασικά πλεονεκτήματα τόσο του *BNC Baby* όσο και του *BNC* είναι αφενός η επιλογή αυθεντικών και μη μεταφρασμένων κειμένων και αφετέρου η ταξινόμησή τους σε τέσσερα βασικά είδη (βλ. Πίνακα 4). Αξίζει, επίσης, να επισημανθεί ότι η αντιπροσώπευση αυτών των κειμενικών ειδών είναι ισότιμη, αφού έχει επιλεγεί σχεδόν ίσος αριθμός κειμένων από κάθε είδος για ένταξη στο σώμα.

²⁷ Για λεπτομερέστερη παρουσίαση της σύστασης του ΣΕΚ βλ. Γούτσος & Φραγκάκη (2015: 48-52) και Goutsos (2010).

²⁸ Το σώμα είναι διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο <http://hdl.handle.net/20.500.12024/2553>. Επίσης, για περισσότερες πληροφορίες ως προς τη σύσταση και τα χαρακτηριστικά του *BNC Baby* βλ. Burnard (2008).

Προφορικά	Πληροφορίας	Αυθόρμητη συνομιλία
Γραπτά		Ακαδημαϊκά
		Μη πληροφορίας
		Λογοτεχνία

Πίνακας 4. Τα κειμενικά είδη των BNC Baby και BNC²⁹

3.3. Συλλογή και ανάλυση δεδομένων

Τα δεδομένα που αξιοποιούνται στην παρούσα μελέτη προέρχονται από τους συμφραστικούς πίνακες του ΣΕΚ και του BNC Baby για κάθε γλωσσικό στοιχείο που αναλύεται.³⁰ Στις δύο πρώτες φάσεις της εργασίας, κατά τις οποίες μελετώνται η δηλωτική και η αξιολογική σημασία των υπό εξέταση γλωσσικών μονάδων, συνδυάζονται στοιχεία ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται ποιοτικά οι εντοπιζόμενες σημασίες και, παράλληλα, καταγράφονται οι συχνότητες εμφάνισης κάθε είδους σημασίας ανά κειμενικό είδος. Οι συμφραστικοί πίνακες έχουν εύρος 7 λέξεων εκατέρωθεν κάθε αναλυόμενου στοιχείου. Ωστόσο, σε περιπτώσεις που το όριο αυτό δυσκολεύει την ποιοτική ανάλυση των δεδομένων, τότε λαμβάνεται υπόψη μεγαλύτερο συμφραστικό περιβάλλον. Στην τρίτη φάση της έρευνας, οπότε και διερευνάται το κοινωνικό νόημα των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων, γίνεται μόνο ποσοτική ανάλυση των δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα, η σχετική ανάλυση περιλαμβάνει την εξεύρεση των συχνοτήτων εμφάνισης κάθε γλωσσικής μονάδας στα επιλεχθέντα σώματα κειμένων γενικότερα αλλά και στα επιμέρους κειμενικά είδη των τελευταίων ειδικότερα.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να γίνει και μία πολύ σημαντική επισήμανση σχετικά με τον τρόπο συλλογής των δεδομένων. Το ΣΕΚ και το BNC Baby μπορούν να θεωρηθούν συγκρίσιμα σώματα κειμένων ως προς όλες τις παραμέτρους τους εκτός, ενδεχομένως, από το μέγεθός τους. Λόγω του μεγαλύτερου μεγέθους του ΣΕΚ (30.000.000 λέξεις) έναντι του BNC Baby (4.000.000 λέξεις) τα δεδομένα της ελληνικής για την πρώτη και τη δεύτερη φάση της παρούσας έρευνας συγκεντρώθηκαν μέσω δειγματοληψίας. Πρώτα απ' όλα, από τους συμφραστικούς

²⁹ Για περισσότερες πληροφορίες ως προς τα κειμενικά είδη που περιλαμβάνει το BNC βλ. Burnard (2008), ενώ για μία κριτική της κατηγοριοποίησης των κειμενικών ειδών του BNC βλ. Lee (2001).

³⁰ Η δημιουργία των συμφραστικών πινάκων έγινε μέσω της χρήσης του εργαλείου ανάλυσης Antconc (Anthony 2022).

πίνακες με το σύνολο των εμφανίσεων κάθε γλωσσικού στοιχείου στο ΣΕΚ επιλέχθηκε η κάθε πέμπτη εμφάνιση. Ύστερα, από το σύνολο των εμφανίσεων που συλλέχθηκαν έγινε διάκριση μεταξύ των χρήσεων κάθε εξεταζόμενου στοιχείου στην ΚΝΕ και στην κυπριακή ελληνική. Το τελικό δείγμα για την ανάλυση της δηλωτικής και της αξιολογικής σημασίας κάθε στοιχείου προέκυψε από την τελική επιλογή των χρήσεών του μόνο στην ΚΝΕ (βλ. Πίνακα 5).

Για την τρίτη φάση της παρούσας μελέτης αξιοποιήθηκαν οι συχνότητες εμφάνισης κάθε γλωσσικής μονάδας στα δεδομένα της ΚΝΕ από το σύνολο του ΣΕΚ (βλ. την 3^η στήλη στον Πίνακα 5).

Γλωσσικό στοιχείο	Απόλυτη συχνότητα εμφάνισης στο σύνολο του ΣΕΚ (ΚΝΕ / κυπριακή ελληνική)	Απόλυτη συχνότητα εμφάνισης χρήσεων ΚΝΕ στο σύνολο του ΣΕΚ	Απόλυτη συχνότητα εμφάνισης στο τελικό δείγμα (δεδομένα ΚΝΕ)
<i>ακόμη</i>	17.432	15.743	3.147
<i>ακόμα</i>	14.955	12.437	2.490
<i>πλέον</i>	9.409	8.247	1.636
<i>πια</i>	5.214	4.797	964

Πίνακας 5. Συχνότητες εμφάνισης των *ακόμα*, *ακόμη*, *πλέον* και *πια* στο ΣΕΚ

Ως προς τα δεδομένα της αγγλικής, για κάθε αναλυόμενο στοιχείο μελετήθηκαν όλες οι εμφανίσεις της χρήσης του μέσα από τους συμπραστικούς του πίνακες. Οι συχνότητες εμφάνισης κάθε στοιχείου της αγγλικής στο BNC Baby παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 6).

Γλωσσικό στοιχείο	Απόλυτη συχνότητα εμφάνισης στο σύνολο του BNC Baby
<i>even</i>	3.353
<i>still</i>	3.168
<i>yet</i>	1.539
<i>anymore / any more</i>	359
<i>no more</i>	273

Πίνακας 6. Συχνότητες εμφάνισης των *yet*, *still*, *even*, *no more*, *anymore*, *any more* στο BNC Baby

4. ΑΝΑΛΥΣΗ

Στις επιμέρους ενότητες του παρόντος κεφαλαίου παρουσιάζονται διεξοδικά τα ευρήματα από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση κάθε γλωσσικής έκφρασης για καθέναν από τους τρεις άξονες ανάλυσης στους οποίους αναφερθήκαμε προηγουμένως (δηλωτική, αξιολογική και κοινωνική σημασία).

4.1. Διερεύνηση δηλωτικής σημασίας

4.1.1. *ακόμα και ακόμη*

Στον ακόλουθο πίνακα βλέπουμε συγκεντρωτικά τις ποικίλες σημασίες του *ακόμα* καθώς και τις συχνότητες εμφάνισής τους στο τελικό δείγμα (Πίνακας 7).

χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)	743	29,9%
μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	509	20,4%
μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	378	15,2%
προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	304	12,2%
προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	269	10,8%
προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας	189	7,6%
αμφισημία	57	2,3%
χρονική επανάληψη	41	1,6%
ΣΥΝΟΛΟ	2.490	100,0%

Πίνακας 7. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *ακόμα* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ

Με μια πρώτη ματιά, η συνηθέστερη σημασία του *ακόμα* είναι χρονικής φύσεως και συνίσταται στην αδιάσπαστη χρονική συνέχεια μίας ενέργειας/κατάστασης (29,9%). Επίσης, ιδιαίτερα συχνές είναι οι επιδοτικές (20,4%) και οι παραχωρητικές (15,2%) χρήσεις του *ακόμα*, οι οποίες σχετίζονται με το πεδίο των πιθανοτήτων και αθροιστικά αποτελούν τις συχνότερα εμφανιζόμενες χρήσεις του. Ακολουθούν ως προς τη συχνότητα χρήσης οι ποσοτικές σημασίες του *ακόμα*, οι οποίες αφορούν την προσθήκη στοιχείου σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο (12,2%), την προσθήκη επιπλέον βαθμού σε μία κλίμακα διαβάθμισης (10,8%) και την επέκταση ενός θέματος μέσα από την προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας (7,6%). Σε

μικρό ποσοστό το *ακόμα* είναι αμφίσημο (2,3%), ενώ η λιγότερο εμφανιζόμενη σημασία του είναι η χρονική επανάληψη (1,6%).

Όπως είδαμε και παραπάνω, η πιο συχνά εμφανιζόμενη σημασία του *ακόμα* στο τελικό δείγμα από το ΣΕΚ είναι η χρονική συνέχεια εντός των ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος. Πιο συγκεκριμένα, σε αυτήν τη χρήση του το *ακόμα* συνδέεται με την προϋπόθεση ότι μια ενέργεια/κατάσταση ξεκίνησε κάποια χρονική στιγμή που τοποθετείται πριν τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και συνεχίζεται αδιάκοπα μέχρι και αυτόν.

(9) [...] τίποτα. Και αυτόν το νόμο τον περιμένουμε ακόμα. Τώρα μαθαίνω ότι ήρθε στην Επιστημονική Επιτροπή [...]

(10) [...] , δεν θα τολμήσει απόβαση στα νησιά. Υπάρχει ακόμα πολύς ελληνικός στρατός εκεί. Μάλλον θα στρίψει [...]

Για παράδειγμα, στο (9) καταλαβαίνουμε ότι η κατάσταση της προσμονής του νόμου ισχύει τόσο στον χρόνο αναφοράς της πρότασης *Και αυτόν το νόμο τον περιμένουμε ακόμα* όσο και σε ορισμένο χρονικό διάστημα που προηγείται του χρόνου αναφοράς της εν λόγω πρότασης. Αντιστοίχως, στο (10) αφενός προϋποτίθεται ότι υπήρχε πριν τον χρόνο αναφοράς της αναλυόμενης πρότασης πολύς ελληνικός στρατός στον αναφερόμενο τόπο. Αφετέρου, δηλώνεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει πολύς ελληνικός στρατός στην ίδια περιοχή ακόμα και κατά τη διάρκεια της εκφώνησης της πρότασης *Υπάρχει ακόμα πολύς ελληνικός στρατός εκεί*.

Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις παρατηρούμε ότι η αδιάσπαστη διατήρηση μιας ενέργειας/κατάστασης από έναν προγενέστερο χρόνο μέχρι και τον χρόνο αναφοράς μιας πρότασης μπορεί να γίνει ακόμα εμφανέστερη γλωσσικά. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την επανάληψη του ίδιου ρήματος σε διαφορετικούς γραμματικούς χρόνους προκειμένου να διαφανεί καλύτερα η χρονική συνέχεια σε διαφορετικές χρονικές βαθμίδες (11).

(11) [...] των προσώπων, που σχολιάστηκαν και σχολιάζονται ακόμα
ποικιλοτρόπως λόγω των θέσεών του, ίσως ανήκει [...]

Η ενέργεια που διατηρείται στο (11) είναι αυτή του σχολιασμού και μέσα από τη διπλή χρήση του ρήματος *σχολιάζομαι* σε διαφορετική κάθε φορά χρονική βαθμίδα υπογραμμίζεται η ιδέα της χρονικής συνέχειας της εν λόγω ενέργειας από το εννοούμενο παρελθόν (*σχολιάστηκαν*) έως το εννοούμενο παρόν (*σχολιάζονται ακόμα*). Η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια μπορεί να γίνει γλωσσικά εμφανέστερη και με έναν δεύτερο τρόπο, ο οποίος συνίσταται στην ξεκάθαρη γλωσσική έκφραση του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο διατηρείται μία ενέργεια/κατάσταση (12).

(12) [...] έχει περάσει μιΑμιση ώρα και εγώ ακόμα ΓΡΑΦω και λέω πρέπει να σ'
αφήσω [...]

Στο παραπάνω παράδειγμα αυτό που καταλαβαίνουμε είναι ότι η ενέργεια του γραψίματος ξεκίνησε πριν από μιάμιση ώρα σε σχέση με τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και συνεχίζει να βρίσκεται σε εξέλιξη μέχρι και αυτόν τον χρόνο.

Αξίζει, επίσης, να αναφέρουμε ότι η χρήση του *ακόμα* δεν δηλώνει μόνο την αδιάσπαστη χρονική συνέχεια μιας ενέργειας/κατάστασης. Έχοντας εντός της εμβέλειάς του την άρνηση, το *ακόμα* μπορεί να δηλώνει τη διατήρηση της άρνησης μίας ενέργειας/κατάστασης (13-14).

(13) [...] Η Ελλάδα σήμερα δεν διαθέτει ακόμα ένα μεγάλο κέντρο σύγχρονων
εφαρμογών τεχνολογίας [...]

(14) [...] συμφωνήσω μαζί σας ότι δεν έχουμε φτάσει ακόμα σε ένα βαθμό πλήρους
λειτουργίας, όπως ο [...]

Τόσο στο (13) όσο και στο (14) δηλώνεται η διατήρηση της μη ισχύος της εκάστοτε ενέργειας/κατάστασης στον χρόνο αναφοράς των αντίστοιχων προτάσεων. Στο (13) δηλώνεται ότι η Ελλάδα δεν διέθετε και εξακολουθεί να μη διαθέτει ένα μεγάλο κέντρο τεχνολογίας στον χρόνο αναφοράς της πρότασης. Αντιστοίχως, στο (14)

δηλώνεται ότι εξακολουθεί να μην υπάρχει ο βαθμός πλήρους λειτουργίας για τον οποίο γίνεται λόγος.

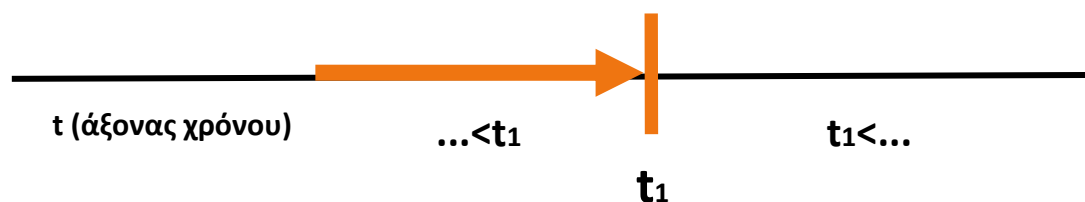
Στα παραδείγματα (9-14) βλέπουμε ότι το *ακόμα* τροποποιεί κατηγορήματα που εκφράζονται γλωσσικά μέσα από ρηματικές φράσεις (ΡΦ). Ωστόσο, η προαναφερθείσα χρονική σημασία της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας του *ακόμα* μπορεί να τροποποιεί και κατηγορήματα που εκφράζονται γλωσσικά μέσω επιθέτων (τον βαθύ *ακόμα* ύπνο της και *ακόμα* αστραφτερή λάμψη), όπως φαίνεται στα ακόλουθα παραδείγματα (15-16).

(15) [...] και μέσα από τον βαθύ *ακόμα* ύπνο της αντίκρισε ένα όμορφο παλικάρι να [...]

(16) [...] ήταν η ασημόχρωμη και, παρά τα χρόνια, *ακόμα* αστραφτερή λάμψη του ζέιστ, του μετάλλου από [...]

Η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια που δηλώνει το *ακόμα* αναδύεται κατά βάση σε περιβάλλοντα μη συνοπτικής ρηματικής όψης (βλ. τη ρηματική όψη στα παραδείγματα (9-13)). Επίσης, η εν λόγω σημασία προκύπτει και σε περιβάλλοντα *συντελεσμένης* (perfect) όψης με υποχρεωτική όμως την παρουσία και της άρνησης, όπως φαίνεται στο (14).³¹

Βάσει των έως τώρα παρατηρήσεων, η χρονική διατήρηση που δηλώνει το *ακόμα* παρουσιάζεται σχηματικά ακολούθως (Σχήμα 4).

Σχήμα 4. Σχηματική απεικόνιση της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας του *ακόμα*

³¹ Η συντελεσμένη όψη αποτελεί υποκατηγορία της συνοπτικής (perfective) όψης.

Η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια που δηλώνει το *ακόμα* στα περιβάλλοντα που προαναφέρθηκαν σχετίζεται αφενός με την εστίαση σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή αναφοράς (t_1) και αφετέρου με την έννοια του ανώτατου χρονικού ορίου συνέχισης μίας ενέργειας/κατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω χρήση του *ακόμα* δηλώνει ότι μία ενέργεια/κατάσταση χ (βλ. πορτοκαλί στοιχεία στο Σχήμα 4) εξακολουθεί να ισχύει κατά τον χρόνο αναφοράς (t_1), ενώ βρισκόταν σε ισχύ και σε χρονικό διάστημα που προηγείται του χρόνου αναφοράς της πρότασης ($\dots < t_1$). Όσον αφορά την έννοια του ανώτατου χρονικού ορίου, η βασική πληροφορία που μας παρέχει η χρήση του *ακόμα* είναι ότι μία ενέργεια/κατάσταση ισχύει σίγουρα έως και τη χρονική στιγμή t_1 . Το αν θα συνεχίσει να ισχύει η εκάστοτε ενέργεια/κατάσταση και σε χρονικά διαστήματα που έπονται της χρονικής στιγμής t_1 ($t_1 < \dots$) προκύπτει μέσω υπονοήματος και εξαρτάται συχνά από το ευρύτερο συμφραστικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, σημαντική είναι η λειτουργία της άρνησης, η οποία αφορά την ακύρωση των προσδοκιών μας.³²

(17) [...] καμία φορά; <Z> Σε λίγο φτάνουμε. Λίγο ακόμα Ελένη και φτάνουμε
Πλατεία Κύπρου, στο Κερατσίνι, [...]

Στο παραπάνω παράδειγμα (17), όπως και σε όλες τις δομές του τύπου *...λίγο ακόμα και...*, βλέπουμε πως μία ενέργεια (π.χ. το περπάτημα) εξακολουθεί να ισχύει ακόμα και στον χρόνο αναφοράς της παραπάνω πρότασης. Ωστόσο, καταλαβαίνουμε πως η εν λόγω ενέργεια θα σταματήσει να ισχύει τη χρονική στιγμή κατά την οποία οι συνομιλητές/συνομιλήτριες θα φτάσουν στην Πλατεία Κύπρου στο Κερατσίνι.

Βέβαια, στα παρακάτω παραδείγματα (18-20) δεν δηλώνεται το ίδιο ξεκάθαρα το αν η εκάστοτε ενέργεια/κατάσταση θα συνεχίσει να υφίσταται και στις χρονικές στιγμές που έπονται του χρόνου αναφοράς της κάθε πρότασης.

(18) [...] κ. Φωτόπουλε, που ο ΟΗΕ δεν δημιούργησε (ακόμα) το διεθνές ποινικό
δικαστήριο, κυρίως λόγω της [...]

³² Η λειτουργία της άρνησης μπορεί να παρομοιαστεί με ένα «σβηστήρι», όπως ακριβώς αναφέρει ο Βελούδης (2005). Για περισσότερη σχετική συζήτηση βλ. τη σχετική παραπομπή.

(19) [...] καινούργια φαμελιά και τα παιδιά του ήσαν ακόμα πολύ μικρά για σχολείο.

</p> <p> Παρά [...]

(20) [...] κ. Ντούιζενμπεργκ δήλωσε σχετικά ότι δεν έχει ακόμα ασχοληθεί επαρκώς με την εκτίμηση αυτή, αλλά [...]

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις (17-20) δηλώνεται ότι η ενέργεια/κατάσταση για την οποία γίνεται λόγος ίσχυε πριν, ισχύει κατά και θα συνεχίσει να ισχύει και μετά τον χρόνο αναφοράς της εκάστοτε πρότασης. Παράλληλα, όμως, αναδύεται η προσδοκία ότι θα φτάσει κάποια χρονική στιγμή κατά την οποία η εκάστοτε ενέργεια/κατάσταση θα σταματήσει να υφίσταται. Με άλλα λόγια, δημιουργείται η προσδοκία ότι θα έρθει κάποια στιγμή επικείμενης αλλαγής. Για παράδειγμα, στο (17) η ενέργεια του περπατήματος θα σταματήσει να ισχύει όταν οι συνομιλητές/συνομιλήτριες φτάσουν στην Πλατεία Κύπρου. Αντιστοίχως, στο (18) υπονοείται ότι η μη δημιουργία του διεθνούς ποινικού δικαστηρίου θα σταματήσει να υφίσταται όταν δημιουργήσει ο ΟΗΕ το εν λόγω δικαστήριο. Στο (19) δηλώνεται ότι τα παιδιά ενός ανθρώπου εξακολουθούν να μην μπορούν να πάνε σχολείο λόγω του νεαρού της ηλικίας τους. Ωστόσο, μπορεί να εννοηθεί ότι θα φτάσει κάποια χρονική στιγμή κατά την οποία τα παιδιά δεν θα είναι πλέον μικρά και άρα θα μπορούν να πάνε στο σχολείο. Τέλος, η δήλωση του κύριου Ντούιζενμπεργκ ότι δεν έχει ακόμα ασχοληθεί επαρκώς με μία εκτίμηση δημιουργεί την προσδοκία ότι θα έρθει η χρονική στιγμή κατά την οποία θα σταματήσει η κατάσταση της μη επαρκούς ενασχόλησης με την αναφερόμενη εκτίμηση (20).

Όπως είδαμε και προηγουμένως, οι επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις της συνέχειας σχετίζονται με την πραγματολογική κλίμακα της πιθανότητας. Το *ακόμα* δηλώνει στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ και τις δύο παραπάνω έννοιες, οι οποίες αθροιστικά αποτελούν τις συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες του *ακόμα* (σε ποσοστό 20,4% και 15,2% για την επιδοτική και την παραχωρητική έκφανση της συνέχειας, αντίστοιχα).

Η επιδοτική έκφανση της συνέχειας αφορά τη μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο ή αλλιώς τη μη αναμενόμενη επέκταση των ορίων ενός προϋποτιθέμενου συνόλου (21).

(21) [...] να εκφράσει με θάρρος τις επαναστατικές ή ακόμα και τις εκκεντρικές ιδέες του. Το “ιπποτικό” [...]

Στο παραπάνω παράδειγμα (21) προϋποτίθεται από τους/τις συνομιλητές/συνομιλήτριες ένα σύνολο ιδεών που μπορεί κάποιος να εκφράσει με θάρρος. Οι ιδέες αυτές θεωρείται πιθανό να έχουν την επιπλέον ιδιότητα του να είναι επαναστατικές. Ωστόσο, υπάρχει και η προβαλλόμενη ως ακραία και μη αναμενόμενη περίπτωση του να είναι και εκκεντρικές οι ιδέες που μπορούν να εκφραστούν με θάρρος.

Η επιδοτική σημασία του *ακόμα* αναδύεται κατά τη συνεμφάνιση του με το *και/κι*, όπως φαίνεται στο προηγούμενο παράδειγμα. Σημειώνεται, επίσης, ότι το *ακόμα* μπορεί είτε να προηγείται (*ακόμα και/κι*) είτε να έπεται (*(ή) και/κι ακόμα*) του τελεστή της σύζευξης. Άλλες ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις που προέκυψαν κατά τη μελέτη του δείγματος είναι οι εξής. Η επιδοτική χρήση του *ακόμα* συναντάται συχνά σε περιβάλλοντα με καθολικούς ποσοδείκτες (βλ. τις γλωσσικές εκφράσεις *τα πάντα και Όλοι* στα (22-23)) ή σε ρητορικά σχήματα κλίμακωσης (24).

(22) [...] συναισθηματικά, τότε μπορείτε να κάνετε τα πάντα, ακόμα και να αδυνατίσετε. Όταν κάτι δεν πάει [...]

(23) [...] ... Μα την ακριβοπλήρωσα. Με περιγελάσατε. Όλοι. Ακόμα κι εσύ, βρε... ρεντίκολο έγινα. Κι από [...]

(24) [...] ια τους. Κι ακολουθούσαν ξυλοδαρμοί, λεηλασίες κι ακόμα δολοφονίες εν ψυχρώ. Έτσι, λοιπόν, από το [...]

Εξετάζοντας λεπτομερέστερα το (24) και το σχήμα *ξυλοδαρμοί, λεηλασίες κι ακόμα δολοφονίες εν ψυχρώ*, βλέπουμε να ξεδιπλώνονται μπροστά μας όλες οι ενέργειες τις οποίες ο εκφωνητής ή η εκφωνήτρια του (24) τοποθετεί στις ποικίλες διαβαθμίσεις του άξονα της (μη) πιθανότητας. Και σε αυτήν την περίπτωση, βέβαια, η χρήση του *ακόμα* δηλώνει την πιο ακραία, την πιο απίθανη και τη λιγότερο αναμενόμενη ενέργεια που συνέβη. Ωστόσο, σημειώνεται ότι η αντιστοίχιση της

κάθε ενέργειας (εν προκειμένω ο ξυλοδαρμός, η λεηλασία και η εν ψυχρώ δολοφονία) με μία συγκεκριμένη τιμή στην κλίμακα της (μη) πιθανότητας δεν είναι απόλυτη αλλά εξαρτάται από πολύπλοκα, περικειμενικά προσδιοριζόμενα αξιακά συστήματα. Συνεπώς, η κλιμάκωση σε τέτοιου είδους σχήματα αφορά την ιδιότητα της μη πιθανότητας, έχει έντονα υποκειμενικό αλλά και κοινωνιοπολιτισμικά προσδιοριζόμενο χαρακτήρα και φανερώνει την κατεξοχήν πραγματολογική φύση των επιδοτικών σημασιών.

Όσον αφορά την παραχωρητική έκφανση της συνέχειας, το *ακόμα* δηλώνει τη μη αναμενόμενη διατήρηση μίας ενέργειας/κατάστασης σε πιθανούς κόσμους, δηλαδή σε ποικίλες περισσότερο ή λιγότερο προβαλλόμενες ως πιθανές καταστάσεις πραγμάτων. Τα συνηθέστερα γλωσσικά περιβάλλοντα στα οποία αναδύεται η εν λόγω σημασία είναι δομές του τύπου *ακόμα και/κι αν/όταν/μόλις/πριν/ μετά από..., ακόμα και στην περίπτωση (που) / ακόμα και κάτω από αυτές τις συνθήκες / ακόμα και έτσι*, όπως φαίνεται στα ακόλουθα παραδείγματα (25-26). Μπορεί, βέβαια, η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους να εκφράζεται γλωσσικά και με λιγότερο ρητό τρόπο (27-28).

(25) [...] <p> Οι ασκήσεις που σας προτείνουμε συστήνονται ακόμα κι αν δεν έχετε προβλήματα στη μέση, [...]

(26) [...] να ακούσει και να διακρίνει το μήνυμα ακόμα και κάτω από αυτές τις συνθήκες. Αντίθετα [...]

(27) [...] τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί ακόμα και στο σκοτάδι και να είναι τοποθετημένοι [...]

(28) [...] εκτενώς και έχουν αναγνωριστεί ως πολύ τοξικές, ακόμα και σε χαμηλές συγκεντρώσεις. Γι' αυτό το [...]

Σε όλες τις παραχωρητικές χρήσεις του *ακόμα* ουσιαστικά εστιάζουμε σε ένα σύνολο συνθηκών κατά το οποίο εξακολουθεί να υφίσταται μία ενέργεια/κατάσταση. Το συγκεκριμένο μάλιστα σύνολο συνθηκών προβάλλεται ως

μη πιθανό, μη αναμενόμενο και μάς προκαλεί έκπληξη. Για παράδειγμα, στο (25) προϋποθέτουμε ότι το προτασιακό περιεχόμενο της δομής *Οι ασκήσεις που σας προτείνουμε συστήνονται* ισχύει σε μία σειρά από αναμενόμενα σύνολα συνθηκών, τα οποία δεν εκφράζονται ρητά μέσω της γλώσσας. Μέσα από τη χρήση της εξαρτημένης πρότασης *ακόμα κι αν δεν έχετε προβλήματα στη μέση* καλούμαστε να θεωρήσουμε μία επιπλέον κατάσταση πραγμάτων (την ύπαρξη προβλημάτων στη μέση) –η οποία μάλιστα προβάλλεται ως ιδιαίτερα ακραία, απίθανη και μη αναμενόμενη– κατά την οποία φαίνεται να εξακολουθεί να ισχύει η ενέργεια της σύστασης των ασκήσεων. Άρα, στην παραχωρητική χρήση του *ακόμα* δηλώνει αφενός τη διατήρηση μίας ενέργειας/κατάστασης σε προβαλλόμενους ως (μη) πιθανούς κόσμους. Ταυτόχρονα, όμως, δηλώνει και το ανώτατο όριο της εμβέλειας των εναλλακτικών αυτών συνθηκών, το οποίο τείνει προς το άκρο της μη πιθανότητας.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειώσουμε ότι η δομή *ακόμα και/κι* δημιουργεί συνάψεις και με εκφράσεις χρονικής δείξης, όπως το επιρρήμα *τότε*, αλλά και με προθετικές φράσεις (ΠΦ), επιρρηματικές φράσεις (ΕπιρΦ) και ΟΦ που δηλώνουν τόπο ή χρόνο (29-30).³³

(29) [...] τυπικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης ύπαρξης. Έτσι ακόμα και τότε όταν πρόκειται περί θεών, αναπόφευκτα [...]

(30) [...] Ευρώπη, που είναι σε μεγάλο βαθμό έκδηλη ακόμα και τις μέρες μας. </p>
<p> Αυτό [...]

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις μπορούμε να μιλάμε για παραχωρητική έκφανση της συνέχειας με τη μορφή της μη αναμενόμενης διατήρησης μίας ενέργειας/κατάστασης στον χρόνο ή τον χώρο. Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι στις εν λόγω σημασίες βλέπουμε τη διεπαφή του πεδίου των (μη) πιθανών κόσμων με

³³ Οι λεξικές μονάδες *τότε*, *τώρα*, *εκεί* έχουν ως βασική λειτουργία τους τη χρονική και την τοπική δείξη (οι δύο πρώτες και η τελευταία, αντίστοιχα). Ωστόσο, το *τότε* και το *τώρα* μπορούν να δηλώνουν και καταστάσεις πραγμάτων και άρα να κάνουν αναγωγή σε πιθανούς κόσμους. Για λεπτομερέστερη παρουσίαση και ανάλυση των δεικτικών λειτουργιών των εν λόγω λεξικών μονάδων βλ. Κανάκης (2007), Μπέλλα (2001) και Yule (2006).

τα πεδία του χρόνου και του χώρου. Αυτό οφείλεται στο ότι οι χωροχρονικοί προσδιορισμοί δεν μεταβάλλουν την ίδια τη φύση ενός συμβάντος (μίας ενέργειας/κατάστασης) αλλά τροποποιούν τις συνθήκες υπό τις οποίες αυτό λαμβάνει χώρα.

Όσον αφορά τις ποσοτικές όψεις της συνέχειας, το *ακόμα* δηλώνει τόσο την προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο (31-32) όσο και την επιτακτική προσθήκη επιπλέον βαθμού σε μια κλίμακα διαβάθμισης (33).

(31) [...] συγκρότημα του ΠΑΜΕ. </p><p> Στο μεταξύ, ακόμα μία εργαζόμενη προστέθηκε στους 5 απεργούς πείνας [...]

(32) [...] με ακατάβλητη αντοχή. Αν υπήρχαν λίγες δυνάμεις ακόμα, θα γινόταν το θαύμα. Τουλάχιστον για μια [...]

Στο (31) μπορούμε να εννοήσουμε ένα σύνολο εργαζομένων που είναι απεργοί πείνας. Η χρήση του *ακόμα* σε συνδυασμό με το αριθμητικό *μία* και την ουσιαστικοποιημένη μετοχή *εργαζόμενη* μάς οδηγεί στο να προσθέσουμε μία επιπλέον εργαζόμενη στο σύνολο των απεργών πείνας. Αντιστοίχως, στο (32) προϋποθέτουμε ένα σύνολο δυνάμεων στις οποίες καλούμαστε να προσθέσουμε μερικές δυνάμεις επιπλέον. Όπως παρατηρούμε, η συνέχεια με τη μορφή της προσθήκης σε προϋποτιθέμενο σύνολο σε όλες τις περιπτώσεις προκύπτει κατά τη συνεμφάνιση του *ακόμα* με ονοματικές φράσεις (ΟΦ) που περιέχουν κάποια ποσοδεικτική έκφραση (π.χ. *μία, λίγες* κ.α.).

Όταν, όμως, το *ακόμα* συνεμφανίζεται με συγκριτικό βαθμό επιθέτου ή επιρρήματος, τότε έχει επιτακτική λειτουργία και δηλώνει την περαιτέρω επέκταση του βαθμού μίας ιδιότητας σε μία κλίμακα διαβάθμισης (33).

(33) [...] ευκαιρίες στον εργασιακό χώρο θα σας κάνουν ακόμα πιο γοητευτικούς και επικοινωνιακούς! Ο έρωτας μπ [...]

Μάλιστα, μπορούμε να πούμε ότι το *ακόμα* μάς οδηγεί στο να εστιάσουμε σε έναν βαθμό της εκάστοτε ιδιότητας που τείνει να προσεγγίζει τον μέγιστο. Άρα, στο (33)

η φράση *ακόμα πιο γοητευτικούς και επικοινωνιακούς* δηλώνει οντότητες που κατέχουν τις κλιμακούμενες ιδιότητες της γοητείας και της επικοινωνιακής ικανότητας σε πάρα πολύ μεγάλο –σχεδόν στον υπέρτατο– βαθμό.

Έως τώρα έχουμε εξετάσει τις σημασίες που αναδύονται κατά τη χρήση του *ακόμα* σε φραστικό και προτασιακό επίπεδο. Ακολούθως θα δούμε τη σημασία που έχει η εν λόγω λεξική μονάδα σε κειμενικό επίπεδο, η οποία είναι επίσης ποσοτικής φύσεως (34-36).

(34) [...] 1868 να διδάσκει στη σχολή των Χανίων. Αναφέρεται ακόμα ότι ο επίσκοπος Νικόλαος ηγήθηκε εθελοντικού σώμα [...]

(35) [...] της αποτελεί όπως είπαμε αμαρτία. Θα προσθέσουμε ακόμα ότι και η εκδήλωση της σωστής συζυγικής [...]

(36) [...] πέρα από αυτήν. <p><p> Θα ήθελα ακόμα να πω πως διατυπώθηκε κριτική άποψη για [...]

Σε όλα τα παραπάνω παραδείγματα το *ακόμα* ως δείκτης λόγου λειτουργεί κειμενικά προς την κατεύθυνση της προσθήκης μίας επιπλέον πληροφορίας στη ροή του κειμένου. Η συνέχεια σε αυτή την περίπτωση γίνεται αντιληπτή ως η παραμονή στο ίδιο στάδιο μίας κειμενικής δομής και, ταυτόχρονα, η επέκταση αυτού του σταδίου μέσα από την προσθήκη μίας επιπλέον πληροφορίας. Η εν λόγω κειμενική λειτουργία του *ακόμα* αναδύεται κατά την εμφάνισή του στην αριστερή περιφέρεια μίας πρότασης (στην πρώτη ή τη δεύτερη θέση). Επίσης, πολύ συχνές λεξικές συνάψεις του *ακόμα* σε αυτήν τη χρήση του είναι με ρήματα δοξαστικά/νοητικά (*πιστεύω, θεωρώ, υποστηρίζω*), αναφορικά (*αναφέρομαι*) και ρήματα που σχετίζονται με διαδικασίες προφορικής ή γραπτής γλωσσικής αλληλεπίδρασης (*λέω, μιλώ, τονίζω, υπογραμμίζω, συστήνω, προτείνω, γράφω, ανακοινώνω, δηλώνω, προειδοποιώ, καταγγέλω, προσθέτω, επισημαίνω*).

Ολοκληρώνοντας την ανάλυση των δηλωτικών σημασιών του *ακόμα*, αξίζει να κάνουμε αναφορά και στις λιγότερο συχνές χρήσεις του, οι οποίες είναι είτε αμφίσημες είτε δηλωτικές της χρονικής επανάληψης. Πιο συγκεκριμένα, σε

ποσοστό 2,3% επί του τελικού δείγματος από το ΣΕΚ, η εξεταζόμενη λεξική μονάδα είναι αμφίσημη. Η αμφισημία του *ακόμα* σε αυτές τις περιπτώσεις είναι συντακτική, όπως φαίνεται ακολούθως (37α-β), και η επιλογή της κατάλληλης ερμηνείας αφήνεται ανοιχτή στους αποδέκτες ή τις αποδέκτριες των εκφωνημάτων.

(37) [...] την ιστορία του πλανήτη τους. Του είπε ακόμα και για τον μεγάλο πόλεμο, όπου ένας [...]

- α. Του είπε ~~ακόμα~~ και για τον μεγάλο πόλεμο
επίσης (βλ. κειμενική λειτουργία προσθήκης επιπλέον πληροφορίας)
- β. Του είπε [ακόμα και για τον μεγάλο πόλεμο]
(βλ. μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο)

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι και το γεγονός ότι στο δείγμα δεδομένων από το ΣΕΚ το *ακόμα* εκφράζει –εκτός από τη χρονική συνέχεια σε αδιάσπαστο χρονικό διάστημα– και τη χρονική συνέχεια σε διακριτά χρονικά διαστήματα, δηλαδή την επανάληψη. Η συγκεκριμένη σημασία απαντάται στη μικρότερη συχνότητα στο δείγμα και πάντοτε στο πλαίσιο των δομών (*για*) *ακόμα μία/μια φορά και μερικές φορές ακόμα*, ενώ μπορεί να παραφραστεί με το *πάλι* ή το *ξανά*. Η ρηματική όψη με την οποία συνεμφανίζεται το *ακόμα* σε αυτήν την περίπτωση μπορεί να είναι είτε συνοπτική (38) είτε μη συνοπτική (39-40).

(38) [...] τα κλάματα αλλά δε δυσανασχέτησε. Με αγκάλιασε ακόμα μια φορά και με διαβεβαίωσε ότι θα [...]

(39) [...] <r> Για μία ακόμα φορά αποδίδουμε... εύφημο μνεία στα πρόσωπα και [...]

(40) [...] να τρίψουμε το πιπέρι. Γυρίζουμε μερικές φορές ακόμα μέχρι να έλθει στο επίπεδο ψησίματος που [...]

Όσον αφορά τις εμφανίσεις του *ακόμη* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ, οι δηλωτικές σημασίες που έχει είναι ακριβώς οι ίδιες με αυτές που έχει και το *ακόμα*. Στον

παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε συνοπτικά τις συχνότητες εμφάνισης κάθε σημασίας του *ακόμη* στο δείγμα (Πίνακας 8).³⁴

χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)	695	22,1%
μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	689	21,9%
μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	449	14,3%
προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	401	12,7%
προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας	377	12,0%
προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	369	11,7%
χρονική επανάληψη	113	3,6%
αμφισημία	54	1,7%
ΣΥΝΟΛΟ	3.147	100,0%

Πίνακας 8. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *ακόμη* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα, η κυρίαρχη σημασία του *ακόμη* είναι αυτή της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας (22,1%), ενώ με τη δεύτερη και την τρίτη μεγαλύτερη συχνότητα εμφανίζονται αντίστοιχα η επιδοτική (21,9%) και η εναντιωματική (14,3%) χρήση του *ακόμη*. Αθροιστικά, βέβαια, οι δύο τελευταίες σημασίες ξεπερνούν τις χρονικές εκφάνσεις της συνέχειας ως προς τη συχνότητα εμφάνισης στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ. Ακολουθούν ως προς τη συχνότητα χρήσης τους οι ποικίλες ποσοτικές εκφάνσεις της συνέχειας, οι οποίες αφορούν την προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο (12,7%), την προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας (12,0%) και την προσθήκη επιπλέον βαθμού σε μία διαβαθμίσιμη κλίμακα (11,7%). Με τη μικρότερη συχνότητα εμφανίζεται το *ακόμη* έχοντας τη σημασία της χρονικής επανάληψης (3,6%) αλλά και όντας αμφίσημο (1,7%). Παρά την ύπαρξη μικρών διαφοροποιήσεων, αυτό είναι σε γενικές γραμμές το μοτίβο που αναδύεται και κατά τη χρήση του *ακόμα* (βλ. Πίνακες 7 και 8).

Ολοκληρώνοντας τη διερεύνηση της δηλωτικής σημασίας των *ακόμα* και *ακόμη*, ακολούθως αναλύεται συγκριτικά η κατανομή των σημασιών των δύο λεξικών μονάδων ανά κειμενικό είδος. Πιο συγκεκριμένα, στον παρακάτω πίνακα (βλ. Πίνακα 9) παρουσιάζονται οι σημασίες με την υψηλότερη συχνότητα

³⁴ Δεδομένου ότι οι σημασίες που εντοπίστηκαν είναι ίδιες και για τις δύο λεξικές μονάδες, δεν παρουσιάζονται παραδείγματα των χρήσεων του *ακόμη* για λόγους οικονομίας.

εμφάνισης σε κάθε κειμενικό είδος του ΣΕΚ για καθένα από τα εξεταζόμενα στοιχεία.³⁵

	Σημασία με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης	
	<i>ακόμα</i>	<i>ακόμη</i>
(ημι)προσχεδιασμένος προφορικός λόγος ³⁶	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
συνομιλίες	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
λογοτεχνία	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
νόμοι-διοίκηση	1) αδιάσπαστη χρονική διατήρηση και 2) μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους
γραπτά ιδιωτικά	μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
γραπτές πληροφορίες	προσθήκη κειμενικής πληροφορίας	—
γραπτά διάφορα	μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
γραπτές ειδήσεις	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
άρθρα γνώμης	μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση
γραπτά ακαδημαϊκά	μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο	μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο
γραπτά ενημερωτικά	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση	αδιάσπαστη χρονική διατήρηση

Πίνακας 9. Κατανομή μεγαλύτερων συχνοτήτων δηλωτικών σημασιών των *ακόμα* και *ακόμη* ανά κειμενικό είδος του ΣΕΚ

Σε γενικές γραμμές το *ακόμα* και το *ακόμη* παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες ως προς την κατανομή των σημασιών τους ανά κειμενικό είδος. Οι κυρίαρχες σημασίες τους σε όλα σχεδόν τα κειμενικά είδη του ΣΕΚ είναι η έννοια της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας, η έννοια της μη αναμενόμενης ένταξης σε προϋποτιθέμενο

³⁵ Για λεπτομερέστερη παρουσίαση της κατανομής των δηλωτικών σημασιών ανά κειμενικά είδη βλ. το Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

³⁶ Στην κατηγορία του (ημι)προσχεδιασμένου προφορικού λόγου έχουν ομαδοποιηθεί χάρην οικονομίας τα εξής είδη του ΣΕΚ: προφορικές ειδήσεις, προφορικές συνεντεύξεις και ομιλίες.

σύνολο και η έννοια της μη αναμενόμενης διατήρησης μίας ενέργειας/κατάστασης ως προς πιθανούς κόσμους. Επίσης, σε κάποια κειμενικά είδη βλέπουμε ότι η σημασία με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης είναι ίδια τόσο για το *ακόμα* όσο και για το *ακόμη* ((ημι)προσχεδιασμένος προφορικός λόγος, συνομιλίες, λογοτεχνία, νόμοι-διοίκηση, γραπτές ειδήσεις, γραπτά ακαδημαϊκά, γραπτά ενημερωτικά). Σε άλλα, πάλι, κειμενικά είδη δεν υπάρχει σύμπτωση του *ακόμα* και του *ακόμη* ως προς τη σημασία με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης ανά κειμενικό είδος (γραπτά ιδιωτικά, γραπτά διάφορα, άρθρα γνώμης γραπτές πληροφορίες). Τέλος, αξίζει να σημειώσουμε ότι οι επιδοτικές και παραχωρητικές χρήσεις των *ακόμα* και *ακόμη* αποτελούν τις συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες των δύο λεξικών μονάδων κυρίως σε νομοθετικά-διοικητικά και ακαδημαϊκά κείμενα.

4.1.2. *yet*

Το *yet* εμφανίζεται στο BNC Baby συνολικά 1.539 φορές και οι σημασίες που έχει, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 10, αναδύονται τόσο σε προτασιακό όσο και σε υπερπροτασιακό επίπεδο.

χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)	867	56,3%
μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	579	37,6%
προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	45	2,9%
επίταση χρονικής επανάληψης	17	1,1%
προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	16	1,0%
μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	6	0,4%
αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο	6	0,4%
έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση στοιχείου ως προς σύνολα	1	0,1%
αμφισημία	1	0,1%
χρονική επανάληψη	1	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ	1.539	100,0%

Πίνακας 10. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *yet* στο BNC Baby

Οι συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες του *yet* είναι αφενός η αδιάσπαστη χρονική διατήρηση (56,3%) και αφετέρου η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς

κόσμους, δηλαδή η παραχωρητική έκφραση της συνέχειας (37,6%). Οι υπόλοιπες σημασίες του *yet*, όπως βλέπουμε και στον παραπάνω πίνακα, έχουν ελάχιστα ποσοστά εμφάνισης στο BNC Baby.

Η δήλωση της χρονικής διατήρησης εντός των ορίων ενός αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος μέσω του *yet* μπορεί να αφορά μία ενέργεια/κατάσταση (41), το αποτέλεσμα μίας ενέργειας/κατάστασης (42) είτε συνηθέστερα την άρνηση μίας ενέργειας/κατάστασης (43). Επίσης, το *yet* στο δείγμα φαίνεται ότι τροποποιεί ιδιότητες που εκφράζονται γλωσσικά είτε μέσω ΡΦ (41-43) είτε μέσω ονοματικών δομών (π.χ. επιθέτων και παθητικών μετοχών) (44).

(41) [...] must be admitted that this is as yet rarely followed in practice. Simulation should [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... αυτό μέχρι τώρα σπάνια ακολουθείται στην πράξη ...

(42) [...] Henry poured. "Have you found another job yet?" he asked. "I wish I had. [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Έχεις βρει άλλη δουλειά (έως τώρα); ...

(43) [...] but he stressed the identity could not yet be confirmed. Results of checks on [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... η ταυτότητα δεν μπορούσε ακόμα να επιβεβαιωθεί ...

(44) [...] with his own low-budget film, as yet untitled, which he wrote and directed. [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... με τη δικιά του χαμηλού κόστους ταινία, τη μέχρι στιγμής χωρίς τίτλο ...

Το *yet*, όπως ακριβώς τα *ακόμα* και *ακόμη*, δηλώνει κατά βάση την αδιάσπαστη χρονική διατήρηση μίας ενέργειας/κατάστασης έως τον χρόνο αναφοράς της εκάστοτε πρότασης. Συνδέεται, μάλιστα, με την προϋπόθεση ότι η διατηρούμενη ενέργεια/κατάσταση ίσχυε και σε προηγούμενο χρόνο από αυτόν της αναφοράς (βλ. και Σχήμα 4). Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε ότι το *yet* συνδέεται και με το υπονόημα ότι η διατηρούμενη κατά τον χρόνο αναφοράς της πρότασης ενέργεια/κατάσταση θα σταματήσει να υφίσταται κάποια χρονική στιγμή. Αυτού του είδους το συμπέρασμα γίνεται ιδιαίτερα εμφανές (χωρίς μάλιστα να υπονοείται) σε δομές του τύπου *have/has yet + full infinitive*, όπως βλέπουμε στο ακόλουθο παράδειγμα (45).

(45) [...] Whether the child has arrived or is yet to be born is unclear. The [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Το αν το παιδί έχει φτάσει ή έχει ακόμα μέχρι να γεννηθεί δεν είναι σαφές ...

Στο (45), όπως και σε όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις, γίνεται λόγος για μία ενέργεια/κατάσταση η οποία: α) δεν έχει συμβεί σε προγενέστερες από τον χρόνο αναφοράς της πρότασης χρονικές στιγμές, β) εξακολουθεί να μην ισχύει στον χρόνο αναφοράς και γ) αναμένεται να συμβεί σε κάποια μετέπειτα χρονική στιγμή. Άρα, η γραμματική δομή *have/has yet + full infinitive* δηλώνει την αδιάσπαστη χρονική συνέχεια της αναμονής ενός επικείμενου συμβάντος.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 10, η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *yet* είναι η μη αναμενόμενη διατήρηση ενέργειας/κατάστασης ως προς πιθανούς κόσμους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το *yet* συνδέει εναντιωματικά δύο προτάσεις ή περιόδους λόγου. Ακριβέστερα, το εννοιακό περιεχόμενο της δεύτερης πρότασης/περιόδου παρουσιάζεται ως διατηρούμενο μέχρι και στην προβαλλόμενη ως ισχύουσα και μη αναμενόμενη κατάσταση πραγμάτων που δηλώνει η πρώτη πρόταση/περίοδος (46).

(46) [...] clear. Sex equality policies are not widespread, yet they do relate to

mainstream education [...]. ΑΠΟΔΟΣΗ: ... παρόλα αυτά ...

Στην εναντιωματική/παραχωρητική χρήση του το *yet* λειτουργεί σε υπερπροτασιακό επίπεδο, εντοπίζεται στην αριστερή περιφέρεια της περιόδου και αρκετά συχνά συνεμφανίζεται με το *and* (*and yet*).

Η τρίτη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *yet* στα δεδομένα είναι ποσοτικής φύσεως. Για την ακρίβεια, σε συνδυασμό με ποσοδεικτικές εκφράσεις το *yet* έχει ποσοτική σημασία δηλώνοντας την προσθήκη επιπλέον στοιχείου/-ων σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο, όπως φαίνεται στα (47-48).

(47) [...] As Nell Anderson came to the surface yet another huge wave arrived. There

[...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... άλλο ένα τεράστιο κύμα έφτασε ...

(48) [...] be in bed for a few days yet. He said he had to go [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... για λίγες μέρες ακόμα ...

Στις δομές αυτού του τύπου το ποσοδεικτικό στοιχείο δηλώνει το ποσό κατά το οποίο επεκτείνεται το σύνολο του οποίου η ύπαρξη κάθε φορά προϋποτίθεται.

Οι επιτακτικές χρήσεις του *yet* είναι τέταρτες σε φθίνουσα σειρά συχνότητας και έχουν πολύ λίγες εμφανίσεις. Πιο συγκεκριμένα, το *yet* σε ποσοστό 1,1% συνεμφανίζεται με το *again* (*yet again*). Αξίζει εδώ να σημειώσουμε ότι σε αυτό το συμφραστικό περιβάλλον το *yet* δεν δηλώνει τη χρονική επανάληψη, καθώς αυτή εκφράζεται ούτως ή άλλως από το *again*, αλλά λειτουργεί επιτακτικά και φέρνοντας στο προσκήνιο τη σημασία της επανάληψης. Επίσης, σε συνεμφάνιση με συγκριτικό βαθμό επιθέτων και επιρρημάτων το *yet* έχει επιτακτική λειτουργία πάλι και δηλώνει την περαιτέρω επέκταση μίας διαβαθμισίμης ιδιότητας (1,0%), όπως βλέπουμε στο παράδειγμα (49).

(49) [...] In the centre of Newcastle, Whittaker lists yet more tragic examples of the mistakes [...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... ακόμα πιο τραγικά παραδείγματα ...

Ελάχιστες, επίσης, είναι οι περιπτώσεις όπου το *yet* δηλώνει τη μη αναμενόμενη ένταξη ενός στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο (0,4%). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το (50), στο οποίο το *yet* μπορεί να αντικατασταθεί από το *even*, όπως θα δούμε στη συνέχεια (βλ. υποενότητα 4.1.4.).

(50) [...] under way, and Mr Le Pen may yet reclaim the limelight. But there is [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... ο Κύριος Λε Πεν μπορεί μέχρι και να ανακτήσει τα φώτα της δημοσιότητας ...

Στο παραπάνω παράδειγμα η ανάκτηση των φώτων της δημοσιότητας (*reclaim the limelight*) είναι μία μη αναμενόμενη ενέργεια που προστίθεται στο σύνολο των ενεργειών στις οποίες ενδέχεται να προβεί ο Mr Le Pen.

Εξίσου ενδιαφέρουσα και περιθωριακή είναι και η ακόλουθη κειμενική λειτουργία του *yet* (0,4%). Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε εμφάνιση του *yet* στο πλαίσιο των δομών *yet others* και *yet other times*. Εδώ η συνέχεια αφορά τη

διατήρηση της ίδιας έννοιας κατά την εξέλιξη της ροής πληροφοριών ή αλλιώς της θεματικής ανάπτυξης του κειμένου. Ωστόσο, αξίζει να αναφέρουμε ότι το στοιχείο που παρουσιάζεται ως διατηρούμενο είναι ένα υπερώνυμο σύνολο το οποίο κειμενικά διαιρείται σε επιμέρους υποσύνολα.³⁷ Επίσης, η πληροφορία που εισάγουν κάθε φορά οι προαναφερθείσες δομές προβάλλεται ως σημείο απόκλισης μεταξύ των επιμέρους υποσυνόλων (51).

(51) [...] Some of the source studies used to create the table compared with an alternative of “doing nothing”, others compared with a minimum intervention (which may differ among programmes), and yet others considered the incremental cost per QALY of expanding services to other groups of patients. [...]
ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Μερικές από τις μελέτες-πηγές ... άλλες ... και άλλες πάλι ...

Ενδεικτικά, στο ανωτέρω παράδειγμα (51) ο λόγος γίνεται για τις μελέτες-πηγές μιας έρευνας (*source studies*), οι οποίες μάλιστα υποδιαιρούνται σε τρία επιμέρους υποσύνολα μελετών-πηγών ανάλογα με τον τρόπο που διεξάγεται μία σύγκριση κατά την αναλυτική διαδικασία κάθε μελέτης. Αυτό φαίνεται από τη χρήση των δομών *some*, *others* και *yet others*, εκ των οποίων η απόδοση της τελευταίας στη ΝΕ συνήθως γίνεται με το *άλλος-η-ο πάλι*. Όπως είναι εμφανές, το *yet* σε αυτές τις περιπτώσεις εισάγει το τελευταίο υποσύνολο μίας υπερώνυμης έννοιας η αναφορά στην οποία διατηρείται κειμενικά. Παράλληλα, βέβαια, έχει και επιτακτική λειτουργία, καθώς επιτείνει την αντίθεση που ούτως ή άλλως αναδύεται στο πλαίσιο κειμενικών δομών που βασίζονται στο μοτίβο της διαίρεσης.

Τέλος, η έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση στοιχείου ως προς σύνολα, η αμφισημία και η χρονική επανάληψη αποτελούν τις πλέον σπάνιες και περιθωριακές σημασίες του *yet* στα δεδομένα από το BNC Baby. Οι εν λόγω χρήσεις εντοπίζονται σε ποσοστό 0,1% η καθεμία και παρουσιάζονται αναλυτικότερα ακολούθως.

Για την έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση στοιχείου ως προς σύνολα και τη σχέση της με τις επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις της συνέχειας

³⁷ Εδώ ουσιαστικά μιλάμε για την περίπτωση όπου έχουμε τη λεγόμενη θεματική ανάπτυξη με παραγόμενο θέμα, σύμφωνα με τη θεωρία θεματικής ανάπτυξης του Daneš (1974, όπως αναφέρεται στο Γεωργακοπούλου & Γούτσος 2011: 150-151).

αξίζει να σημειώσουμε τα εξής. Τόσο η μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο όσο και η διατήρηση στοιχείου ως προς πιθανούς κόσμους αποτελούν εκφάνσεις της συνέχειας που σχετίζονται με την πραγματολογική κλίμακα της (μη) πιθανότητας, έχοντας ως εκ τούτου έντονα αξιολογικό χαρακτήρα. Αξίζει, βέβαια, να επισημάνουμε ότι και οι δύο προαναφερθείσες σημασίες αφορούν τη ροπή της συνέχειας προς το άκρο του συνεχούς με την τιμή ΜΗ ΠΙΘΑΝΟ (ΠΙΘΑΝΟ_{min}). Ωστόσο, σε μία και μοναδική του εμφάνιση στο BNC Baby το *yet* δηλώνει την έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση ενός στοιχείου ως προς σύνολα. Η συγκεκριμένη σημασία αναδύεται κατά τη συνεμφάνιση του *yet* με το *alone* και συνιστά ένα είδος σύγκρισης μεταξύ δύο στοιχείων (*nibble* «μειώνομαι» και *bite* «εξαλείφομαι») ως προς το κατά πόσο είναι πιθανό να ισχύουν σε σχέση με ένα τρίτο στοιχείο (*recession* «ύφεση») (52).³⁸ Η απόδοση της έκφρασης *yet alone* στην ΚΝΕ θα μπορούσε να είναι ως *πόσο μάλλον*.

(52) [...] ways the recession has still to nibble, yet alone bite. Recession Japanese style means [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ...η ύφεση έχει ακόμα για να μειωθεί, πόσο μάλλον να εξαλειφθεί ...

Ακριβέστερα, στο παραπάνω παράδειγμα (52) η συνέχεια αφορά τη διατήρηση ενός στοιχείου (ύφεση) σε σχέση με δύο αναμενόμενα σύνολα: αφενός το σύνολο των στοιχείων που πρέπει να μειωθούν και αφετέρου το σύνολο των στοιχείων που πρέπει να εξαλειφθούν. Μάλιστα, το δεύτερο σύνολο θεωρείται ως το πλέον αναμενόμενο στο οποίο εντάσσεται το στοιχείο για το οποίο γίνεται λόγος (ύφεση).

Ως προς την παρατηρούμενη αμφισημία του, σε μία μονάχα εμφάνισή του στο BNC Baby το *yet* είναι αμφίσημο μεταξύ της μη αναμενόμενης προσθήκης σε σύνολο και και της μη αναμενόμενης διατήρησης ως προς πιθανούς κόσμους. Η αμφισημία του προκύπτει από τις δύο εναλλακτικές συντακτικές λειτουργίες που μπορεί να έχει στη συγκεκριμένη περίπτωση. Μία φορά μονάχα εμφανίζεται στο δείγμα των σημασιών του *yet* και η χρονική συνέχεια με τη μορφή της επανάληψης, πάντοτε μάλιστα στο πλαίσιο της σύμφρασης *once yet* («ακόμα μία φορά»).

³⁸ Οι λεξικές μονάδες *nibble* και *bite* έχουν τις πρωτοτυπικές σημασίες «τσιμπώ, δαγκώνω ελαφρά» και «δαγκώνω» αντίστοιχα. Οι αποδόσεις τους με τις σημασίες «μειώνομαι» και «εξαλείφομαι» αντίστοιχα αναδύονται κατά την αναφορά στο οικονομικό πεδίο.

Όσον αφορά την κατανομή των σημασιών του *yet* ανά κειμενικό είδος, στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε συγκεντρωτικά τη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία ανά είδος κειμένου (Πίνακας 11).

	Σημασία με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης
	<i>yet</i>
Προφορικές συνομιλίες	χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος
Λογοτεχνία	χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος
Γραπτά ακαδημαϊκά	μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους
Γραπτές ειδήσεις	μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

Πίνακας 11. Κατανομή μεγαλύτερων συχνοτήτων δηλωτικών σημασιών του *yet* ανά κειμενικό είδος του BNC Baby

Όπως βλέπουμε παραπάνω, οι συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες του *yet* είναι δύο: η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια και η παραχωρητική έκφανση της συνέχειας. Η πρώτη σημασία είναι συχνότερα εμφανιζόμενη στις προφορικές συνομιλίες και στη λογοτεχνία ενώ η δεύτερη στα γραπτά ακαδημαϊκά και στα ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα.

Επίσης, πρέπει να κάνουμε και τις εξής παρατηρήσεις. Στις προφορικές συνομιλίες και στη λογοτεχνία η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία είναι η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους, ενώ στα γραπτά ακαδημαϊκά και στα γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα η δεύτερη κατά συχνότητα σημασία του *yet* είναι η αδιάσπαστη χρονική διατήρηση. Επίσης, οι περισσότερες από τις λιγότερο συχνά εμφανιζόμενες σημασίες του *yet* συνολικά στο BNC Baby (μη αναμενόμενη προσθήκη σε σύνολο, αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο, αμφισημία) εντοπίζονται κατά βάση στο χαρακτηριζόμενο από έντονη εσωτερική ποικιλομορφία είδος των ειδησεογραφικών/ενημερωτικών κειμένων.³⁹

³⁹ Για λεπτομερέστερη παρουσίαση της κατανομής όλων των δηλωτικών σημασιών του *yet* ανά κειμενικό είδος στο BNC Baby βλ. Παράρτημα.

4.1.3. *still*

Το *still* εμφανίζεται συνολικά στο BNC Baby 3.168 φορές και οι δηλωτικές σημασίες του παρουσιάζονται ακολούθως (Πίνακας 12).

χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς εναντιωματική χροιά)	2.211	69,8%
μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	666	21,0%
λεξικές σημασίες «ακίνητος», «ήρεμος», «ήσυχος» κ.α.	131	4,1%
μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο	93	3,0%
προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	62	2,0%
αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο	4	0,1%
λεξική σημασία «απόσταξη» (στη σύναψη <i>still room</i>)	1	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	3.168	100,0%

Πίνακας 12. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *still* στο BNC Baby

Όπως βλέπουμε παραπάνω, το *still* χρησιμοποιείται αφενός με σημασίες που έχουν περισσότερο γραμματική γλωσσική έκφραση εντός της πρότασης / του κειμένου και αφετέρου με σημασίες καθαρά λεξικές («ακίνητος/-η/-ο», «ήρεμος/-η/-ο», «ήσυχος»/-η/-ο», «απόσταξη»). Από την παρούσα ανάλυση, βέβαια, εξαιρείται η χρήση του *still* με τη σημασία «απόσταξη», καθώς σημασιολογικά αλλά και ετυμολογικά η εν λόγω χρήση αντιστοιχεί σε διαφορετικό, ομόηχο λέξημα.

Η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *still* στο σώμα μελέτης είναι η χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (69,8%), ενώ η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία είναι η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους (21,0%). Όλες οι υπόλοιπες σημασίες έχουν αρκετά μικρότερη συχνότητα εμφάνισης, σε ποσοστό μάλιστα μικρότερο του 5%.

Αναλυτικότερα, εκτός από τη δήλωση της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας η χρονική χρήση του *still* συνδέεται και με την προϋπόθεση ότι η ενέργεια/κατάσταση (ή η αντίστοιχη άρνηση) για την οποία γίνεται λόγος κάθε φορά ίσχυε και σε χρονικές στιγμές προγενέστερες του χρόνου αναφοράς της εκάστοτε πρότασης. Με άλλα λόγια, το *still* δηλώνει μία ενέργεια/κατάσταση (ή άρνηση αυτής) που εξακολουθεί να υφίσταται αδιάκοπα σε ένα χρονικό διάστημα που περιλαμβάνει

τον χρόνο αναφοράς της εκάστοτε πρότασης και κάποια χρονική στιγμή προγενέστερη (βλ. Σχήμα 4). Σε αυτή τη χρήση του το *still* τροποποιεί μία ενέργεια/κατάσταση (ή την άρνηση αυτής) που εκφράζεται γλωσσικά είτε μέσω μίας ΡΦ είτε μέσω μίας ονοματικής δομής (επιθέτου ή παθητικής μετοχής), όπως φαίνεται στα (53-54) και (55) αντίστοιχα.

(53) [...] kept the windows open because the car still smelled of Arabella's perfume.

It [...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... το αμάξι ακόμα μύριζε ...

(54) [...] talking in English, as he was still not sounding words clearly. Further he [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... ακόμα δεν άκουγε καθαρά τις λέξεις ...

(55) [...] stepping up on to the further bank, still unwilling, still keeping his mind on

[...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... ακόμα απρόθυμος ...

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το ότι σε πολλές από τις χρονικές χρήσεις του *still* ενυπάρχει και μία εναντιωματική χροιά, η οποία προκύπτει όταν η πρόταση που περιέχει το *still* συνδέεται συνοχικά με προτάσεις των οποίων το περιεχόμενο παρουσιάζεται ως ασύμβατο με αυτό της πρότασης που το *still* προσδιορίζει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το (56).

(56) [...] 'I think men's attitudes are changing because we're making them change but most of the best jobs still go to the men'. [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Πιστεύω ότι οι στάσεις των αντρών αλλάζουν επειδή εμείς τους κάνουμε να αλλάζουν αλλά οι περισσότερες απ' τις καλύτερες δουλειές ακόμα / και πάλι πάνε στους άντρες ...

Ενδεικτικά, το παραπάνω παράδειγμα (56) αναφέρεται στην πρόοδο που έχει γίνει σε σχέση με την αναγνώριση της ισοτιμίας των φύλων από τους άντρες. Εδώ το *still* έχει κατά βάση χρονική σημασία, δηλώνοντας πως οι καλύτερες δουλειές –όπως προϋποτίθεται ότι γινόταν και παλαιότερα– εξακολουθούν να δίνονται σε άντρες. Ωστόσο, αναδύεται και μία παραχωρητική/εναντιωματική χροιά στην προκειμένη χρήση του, γεγονός που οφείλεται στη συνεμφάνισή του με το *but*.

Η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *still* (21,0%) αφορά την παραχωρητική έκφραση της συνέχειας, δηλαδή τη μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους και, όπως ακριβώς συμβαίνει και με το *yet*, αναδύεται σε υπερπροτασιακό επίπεδο. Αναλυτικότερα, το *still* λειτουργεί κειμενικά ως δείκτης παραχώρησης/εναντίωσης συνδέοντας δύο προτάσεις/περιόδους που δηλώνουν καταστάσεις πραγμάτων οι οποίες προβάλλονται ως μεταξύ τους ασύμβατες. Μάλιστα, το προτασιακό περιεχόμενο της πρότασης/περιόδου που εισάγει το *still* (*It sounded like an express train in the confines of the small garage* «Ακουγόταν σαν ένα τρένο εξπρές κλεισμένο μέσα σε ένα μικρό γκαράζ») παρουσιάζεται ως διατηρούμενο και στην προβαλλόμενη ως μη αναμενόμενη κατάσταση πραγμάτων που δηλώνει η προηγούμενη πρόταση/περίοδος (*He started the engine as gently and quietly as possible* «Ξεκίνησε τη μηχανή όσο το δυνατόν πιο ήρεμα και ήσυχα»), όπως βλέπουμε στο (57).

(57) [...] He started the engine as gently and quietly as possible. It still sounded like an express train in the confines of the small garage. [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Και πάλι, ωστόσο, ...

Η συγκεκριμένη χρήση του *still* χαρακτηρίζεται από αρκετή συντακτική ευελιξία, καθώς αναδύεται σε αρκετές συντακτικές κατανομές. Το *still* ως κειμενικός δείκτης εναντίωσης/παραχώρησης βρίσκεται στην αριστερή περιφέρεια της πρότασης είτε σε αρχική είτε σε δεύτερη θέση και σε πολλές περιπτώσεις συνεμφανίζεται με το *but* (*But still, ...* και *...but...still...*).

Επίσης, το *still* εμφανίζει και καθαρά λεξικές σημασίες σε ποσοστό 4,1%. Σε αυτές τις περιπτώσεις έχει γραμματική ταυτότητα άλλοτε επιθέτου και άλλοτε ρήματος και οι λεξικές συνάψεις του είναι οι ακόλουθες.

(58) *stand (stock) / be/sit/lie/rest + still* «στέκομαι, κάθομαι, είμαι ακίνητος/-η/-ο»

(59) *still someone/something* «ακινητοποιώ κάποιον/κάποια ή κάτι»

(60) *still + weather/sky* «ήρεμος, άπνοος, ατάραχος καιρός/ουρανός»

(61) *still water(s)* «στάσιμα, ατάραχα νερά»

(62) *still life* «νεκρή φύση»

Στις παραπάνω χρήσεις του το *still* δηλώνει χωροχρονική συνέχεια με άλλοτε περισσότερο (58-59) και άλλοτε λιγότερο (60-62) εμφανή τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η βασική έννοια που διατρέχει όλες τις αμιγώς λεξικές χρήσεις του *still* είναι η χωρική στασιμότητα ή αλλιώς η μη χωρική μεταβολή.

Όσον αφορά την επιδοτική έκφραση της συνέχειας, αυτή δηλώνεται με το *still* σε πολύ μικρό ποσοστό (3,0%). Πιο συγκεκριμένα, η επιδοτική χρήση του *still* αφορά τη μη αναμενόμενη προσθήκη ενός στοιχείου σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο (63-64).

(63) [...] or something'. 'Garbage wrapped in silk is still garbage and stinks as such, my [...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Τα σκουπίδια τυλιγμένα σε μετάξι και πάλι σκουπίδια είναι ...

(64) [...] Darlington is a small club, but it is still a prolific area for producing talent,[...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... αλλά και πάλι ...

Και στα δύο παραπάνω παραδείγματα βλέπουμε ότι η οντότητα για την οποία γίνεται κάθε φορά λόγος αφενός εντάσσεται σε ένα σύνολο και αφετέρου προβάλλεται ως ακραίο και μη αναμενόμενο μέλος αυτού του συνόλου. Στο (63) δηλώνεται ότι τα σκουπίδια που είναι περιτυλιγμένα με μετάξι δεν παύουν να είναι σκουπίδια παρ' όλο που θα περιμέναμε να μην ισχύει κάτι τέτοιο για ό,τι είναι τυλιγμένο με μετάξι. Επίσης, στο παράδειγμα (64) το Darlington, αν και μικρό σε μέγεθος μπαρ, μπορεί να ενταχθεί στο σύνολο των γόνιμων χώρων για την παραγωγή ταλέντων. Ωστόσο, μέσα από τη χρήση της έκφρασης *but still* το συγκεκριμένο μπαρ προβάλλεται ως ένας από τους λιγότερο αναμενόμενους χώρους όπου μπορεί να αναδειχθεί ένα ταλέντο.

Μικρό ποσοστό εμφάνισης στα δεδομένα από το BNC Baby έχουν και οι ποσοτικές χρήσεις του *still* οι οποίες αφορούν την επιτακτικής λειτουργίας επέκταση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας (2,0%). Όπως ακριβώς και στις περιπτώσεις των *ακόμα/-η* και *yet*, η εν λόγω σημασία αναδύεται όταν το *still* χρησιμοποιείται σε συνεμφάνιση με επίθετα ή επιρρήματα συγκριτικού βαθμού (65-66).

(65) [...] long. She had few clothes, and fewer still suitable for the hot weather. How

[...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Είχε λίγα ρούχα, και είχε ακόμα λιγότερα που ήταν κατάλληλα για τη ζέστη ...

(66) [...] bet on who can stop first? Better still, stop with your son and you [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Ακόμα καλύτερα, ...

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι μία ακόμα κειμενική χρήση του *still*, η οποία συναντάται σε ελάχιστο ποσοστό στα δεδομένα (0,1%). Οι λεξικές συνάψεις *still others* και *others still* (αντίστοιχες με το μοτίβο *yet other*) χρησιμοποιούνται σε κειμενικές δομές των οποίων το θέμα αναπτύσσεται με διαίρεση. Οι εν λόγω συνάψεις δηλώνουν τη διατήρηση του θέματος ενός κειμένου παρά την παρουσίαση καινούργιων πληροφοριών για κάθε υποσύνολο που έχει προκύψει μετά τη διαδικασία της διαίρεσης του θέματος (67).

(67) [...] No description of the ammonoids is complete without mentioning the heteromorphs. These are forms which abandoned the usual plane spiral mode of coiling, and instead became partially or even completely uncoiled, or became twisted in some other fashion. Some forms (Turrilites) adopted the helical spire, and were it not for the obligatory suture lines it might be possible to mistake these species for large gastropods. In others the coils became loose, like a watch spring. Still others developed a bizarre backward hook in their mature age. [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Κάποιες μορφές... Σε άλλες... Άλλες πάλι ...

Στο παραπάνω παράδειγμα γίνεται λόγος για τα ετερόμορφα (*heteromorphs*), μία υποκατηγορία των αμμωνιτοειδών (*ammonoids*), τα οποία εξελίχθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να μην έχουν σπειροειδές σχήμα.⁴⁰ Η κειμενική δομή *Some forms...In others...Still others* (βλ. απόδοση στην ΚΝΕ ως *Κάποιες μορφές...Σε άλλες...Άλλες πάλι...*) μάς δείχνει ότι η όλη συζήτηση περιστρέφεται γύρω από τρεις υποκατηγορίες του ίδιου συνόλου (αυτού των ετερόμορφων). Για κάθε υποκατηγορία παρατίθενται συγκεκριμένες πληροφορίες, οι οποίες μάλιστα

⁴⁰ Τα αμμωνιτοειδή είναι σπειροειδείς οργανισμοί που ανήκαν στα μαλάκια και έζησαν πριν εκατομμύρια χρόνια. Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά βλ. τον εξής σύνδεσμο: <https://www.britannica.com/animal/ammonoid>.

αποτελούν το κριτήριο διάκρισης μεταξύ των τριών υποσυνόλων που παρουσιάζονται στο απόσπασμα.

Το *still*, όπως ακριβώς και το *yet* στην αντίστοιχη χρήση του, λειτουργεί μάλλον επιτακτικά για την εισαγωγή του τρίτου (και τελευταίου) υποσυνόλου. Επίσης, στη ΝΕ μπορεί να αποδοθεί με το (άλλος-η-ο) πάλι.

Τέλος, ως προς την κατανομή των σημασιών του *still* ανά κειμενικό είδος στο BNC Baby παρατηρούνται τα εξής. Πρώτα απ' όλα, και στα τέσσερα κειμενικά είδη του εν λόγω σώματος η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια είναι η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *still*, ενώ δεύτερη σε συχνότητα εμφάνισης σημασία είναι η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους. Η κατανομή των υπόλοιπων σημασιών ανά κειμενικό είδος παρουσιάζει μεγαλύτερη ποικιλία. Στον προφορικό λόγο και τα λογοτεχνικά κείμενα η τρίτη συχνότερη σημασία του *still* έχει αμιγώς λεξικό χαρακτήρα («ακίνητος/-η/-ο», «ήσυχος/-η/-ο» κλπ.), ενώ στα ακαδημαϊκά και τα ειδησεογραφικά/ενημερωτικά η τρίτη συχνότερη σημασία του συνίσταται στη μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο. Επίσης, η ποσοτική επέκταση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας έχει χαμηλή εμφάνιση σε όλα τα κειμενικά είδη του BNC Baby, ενώ η σημασία που αναδύεται στο πλαίσιο των δομών *still others / others still* εμφανίζεται μόνο σε δύο είδη (στα ακαδημαϊκά και στα ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα).⁴¹

4.1.4. *even*

Οι εμφανίσεις του *even* στο BNC Baby συνολικά ανέρχονται στις 3.353. Οι σημασίες που αναδύονται κατά τη χρήση του καθώς και οι συχνότητες εμφάνισής τους στο υπό εξέταση σώμα παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 13).

μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο	1.615	48,1%
μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	1.297	38,7%
προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	393	11,7%
λεξικές σημασίες «ομοιόμορφος», «ισόπαλος» κλπ.	46	1,4%
λεξική σημασία «βράδυ»	2	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ	3.353	100,0%

Πίνακας 13. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *even* στο BNC Baby

⁴¹ Για λεπτομερέστερη παρουσίαση της κατανομής των σημασιών του *still* ανά κειμενικό είδος του BNC Baby βλ. Παράρτημα.

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα, οι χρήσεις του *even* είναι κατά κύριο λόγο επιδοτικές (48,1%) και παραχωρητικές (38,7%), αφορώντας τη μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο και τη μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους αντίστοιχα. Μικρότερο ποσοστό εμφάνισης έχει η σημασία της προσθήκης επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα (11,7%), ενώ οι λεξικές χρήσεις του *even* είναι ελάχιστα εμφανιζόμενες στο BNC Baby.

Επίσης, επισημαίνεται ότι η χρήση του *even* με τη λεξική σημασία «βράδυ» δεν θα ληφθεί υπ' όψη κατά την παρούσα ανάλυση. Αυτό οφείλεται στο ότι η συγκεκριμένη σημασία αντιστοιχεί σε λέξημα διαφορετικής ετυμολογικής προέλευσης απ' ό,τι οι υπόλοιπες περιπτώσεις που θα εξετάσουμε παρακάτω.

Όπως προαναφέραμε, η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *even* είναι η μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο. Βέβαια, ανάλογα με τις γραμματικές συνάψεις του και πιο συγκεκριμένα ανάλογα με την παρουσία ή μη της άρνησης, μπορούμε να εντοπίσουμε δύο παραλλαγές της εν λόγω σημασίας.

Σε περιβάλλοντα χωρίς άρνηση η επιδοτική χρήση του *even* αφορά την προσθήκη ενός μη αναμενόμενου στοιχείου σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο που χαρακτηρίζεται από μία ιδιότητα (68).

(68) [...] in Blackheath. Mother, father and two children, even the dog was dead, and they [...] ΑΠΟΔΟΣΗ: ... ακόμα και ο σκύλος ήταν νεκρός ...

Κατά την επιδοτική χρήση του σε καταφατικά περιβάλλοντα το *even* μάς καλεί να εστιάσουμε σε ένα στοιχείο το οποίο –αν και προβάλλεται ως το πλέον απίθανο να χαρακτηρίζεται από μία συγκεκριμένη κάθε φορά ιδιότητα– εντάσσεται τελικά στο εκάστοτε σχετικό σύνολο. Στο (68), για παράδειγμα, προϋποθέτουμε ένα σύνολο νεκρών οργανισμών που περιλαμβάνει τη μητέρα, τον πατέρα και τα δύο παιδιά μίας οικογένειας. Καταλαβαίνουμε, επίσης, ότι και ο σκύλος της οικογένειας είναι νεκρός. Μέσα από τη χρήση του *even*, ωστόσο, υπονοείται ότι ο σκύλος είναι η λιγότερο αναμενόμενη οντότητα να είναι νεκρή.

Κατά την επιδοτική χρήση του σε περιβάλλοντα άρνησης το *even* δηλώνει τη μη αναμενόμενη ένταξη ενός στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο οντοτήτων που ΔΕΝ χαρακτηρίζονται από μία ιδιότητα, όπως φαίνεται και στο (69).

(69) [...] going to the pub.' Lorton hadn't even thought of lunch. But he knew [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Ο Λόρτον δεν σκεφτόταν καν το φαγητό ...

Στο παραπάνω παράδειγμα καταλαβαίνουμε ότι ένας άνθρωπος με το όνομα Lorton δεν είχε στον νου του το μεσημεριανό γεύμα αν και κανονικά θα έπρεπε. Με άλλα λόγια, το μεσημεριανό προβάλλεται ως το πλέον αναμενόμενο στοιχείο που ναι μεν θα μπορούσε/έπρεπε να σκέφτεται αλλά εν τέλει δεν ανήκει στο σύνολο των πραγμάτων που πράγματι είχε στον νου του ο Lorton. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγούμαστε λόγω της παρουσίας της άρνησης. Συνεπώς, το *even* σε περιβάλλοντα άρνησης λειτουργεί επιδοτικά προς δύο κατευθύνσεις: α) προβάλλοντας ένα στοιχείο ως το πλέον αναμενόμενο σε σχέση με την εφαρμογή μίας ιδιότητας σε αυτό και β) εντάσσοντας εν τέλει το στοιχείο αυτό στο σύνολο των στοιχείων που ΔΕΝ χαρακτηρίζονται από την εν λόγω ιδιότητα.

Όσον αφορά τη δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη χρήση του *even*, αυτή προκύπτει στο πλαίσιο *επιρρηματικών* (adverbial) φραστικών ή προτασιακών δομών των τύπων *even if/when/as/after/before/during/within...*, *even under/in ... circumstances*, *even then/now/here/then/so*.⁴² Μάλιστα, είναι παραχωρητικής φύσης και αφορά τη μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους (70).

(70) [...] Listen, Phil. I know you can listen even if you can't talk. Do [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Ξέρω ότι μπορείς να ακούσεις ακόμα και αν δεν μπορείς να μιλήσεις ...

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις το *even* εισάγει ένα σύνολο συνθηκών (π.χ. *you can't talk* «δεν μπορείς να μιλήσεις») που συνιστούν έναν μη αναμενόμενο πιθανό κόσμο κατά τον οποίο φαίνεται να διατηρείται μία ενέργεια/κατάσταση (π.χ. *I know you can listen* «ξέρω ότι μπορείς να ακούσεις»). Επίσης, ας σημειώσουμε ότι ο πιθανός κόσμος που εισάγεται κάθε φορά από το *even* μπορεί να συνίσταται είτε σε ένα υποθετικό σύνολο συνθηκών (*even if/when* «ακόμα και αν/όταν») είτε σε μία

⁴² Όπως είδαμε και στην ανάλυση της αντίστοιχης χρήσης των *ακόμα/-η* στην υποενότητα 4.1.1., η παραχωρητική χρήση του *even* σε συνδυασμό με στοιχεία χρονικής και τοπικής δείξης συνιστά έκφραση χρονικής ή χωρικής αντίστοιχα συνέχειας η οποία μάλιστα εγγράφεται στον διαβαθμίσιμο άξονα της (μη) πιθανότητας.

κατάσταση πραγμάτων που προβάλλεται ως ισχύουσα και πραγματική κατά τον χρόνο εκφώνησης της εκάστοτε πρότασης (*even though* «παρόλο που»).

Ως προς την ποσοτική επέκταση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας, αυτή εκφράζεται –όπως είδαμε και στις υπόλοιπες λεξικές μονάδες που μελετήσαμε έως τώρα– κατά τη συνεμφάνιση του *even* με επίθετο ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα *even larger* «ακόμα μεγαλύτερος» και *even more unusually* «ακόμα πιο ασυνήθιστα» αντίστοιχα.

Επίσης, οι αμιγώς λεξικές χρήσεις του *even*, οι οποίες είναι και οι σπανιότερα εντοπιζόμενες στα δεδομένα από το BNC Baby (1,4%), εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο των ακόλουθων συνάψεων με τις εξής σημασίες.

(71) *even cooking* «ομοιόμορφο μαγείρεμα»

even tanned «ομοιόμορφα μαυρισμένο»

(72) *even (voice) tone* «ήρεμος, απαλός τόνος φωνής»

even featured face «πρόσωπο με απαλά, όχι σκληρά χαρακτηριστικά»

(73) *even pace* «ήρεμος, ομαλός ρυθμός»

(74) *break even* «ισοσκελίζω, ισοβαρίζω»

break-even point «σημείο ισοβαρίσματος»

(75) *get even with someone* «ανταποδίδω κακό σε κάποιον, εκδικούμαι κάποιον»

(76) *even (first half of the match)* «ισόπαλος/-η-/ο (με αναφορά σε σκορ αγώνα)»

(77) *even number/division* «ζυγός αριθμός / τέλεια διαίρεση»

Στις παραπάνω αμιγώς λεξικές χρήσεις του το *even* εκφράζει γλωσσικά την ομοιομορφία (71) και την ηρεμία (72-73), δηλαδή την ύπαρξη ομαλότητας και συνοχής σε σχέση με το εσωτερικό μίας έννοιας. Για παράδειγμα, η φράση *even tan* δηλώνει το ομοιόμορφο μαύρισμα ή αλλιώς μία επιφάνεια η οποία έχει μαυρίσει

με τον ίδιο τρόπο και στον ίδιο βαθμό σε όλη την έκτασή της. Συνεπώς, μέσω των παραπάνω χρήσεων του *even* ως επιθέτου μπορούμε να κάνουμε λόγο για την έκφραση ενός είδους χωρικής συνέχειας.

Ενδιαφέρουσες είναι, επίσης, οι αμιγώς λεξικές χρήσεις του *even* στα παραδείγματα (74-76). Σε αυτές τις περιπτώσεις η εν λόγω λεξική μονάδα μπορεί να συμμετέχει σε δομές μέσω των οποίων δηλώνεται η διατήρηση του ίδιου βαθμού δύο διαφορετικών ιδιοτήτων (74, 76). Ακριβέστερα, οι έννοιες «ισοσκελίζω», «ισοβαρίζω» και «ισόπαλος» δηλώνουν πως δύο διαφορετικές ιδιότητες που εφαρμόζονται σε διαφορετικές οντότητες/καταστάσεις και προϋποτίθενται ως ισχύουσες σε διαφορετικό βαθμό καταλήγουν τελικά να υφίστανται στον ίδιο βαθμό. Εδώ, επομένως, μπορούμε να ισχυριστούμε πως γίνεται λόγος για μια παραλλαγή ποσοτικής συνέχειας.

Ποσοτικής φύσεως είναι και η έκφραση της συνέχειας στο (77), όπου το *even* χρησιμοποιείται ως επίθετο στο πλαίσιο μαθηματικών όρων για να δηλώσει είτε τον ζυγό αριθμό (*even number*) είτε την τέλεια διαίρεση (*even division*). Και στις δύο περιπτώσεις η ποσοτική συνέχεια αφορά τη διαίρεση ενός συνόλου σε μέρη τα οποία είναι μεταξύ τους ισόποσα.

Ως ακόμα πιο εξειδικευμένη έκφραση της συνέχειας θα μπορούσε να θεωρηθεί η έννοια της εκδίκησης που δηλώνεται μέσω της έκφρασης *get even with someone* (75). Εν προκειμένω, μπορούμε να εννοιοδοτήσουμε την εκδίκηση ως ανταπόδοση του κακού που προϋποτίθεται ότι κάποιος ή κάποια έχει δεχθεί. Παράλληλα, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι υπό αυτό το πρίσμα η εκδίκηση αφορά τη διατήρηση της ίδιας έννοιας (της έννοιας «κακό») ως στοιχείου αξιολόγησης και χαρακτηρισμού δύο διαφορετικών συμβάντων (αφενός του συμβάντος που προκάλεσε την επιθυμία για εκδίκηση και αφετέρου της ίδιας της πράξης που συνιστά την εκδίκηση). Άρα, εδώ θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για μία ιδιάζουσα μορφή συνέχειας επιδοτικής φύσεως.

Όσον αφορά την κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *even* ανά κειμενικό είδος του BNC Baby, παρατηρείται το ίδιο μοτίβο χρήσης σε όλα τα κειμενικά είδη (βλ. Πίνακα 14).

μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο	μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους	προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα	λεξικές σημασίες «ομοιόμορφος», «ισόπαλος» κλπ.	λεξική σημασία «βράδυ»
--	---	--	---	------------------------

Πίνακας 14. Κατανομή σε φθίνουσα σειρά των σημασιών του *even* ανά κειμενικό είδος του BNC Baby

Και στα τέσσερα κειμενικά είδη του BNC Baby (προφορικά, γραπτά λογοτεχνικά, γραπτά ακαδημαϊκά, γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά) οι συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες του *even* είναι η μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο και η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους, δηλαδή η επιδοτική και η παραχωρητική αντίστοιχα έκφραση της συνέχειας. Ύστερα, ακολουθούν σε συχνότητα εμφάνισης η έννοια της προσθήκης επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα καθώς και οι έννοιες «ομοιόμορφος», «ισόπαλος» κ.α. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η λεξική χρήση του *even* με την έννοια «βράδυ» εμφανίζεται συνολικά δύο (2) φορές στο σύνολο των δεδομένων και μονάχα στον προφορικό λόγο.⁴³

4.1.5. πλέον και πια

Οι δηλωτικές σημασίες του *πλέον* που εντοπίστηκαν στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ είναι τέσσερις, αποτελούν εκφάνσεις της έννοιας της συνέχειας και παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 15).

χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα	1.227	75,0%
διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμίσιμης κλίμακας	277	16,9%
ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (με ή χωρίς έκφραση ενός ορίου αναφοράς)	95	5,8%
προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας	24	1,5%
αμφισημία	13	0,8%
ΣΥΝΟΛΟ	1.636	100,0%

Πίνακας 15. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *πλέον* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ

⁴³ Για λεπτομερέστερη παρουσίαση των συχνοτήτων εμφάνισης του *even* ανά κειμενικό είδος βλ. Παράρτημα.

Όπως παρατηρούμε και στον παραπάνω πίνακα, η συχνότερη σημασία του *πλέον* είναι χρονική (75,0%), ενώ όλες οι υπόλοιπες σημασίες του δηλώνουν ποσοτικές εκφάνσεις της συνέχειας και αφορούν τη διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμίσιμης κλίμακας (16,9%), την ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (5,8%) και την προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας (1,5%). Επίσης, σε ελάχιστες περιπτώσεις το *πλέον* είναι αμφίσημο (0,8%).

Ας μελετήσουμε πρώτα τη συχνότερη χρήση του *πλέον* στο δείγμα του ΣΕΚ, η οποία είναι χρονική (75,0%). Ακριβέστερα, σε αυτές τις περιπτώσεις το *πλέον* δηλώνει ότι διατηρείται χρονικά είτε μία ενέργεια/κατάσταση, είτε η άρνηση αυτής είτε το αποτέλεσμα αυτής. Το τι είναι κάθε φορά αυτό που διατηρείται στον χρόνο καθορίζεται κατά βάση από τις γραμματικές συνάψεις του *πλέον*, δηλαδή από το στενό μορφοσυντακτικό περιβάλλον του (78-80).

(78) [...] η κοινωνία των πολιτών αναπτύσσεται και αποτελεί πλέον βασική
συνισταμένη της κοινωνικής δυναμικής [...] </p>

(79) [...] μια απάντηση. Επειδή όμως εμείς δεν έχουμε πλέον την ευκαιρία να
συζητήσουμε μαζί της και [...]

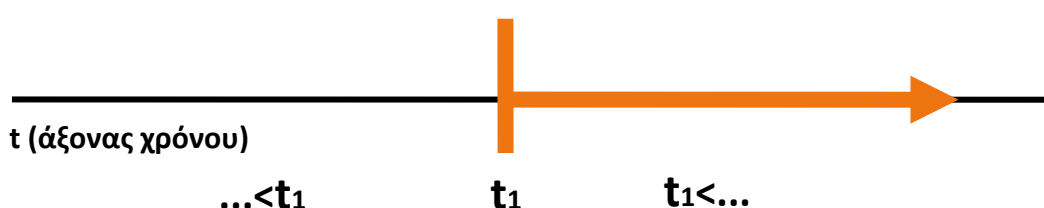
(80) [...] τουργίες. Το πρόβλημα της διγλωσσίας βεβαίως έχει πλέον λυθεί αφού η
πολιτεία, με τη γλωσσική [...]

Για παράδειγμα, όταν το *πλέον* συντάσσεται με ρήματα μη συντελεσμένης όψης σε καταφατική μορφή, τότε δηλώνει τη χρονική διατήρηση μίας ενέργειας/κατάστασης (78). Συντασσόμενο, όμως, με ρήματα *συντελεσμένης* (perfect) όψης το *πλέον* δηλώνει τη χρονική διατήρηση του αποτελέσματος μίας ενέργειας/κατάστασης (80). Όταν, πάλι, συνεμφανίζεται με ρήματα σε άρνηση, όπως βλέπουμε στο (79), τότε η χρονική διατήρηση αφορά την άρνηση μίας ενέργειας/κατάστασης.

Βέβαια, το *πλέον* μπορεί να δηλώνει τη συνέχεια όχι μόνο κατηγορημάτων που εκφράζονται γλωσσικά με ΡΦ αλλά και κατηγορημάτων που εκφράζονται γλωσσικά και με επιθετικές φράσεις (ΕπιθΦ). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η φράση *η πολυπόθητη πλέον* στο (81).

(81) [...] μικής Αεροπορίας, ώστε να διατηρηθεί η πολυπόθητη πλέον ισορροπία στο Αιγαίο. </p><p> Η Άγκυρα [...]

Σε αυτό το σημείο αξίζει να κάνουμε την εξής επισήμανση. Στη χρονική χρήση του *πλέον* δεν δηλώνει απλώς τη χρονική συνέχεια. Δηλώνει ταυτόχρονα ότι η χρονική διατήρηση ισχύει από τη χρονική στιγμή που συνιστά τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και για χρονικές στιγμές που έπονται του χρόνου αναφοράς (βλ. Σχήμα 5).

Σχήμα 5. Σχηματική απεικόνιση της χρονικής σημασίας του *πλέον*

Όπως βλέπουμε στο Σχήμα 5, η χρονική χρήση του *πλέον* μοιάζει με αυτήν της φράσης *από τότε/τώρα και στο εξής*. Με άλλα λόγια, αυτό που κατανοούμε μέσα από τη χρήση του *πλέον* είναι ότι μία ενέργεια/κατάσταση υφίσταται σε ένα χρονικό σημείο t_1 (το οποίο μάλιστα συνιστά και τον χρόνο αναφοράς της εκάστοτε πρότασης) και εξακολουθεί να ισχύει και σε μετέπειτα χρονικές στιγμές ($t_1 < \dots$). Επίσης, αξίζει να σημειώσουμε ότι η χρονική χρήση του *πλέον* συνδέεται και με την προϋπόθεση ότι η ενέργεια/κατάσταση για την οποία γίνεται λόγος δεν ίσχυε στον χρόνο που προηγείται της t_1 ($\dots < t_1$). Για παράδειγμα, στο (78) μαθαίνουμε ότι η κοινωνία των πολιτών αποτελεί πλέον (δηλαδή από τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και στο εξής) μία βασική συνισταμένη της κοινωνικής δυναμικής. Συγχρόνως, όμως, καταλαβαίνουμε και ότι η κοινωνία των πολιτών δεν αποτελούσε πάντοτε βασική συνισταμένη της κοινωνικής δυναμικής.

Η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη χρήση του *πλέον* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ αφορά τη διατήρηση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας στον υπέρτατο βαθμό της (16,9%). Η εν λόγω σημασία αναδύεται σε συντακτικά περιβάλλοντα του τύπου *Οριστικό άρθρο + πλέον + επίθετο / παθητική μετοχή* (82).

(82) [...] γραμμή της σιαγόνας. Στην ευγένεια. Είναι από τα πλέον ευγενή ζώα το ζαρκάδι. Το δε θηλυκό [...]

(83) [...] υγείας και ο Έλληνας πολίτης είναι ο πλέον δυσαρεστημένος μετά τον Πορτογάλο. </p><p> Ποια [...]

Στα παραπάνω παραδείγματα αλλά και σε όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις η έννοια της συνέχειας είναι ποσοτική και σχετίζεται με δομές σύγκρισης. Στο (82) το ζαρκάδι κρίνεται ως ένα από τα περισσότερο ευγενή ζώα και στο (83) ο Έλληνας πολίτης συγκρίνεται με τους πολίτες άλλων κρατών ως προς το βαθμό δυσαρέσκειάς του. Συνεπώς, ο λόγος εν προκειμένω γίνεται για μία ιδιότητα (ευγένεια και δυσαρέσκεια αντίστοιχα) η οποία εξακολουθεί να ισχύει για τις συγκρινόμενες οντότητες (ζαρκάδι και υπόλοιπα ζώα, Έλληνας πολίτης και πολίτες άλλων κρατών, αντίστοιχα) απλώς σε διαφορετικό βαθμό για την καθεμία.

Το πλέον, επίσης, δηλώνει σε ποσοστό 5,8% και άλλη μία ποσοτική έκφραση της συνέχειας, την ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (με ή χωρίς σαφή έκφραση ενός ορίου αναφοράς). Ας δούμε τα παρακάτω παραδείγματα (84-87).

(84) [...] την οστεοπόρωση, η οποία προσβάλλει το 40% και πλέον των γυναικών.
</p><p> Το DNA </p> [...]

(85) [...] σε ένα ευρύτατο φάσμα δικαιωμάτων και μετρά πλέον των 50 αποφάσεων ήδη, είναι το ότι τα [...]

(86) [...] έκνο του ενδιαφερομένου, </p><p> - 20 μόρια επί πλέον για μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ετήσιας διάρκειας [...]

(87) [...] τις 8.30 το πρωί, θα σας κοστίσει 24.500 δραχμές, πλέον 18% ΦΠΑ. Αν όμως η αποστολή των εγγράφων [...]

Όπως φαίνεται στα παραπάνω παραδείγματα, το πλέον δηλώνει την ποσοτική επέκταση ενός συνόλου όταν εμφανίζεται στο πλαίσιο των δομών Ποσοδεικτικό

στοιχείο + και πλέον (+ ΟΦ_{γενική}) (84), πλέον + Ποσοδεικτικό στοιχείο_{γενική} (85), Ποσοδεικτικό στοιχείο + (επί) πλέον (86), πλέον + ΟΦ_{γενική/αιτιατική} (87). Στις περιπτώσεις των τριών πρώτων δομών γίνεται σαφής αναφορά στην ποσοτική αύξηση του μεγέθους ενός συνόλου λόγω της ύπαρξης ενός ποσοδεικτικού στοιχείου. Όσον αφορά τη δομή πλέον + ΟΦ_{γενική/αιτιατική}, το πλέον εδώ δηλώνει την επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου μέσα από την προσθήκη ενός επιπλέον στοιχείου σε αυτό.

Σημαντικές είναι και οι ακόλουθες παρατηρήσεις. Οι προαναφερθείσες συντακτικές κατανομές του πλέον συνδέονται με την ύπαρξη μικρών παραλλαγών ποσοτικής συνέχειας.

Οι δομές Ποσοδεικτικό στοιχείο + και πλέον (84) και πλέον + Ποσοδεικτικό στοιχείο_{γενική} (85) δηλώνουν την επέκταση ενός συνόλου πέραν ενός σημείου αναφοράς. Για παράδειγμα, στο (84) καταλαβαίνουμε ότι η οστεοπόρωση είναι μία ασθένεια η οποία ισχύει όχι μόνο για το 40% του γυναικείου πληθυσμού, το οποίο αποτελεί σημείο αναφοράς, αλλά και για ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό. Με άλλα λόγια, το σύνολο των γυναικών που προσβάλλονται από οστεοπόρωση επεκτείνεται πέραν του 40% επί του συνόλου του γυναικείου πληθυσμού. Αυτή η υποπαραλλαγή της ποσοτικής συνέχειας που δηλώνει το πλέον αντιστοιχεί στο ίδιο νοητικό σχήμα με αυτό της χρονικής χρήσης του (βλ. Σχήμα 5).

Στην περίπτωση της δομής Ποσοδεικτικό στοιχείο + (επί) πλέον όπως στο (86) η σημασία που αναδύεται είναι ότι ένα προϋποτιθέμενο σύνολο (μόρια που κερδίζει κάποιος ενδιαφερόμενος για μία προκήρυξη) επεκτείνεται ποσοτικά. Μάλιστα δηλώνεται ότι η ποσοτική επέκταση γίνεται κατά ένα ποσό χ που εκφράζεται μέσω μιας ποσοδεικτικής έκφρασης (20 μόρια).

Ως προς τη δομή πλέον + ΟΦ_{γενική/αιτιατική}, εδώ βλέπουμε ότι ένα σύνολο επεκτείνεται μέσα από την προσθήκη ενός επιπλέον στοιχείου σε αυτό. Ενδεικτικά, στο (87) γίνεται λόγος για το σύνολο ενός χρηματικού κόστους. Το σύνολο αυτό περιλαμβάνει 24.500 δραχμές αλλά και 18% ΦΠΑ επιπρόσθετα. Συνεπώς, μέσα από τη χρήση του πλέον στο συγκεκριμένο παράδειγμα δηλώνεται πως το ποσοστό του φόρου είναι το στοιχείο που προστίθεται στο σύνολο του χρηματικού κόστους και το επεκτείνει.

Πέρα από τις χρήσεις του σε προτασιακό επίπεδο το *πλέον* λειτουργεί ποσοτικά και σε κειμενικό επίπεδο ως δείκτης λόγου, δηλώνοντας την προσθήκη ενός επιπλέον στοιχείου στη ροή πληροφοριών ενός κειμένου (1,5%). Ωστόσο, η συγκεκριμένη σημασία αναδύεται μόνο κατά τη συνεμφάνιση του *πλέον* με το *επί* (*επί πλέον*), όπως φαίνεται και στο ακόλουθο παράδειγμα (88).⁴⁴ Μπορεί, μάλιστα, να παραφραστεί ως *επίσης, ακόμα/-η, επιπρόσθετα*.

(88) [...] προσφέρει στην εταιρεία η δραστηριότητα αυτή, επί πλέον αποτελεί και κατοχύρωσή της σε περίπτωση που [...]

Τέλος, σε ποσοστό 0,8% το *πλέον* είναι αμφίσημο. Η αμφισημία σε αυτές τις περιπτώσεις είναι συντακτικής φύσεως και είτε παραμένη ενεργή (89) είτε άρεται σε υπερπροτασιακό επίπεδο βάσει συνεπαγωγών που βασίζονται σε στοιχεία περικειμένου (90).

(89) [...] Μπ. Βωβό. </p><p> «Αυτό που γίνεται πλέον προφανές με αφορμή την υπόθεση Θων», σημειώνεται [...]

α. Αυτό που [γίνεται πλέον] προφανές με αφορμή την υπόθεση Θων

(βλ. χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα)

β. Αυτό που γίνεται [πλέον προφανές] με αφορμή την υπόθεση Θων

(βλ. διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμισμένης κλίμακας)

(90) [...] “ από τους σεισμούς. Η κλινική αυτή διαθέτει πλέον 23 κρεβάτια από τα 39 διέθετε αρχικά. Στις [...]

α. Η κλινική αυτή [διαθέτει πλέον] 23 κρεβάτια από τα 39 που διέθετε αρχικά.

(βλ. χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα)

β. Η κλινική αυτή διαθέτει [πλέον 23 κρεβάτια] από τα 39 που διέθετε αρχικά.

(βλ. ποσοτική επέκταση ενός συνόλου)

⁴⁴ Στη ΝΕ υπάρχουν δύο γραφές της εν λόγω δομής: *επί πλέον* και *επιπλέον*. Στην παρούσα εργασία μελετάται μόνο η πρώτη γραφή, καθώς εντοπίστηκε κατά τη μελέτη των συμφραστικών πινάκων της λεξικής μονάδας *πλέον*.

Στο πρώτο από τα δύο παραπάνω παραδείγματα (89) η αμφισημία παραμένει ενεργή, καθώς ο/η εκάστοτε αποδέκτης/αποδέκτρια μπορεί να επιλέξει οποιαδήποτε από τις σημασίες α και β. Ωστόσο, στο δεύτερο παράδειγμα (90) η σημασία που εν τέλει επιλέγεται είναι η χρονική στο α και όχι η ποσοτική στο β. Αυτό οφείλεται αφενός στην ύπαρξη του χρονικού επιρρήματος *αρχικά* και αφετέρου στην αναφορά σε σεισμούς. Σύμφωνα με τις γνώσεις μας για τον κόσμο οι σεισμοί μπορούν να προκαλέσουν καταστροφές και ζημιές σε υλικές υποδομές, με αποτέλεσμα να υπονοούμε ότι μία κλινική μπορεί να έχει υποστεί υλικές ζημιές μετά από έναν σεισμό και άρα να έχει μείωση παρά αύξηση στον αριθμό των κλινών της. Βάσει αυτού του συλλογισμού, λοιπόν, αποφεύγεται η ερμηνεία που περιλαμβάνει ποσοτική αύξηση κι επιλέγεται η εναπομείνασα εναλλακτική που είναι χρονική.

Όσον αφορά το *πια*, οι εμφανίσεις του στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ έχουν τις εξής σημασίες, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 16).

χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα	956	99,2%
ανορθόγραφη γραφή ερωτηματικής αντωνυμίας θηλυκού γένους (<i>ποια</i>)	7	0,7%
ανορθόγραφη γραφή του επιρρήματος σύγκρισης (<i>πιο</i>)	1	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ	964	100,0%

Πίνακας 16. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *πια* στο τελικό δείγμα του ΣΕΚ

Παραπάνω βλέπουμε ότι σε συνολικά 8 περιπτώσεις το *πια* αποτελεί ανορθόγραφη γραφή άλλων λεξημάτων. Συνεπώς, το τελικό δείγμα των εμφανίσεων του λεξήματος *πια* στο ΣΕΚ ανέρχεται στις 956 εμφανίσεις, εκ των οποίων όλες έχουν χρονική σημασία και δηλώνουν, όπως ακριβώς και το *πλέον*, τη χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα (91).

(91) [...] μέσα σε ένα κοινωνικό δεδομένο... Βασικά, τώρα *πια* ξέρω ότι η άσκηση της ελευθερίας της [...]

Σε γενικές γραμμές, τόσο το *πια* όσο και το *πλέον* στη χρονική χρήση τους έχουν ίδια σημασία αλλά και συντακτική κατανομή. Ως προς την κατανομή των σημασιών τους ανά κειμενικό είδος στο ΣΕΚ, μπορούμε να δούμε τον πίνακα που ακολουθεί (βλ. Πίνακα 17).

	Σημασία με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης	
	<i>πλέον</i>	<i>πια</i>
(ημι)προσχεδιασμένος προφορικός λόγος	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
συνομιλίες	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
λογοτεχνία	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
νόμοι-διοίκηση	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
γραπτά ιδιωτικά	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
γραπτές πληροφορίες	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	—
γραπτά διάφορα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
γραπτές ειδήσεις	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
άρθρα γνώμης	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
γραπτά ακαδημαϊκά	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα
γραπτά ενημερωτικά	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα	χρονική διατήρηση από σημείο αναφοράς και έπειτα

Πίνακας 17. Κατανομή μεγαλύτερων συχνοτήτων δηλωτικών σημασιών των *πλέον* και *πια* ανά κειμενικό είδος του ΣΕΚ

Η κυρίαρχη σημασία του *πλέον* σε όλα τα κειμενικά είδη του ΣΕΚ είναι χρονική, όπως ακριβώς ισχύει εκ των πραγμάτων και για το *για*. Επίσης, αξίζει να σημειώσουμε ότι η κατανομή των σημασιών του *πλέον* ακολουθεί το ίδιο μοτίβο σχεδόν σε όλα τα κειμενικά είδη του ΣΕΚ. Αναλυτικότερα, το μοτίβο αυτό με φθίνουσα σειρά ως προς τη συχνότητα εμφάνισης είναι το εξής (βλ. Πίνακα 18).

χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα	διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμίσιμης κλίμακας	ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (πέραν ή μη ενός σημείου αναφοράς)	προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας	αμφισημία
---	--	---	--	-----------

Πίνακας 18. Κατανομή σε φθίνουσα σειρά των σημασιών του *πλέον* ανά κειμενικό είδος του ΣΕΚ

Εξαίρεση στο εν λόγω μοτίβο αποτελούν τα εξής κειμενικά είδη: οι γραπτές ειδήσεις (η αμφισημία είναι η τέταρτη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία) καθώς και τα γραπτά νομοθετικά-δοικητικά και τα γραπτά διάφορα κείμενα (η ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (με ή χωρίς έκφραση ενός ορίου αναφοράς) είναι η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία).⁴⁵

4.1.6. *anymore*, *any more* και *no more*

Οι εμφανίσεις των *anymore* και *any more* στο BNC Baby συνολικά ανέρχονται στις 359. Ο γραπτός τύπος *anymore* εμφανίζεται στο BNC Baby συνολικά 10 φορές και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την απόδοση της χρονικής διατήρησης από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα, ενώ ο γραπτός τύπος *any more* χρησιμοποιείται για την απόδοση τόσο της χρονικής συνέχειας όσο και όλων των υπόλοιπων σημασιών που βλέπουμε στον Πίνακα 18. Στην παρούσα εργασία υιοθετούμε την άποψη ότι το *anymore* αποτελεί μία λεξικοποιημένη δομή προερχόμενη από τη δομή *any more*, γι' αυτό και παρακάτω η παρουσίαση των σημασιών των δύο γλωσσικών στοιχείων είναι κοινή.

⁴⁵ Για αναλυτικότερη παρουσίαση βλ. Παράρτημα.

χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα	202	56,3%
(άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου	134	37,3%
διατήρηση (διαβαθμίσιμης) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία	17	4,7%
αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας	6	1,7%
ΣΥΝΟΛΟ	359	100,0%

Πίνακας 18. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών των *anymore* και *any more* στο BNC Baby

Όπως βλέπουμε παραπάνω, η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία των *anymore* / *any more* είναι η χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα (56,3%), ενώ η δεύτερη κατά συχνότητα σημασία του *any more* αφορά την ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου (37,3%). Η διατήρηση ιδιότητας δύο συγκρινόμενων στοιχείων στον ίδιο βαθμό αλλά και η αποκλείουσα παραμονή στον εσωτερικό χώρο μίας έννοιας αποτελούν σημασίες του *any more* με πολύ μικρότερη συχνότητα εμφάνισης (4,7% και 1,7% αντίστοιχα).

Η χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς μίας πρότασης και έπειτα δηλώνεται από τα *anymore* / *any more* μόνο σε περιβάλλοντα άρνησης και ερώτησης. Συνεπώς, στη χρονική χρήση τους αποτελούν στοιχεία αρνητικής πολικότητας (*negative polarity items*) εκφράζοντας πως η άρνηση μίας ενέργειας/κατάστασης (π.χ. *those qualities are not important* «αυτές οι ιδιότητες δεν είναι σημαντικές») υφίσταται κατά τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και θα συνεχίζει να υφίσταται και σε μετέπειτα χρονικές στιγμές (92).

(92) [...] it seems those qualities are not important anymore. ' It's a very sad [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... αυτές οι ιδιότητες δεν είναι σημαντικές πια ...

Επίσης, η χρονική χρήση των *anymore* / *any more* ως στοιχείων αρνητικής πολικότητας συνδέεται και με την προϋπόθεση ότι η άρνηση μίας ενέργειας/κατάστασης να μην διατηρείται από τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και έπειτα, αλλά δεν ισχύει για τις χρονικές στιγμές που είναι προγενέστερες του χρόνου αναφοράς. Με άλλα λόγια, σε χρονικές στιγμές που προηγούνται του χρόνου αναφοράς της εκάστοτε πρότασης προϋποτίθεται ότι υφίσταται όχι η

άρνηση μίας ενέργειας/κατάστασης (*those qualities are not important* «αυτές οι ιδιότητες δεν είναι σημαντικές») αλλά η ίδια η ενέργεια/κατάσταση (*those qualities are important* «αυτές οι ιδιότητες είναι σημαντικές»).

Η δεύτερη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *any more* είναι ποσοτικής φύσης. Ανάλογα μάλιστα με το στενό συμφραστικό πλαίσιο του, το *any more* εκφράζει είτε την ποσοτική επέκταση ενός συνόλου είτε την άρνηση αυτής (37,3%).

Πιο συγκεκριμένα, σε περιβάλλον ερώτησης το *any more* δηλώνει την ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου συμμετέχοντας σε ερωτηματικές δομές του τύπου *any more + ΟΦ/ΕπιθΦ ?* (93).

(93) [...] corner. Mm. Mm. Yeah. D' you want any more tea? Oh yes please. But [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Θες άλλο τσάι; ...

Όπως βλέπουμε στο (93), η ερώτηση που τίθεται αφενός προϋποθέτει το ότι ο/η αποδέκτης/αποδέκτρια του εκφωνήματος έχει ήδη πιει τσάι και αφετέρου αφορά την προσφορά επιπλέον τσαγιού σε αυτόν/αυτή. Στη συγκεκριμένη χρήση του *any more*, επομένως, η ερώτηση που γίνεται κάθε φορά αφορά την επαλήθευση ή τη διάψευση της ποσοτικής επέκτασης ενός συνόλου του οποίου η ύπαρξη προϋποτίθεται.

Το *any more* ως στοιχείο αρνητικής πολικότητας λειτουργεί όμως και με ποσοτική σημασία η οποία αφορά την άρνηση της ποσοτικής επέκτασης ενός προϋποτιθέμενου συνόλου. Πιο συγκεκριμένα, η εμφάνιση του *any more* σε περιβάλλοντα άρνησης (*ΑΡΝΗΣΗ + any more + (of) ΟΦ/ΕπιθΦ*) μάς οδηγεί στο να προϋποθέσουμε ένα σύνολο οντοτήτων το οποίο δεν πρόκειται να επεκταθεί από τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και έπειτα (94).

(94) [...] go any further. We can't afford any more mistakes. Either of us.' 57 Pick [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Δεν μπορούμε ν' αντέξουμε άλλα λάθη ...

Ενδεικτικά, στο παραπάνω παράδειγμα ο εκφωνητής ή η εκφωνήτρια της πρότασης *We can't afford any more mistakes* εννοεί πως δεν υπάρχει από τον χρόνο αναφοράς της πρότασης και στο εξής περιθώριο από οικονομικής απόψης για άλλα

λάθη. Μία τέτοιου τύπου δήλωση προϋποθέτει ότι σε χρονικές στιγμές προγενέστερες του χρόνου αναφοράς της εν λόγω πρότασης είχαν γίνει κάποια λάθη τα οποία μάλιστα ήταν υποφερτά. Ωστόσο, μέσα από την εκφώνηση του (94) γίνεται σαφές πως το σύνολο των λαθών που μπορούν πλέον οι συνομιλητές/συνομιλήτριες να αντέξουν οικονομικά δεν επεκτείνεται ποσοτικά μέσω της προσθήκης και άλλων λαθών σε αυτό αλλά οριοθετείται. Εν προκειμένω, λοιπόν, το *any more* χρησιμοποιείται όχι για να δηλώσει τη συνέχεια αλλά την άρνηση αυτής.

Η τρίτη συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *any more* (4,7%) εντοπίζεται κατά την εμφάνιση του εν λόγω στοιχείου σε περιβάλλοντα ταυτόχρονης άρνησης και σύγκρισης και αφορά τη διατήρηση μίας ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία, όπως φαίνεται στο (95).

(95) [...] you stayed. You didn't like it any more than I did. You wouldn't [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Δεν σου άρεσε περισσότερο από μένα ...

Ακριβέστερα, η εμφάνιση του *any more* σε δομές του τύπου *ΆΡΝΗΣΗ + any more (...)* *than ...* δηλώνει ότι μία ιδιότητα (*like it* «το να αρέσει κάτι σε κάποιον/κάποια») αποτελεί χαρακτηριστικό και των δύο στοιχείων που κάθε φορά τίθενται σε σύγκριση (*You* «εσύ», *I* «εγώ»). Ωστόσο, η εν λόγω χρήση του *any more* δηλώνει επίσης πως ο πρώτος όρος της σύγκρισης (*You*) δεν διαθέτει την ιδιότητα για την οποία γίνεται λόγος σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι ο δεύτερος όρος της σύγκρισης (*I*). Μάλιστα, βάσει της παραπάνω δηλωτικής σημασίας μπορούμε να εξάγουμε δύο διαφορετικά συμπεράσματα σε σχέση με τον βαθμό στον οποίο ισχύει η εκάστοτε ιδιότητα για το στοιχείο που αποτελεί τον πρώτο όρο σύγκρισης: α) μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ο πρώτος όρος της σύγκρισης διαθέτει σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι ο δεύτερος την ιδιότητα που συνιστά τη βάση της σύγκρισης ή β) μπορούμε να θεωρήσουμε ότι και τα δύο συγκρινόμενα στοιχεία διαθέτουν την ιδιότητα που συνιστά τη βάση της σύγκρισης στον ίδιο βαθμό. Σε κάθε περίπτωση, βέβαια, η εν λόγω χρήση του *any more* συνιστά έκφραση συνέχειας ποσοτικής φύσης και σχετίζεται με τη δήλωση του ανώτατου ορίου εντός του οποίου διατηρείται η εκάστοτε ιδιότητα για την οποία γίνεται λόγος.

Η σπανιότερα εμφανιζόμενη σημασία του *any more* στο BNC Baby είναι η επονομαζόμενη αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας (1,7%). Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της δομής *any more than + ΟΦ/ΡΦ* η απόδοση του *any more* στην ΚΝΕ γίνεται με τις φράσεις *ΆΡΝΗΣΗ + τίποτα περισσότερο από/παρά...* και *ΆΡΝΗΣΗ + παρά...*. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της εν λόγω χρήσης του *any more* είναι το ακόλουθο.

(96) [...] horizon. History cannot be done away with any more than metaphysics: but its conditions [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Η ιστορία δεν μπορεί να απαλλαγεί από τίποτα περισσότερο παρά από τη μεταφυσική ...

Στο παραπάνω παράδειγμα (96) η πρόταση *History cannot be done away with any more than metaphysics* δηλώνει ότι η ιστορία δεν μπορεί να απαλλαχθεί από τίποτα άλλο πέρα από τη μεταφυσική. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει καμία εναλλακτική επιλογή πέραν της μεταφυσικής ως προς το από τι θα απαλλαγεί η ιστορία. Συνεπώς, μέσα από τη χρήση της εξεταζόμενης δομής (*any more than + ΟΦ/ΡΦ*) δηλώνεται η παραμονή στον εσωτερικό χώρο μίας έννοιας με ταυτόχρονο αποκλεισμό οποιασδήποτε άλλης εναλλακτικής επιλογής. Υπό αυτό το πρίσμα, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι εν προκειμένω το *any more* δηλώνει μία έκφραση της συνέχειας ταυτοποιητικού χαρακτήρα (του τύπου *χ* και όχι *μη-χ*).

Οι τέσσερις δηλωτικές σημασίες του *any more* που αναλύσαμε παραπάνω εμφανίζονται και κατά τη χρήση του *no more*, έτσι όπως προκύπτει από τα δεδομένα του BNC Baby και μπορούμε να δούμε στον ακόλουθο πίνακα.

αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας	100	36,9%
(άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου	78	28,8%
χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα	50	18,4%
διατήρηση (διαβαθμίσιμης) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία	43	15,9%
ΣΥΝΟΛΟ	271	100,0%

Πίνακας 19. Σημασίες και συχνότητες εμφάνισης σημασιών του *no more* στο BNC Baby

Το *no more* εμφανίζεται στο BNC Baby συνολικά 271 φορές. Η συχνότερη σημασία του είναι η αποκλείουσα παραμονή στον εσωτερικό χώρο μίας έννοιας (36,9%), ενώ η δεύτερη κατά συχνότητα σημασία του αφορά την ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου ή την άρνηση αυτής (28,8%). Επίσης, η χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα καθώς και η διατήρηση διαβαθμίσιμης ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία αποτελούν την τρίτη και τέταρτη συχνότερα εμφανιζόμενη χρήση του *no more* (18,4% και 15,9% αντίστοιχα). Παραδείγματα των προαναφερθεισών χρήσεων του *no more* είναι τα παρακάτω (97-100).

(97) [...] the observed phenomena. These are, at best, no more than useful physical aids to [...] «αποκλείουσα παραμονή στον εσωτερικό χώρο μίας έννοιας»
ΑΠΟΔΟΣΗ: ... τίποτα περισσότερο από χρήσιμες σωματικές βοήθειες ...

(98) [...] quarter it came. He said this meant no more votes for those who supported [...] «άρνηση ποσοτικής επέκτασης προϋποτιθέμενου συνόλου»
ΑΠΟΔΟΣΗ: ... όχι άλλες ψήφους ...

(99) [...] the train. But Newley stayed. I thought no more about it till the following [...] «χρονική διατήρηση από χρόνο αναφοράς και έπειτα»
ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Δεν το σκέφτηκα άλλο ...

(100) [...] Little Rock, Arkansas. Perhaps the birds are no more sinister than storks with a [...] «διατήρηση διαβαθμίσιμης ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία»
ΑΠΟΔΟΣΗ: ... τα πουλιά δεν είναι πιο δυσοίωνα από τους πελαργούς ...

Όσον αφορά την κατανομή των δηλωτικών σημασιών των *any more*, *any more* και *no more* ανά κειμενικό είδος, παρατηρούμε αρκετή ποικιλομορφία αν και η συνολικά συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία κάθε εξεταζόμενου στοιχείου είναι κοινή στα περισσότερα κειμενικά είδη στα οποία εμφανίζεται (βλ. Πίνακα 20).

	Σημασία με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης	
	<i>anymore / any more</i>	<i>no more</i>
προφορικός λόγος	χρονική διατήρηση από χρόνο αναφοράς και έπειτα	(άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου
γραπτά λογοτεχνικά	χρονική διατήρηση από χρόνο αναφοράς και έπειτα	αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας
γραπτά ειδησεογραφικά	χρονική διατήρηση από χρόνο αναφοράς και έπειτα	αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας
γραπτά ακαδημαϊκά	διατήρηση διαβαθμίσιμης ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία (μόνο για το <i>any more</i>)	αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας

Πίνακας 20. Κατανομή μεγαλύτερων συχνοτήτων δηλωτικών σημασιών των *anymore*, *any more* και *no more* ανά κειμενικό είδος του BNC Baby

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, τα *anymore* και *any more* χρησιμοποιούνται κυρίως για να δηλώσουν τη χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα. Αυτό ισχύει για τα προφορικά, τα γραπτά λογοτεχνικά και τα γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα του BNC Baby. Στο είδος του γραπτού ακαδημαϊκού λόγου, όμως, η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του *any more* είναι η διατήρηση μίας διαβαθμίσιμης ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία. Στην περίπτωση του *no more* η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία της εν λόγω δομής στα γραπτά λογοτεχνικά, τα γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά και τα γραπτά ακαδημαϊκά κείμενα είναι η αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας. Στον προφορικό λόγο, βέβαια, η μεγαλύτερη κατά συχνότητα χρήσης σημασία του *no more* είναι η ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου ή η άρνηση αυτής.

Επίσης, αξίζει να επισημάνουμε ότι στην περίπτωση του *no more* η χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα αποτελεί μία από τις λιγότερο χρησιμοποιούμενες σημασίες στα τρία από τα τέσσερα κειμενικά είδη του BNC Baby (γραπτά ακαδημαϊκά, γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά και γραπτά λογοτεχνικά). Ακριβέστερα, η χρονική χρήση του *no more* συνιστά την τρίτη (στα λογοτεχνικά και στα ακαδημαϊκά κείμενα) ή και την τέταρτη (στα

ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα) κατά φθίνουσα σειρά συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του.⁴⁶

4.2. Διερεύνηση αξιολογικής σημασίας

4.2.1. *ακόμα, ακόμη, yet, still, even*

Όπως είδαμε και στις προηγούμενες υποενότητες, τα *ακόμα/-η, yet, still* και *even* εμφανίζουν τόσο επιδοτικές όσο και παραχωρητικές χρήσεις, οι οποίες αφορούν τη μη αναμενόμενη ένταξη ενός στοιχείου σε σύνολο και τη μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους αντίστοιχα. Και στις δύο περιπτώσεις έχουμε έντονα αξιολογική σημασία, η οποία σχετίζεται με την έννοια της έκπληξης που προκύπτει μέσα από τη μη ανταπόκριση των λεγομένων προς τις προσδοκίες μας.

Ακριβέστερα, όλα τα προαναφερθέντα γλωσσικά στοιχεία στις επιδοτικές και παραχωρητικές χρήσεις τους δηλώνουν μία οντότητα ή μία κατάσταση πραγμάτων που αξιολογείται ως η πλέον απίθανη σε σχέση με την ένταξή της σε ένα σύνολο ή σε σχέση με τη διατήρησή της ως προς πιθανούς κόσμους. Ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, το γεγονός ότι το *even* είναι η μόνη λεξική μονάδα που –όταν εμφανίζεται σε περιβάλλοντα άρνησης– μεταβάλλει τον αξιολογικό χαρακτήρα της. Σε αυτές τις περιπτώσεις αφενός δηλώνει ένα στοιχείο που αξιολογείται ως το πιο πιθανό να εφαρμόζεται σε ένα σύνολο οντοτήτων/κόσμων με ιδιότητες *χ* και αφετέρου εντάσσει αυτό το στοιχείο στο σύνολο των οντοτήτων/κόσμων με ιδιότητες μη-*χ*.

Ενδιαφέρουσα επίσης αλλά και αποκλειστική για τα ελληνικά δεδομένα είναι η ακόλουθη παρατήρηση. Κατά τη χρονική χρήση τους με τη σημασία της αδιάσπαστης χρονικής διατήρησης, τα *ακόμα* και *ακόμη* συνεμφανίζονται με μετριαστικούς δείκτες όπως το *λίγο* (101-103).

(101) [...] <p> - Ορίστε... τώρα εντάξει; </p> <p> - Λίγο ακόμα.... </p> <p> - Άντε καλά..Ωχ!!! Τι είναι [...]

⁴⁶ Για αναλυτικότερη παρουσίαση της κατανομής των σημασιών των *anymore, any more* και *no more* ανά κειμενικό είδος βλ. το Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

(102) [...] <I> <I> Είπα βιαστικά μείνε λίγο ακόμα <I> <I> Έρωτας το είσαι βλέπω πυροτέχνημα [...]

(103) [...] μάττητα. “Κρατήσου, γιαβρί μου,” του φώναξε, “λίγο ακόμα. Μη πας και μου γίνεις στήλη άλατος.”

Στις παραπάνω αλλά και σε όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις, ο μετριασμός της χρονικής συνέχειας σχετίζεται με εκφωνήματα τα οποία εμπλέκουν άμεσα τον/την αποδέκτη/αποδέκτρια τους σε σχέση με την τέλεση της διατηρούμενης ενέργειας/κατάστασης. Συνεπώς, μπορούμε να μιλάμε για τάση μετριασμού της χρονικής διατήρησης σε εκφωνήματα που συνιστούν κατευθυντικές γλωσσικές πράξεις και αποσκοπούν στο να δεσμεύσουν τον/την αποδέκτη/αποδέκτρια ως προς την αφιέρωση περισσότερου προσωπικού χρόνου. Μέσα από τη χρήση δεικτών μετρίασης της χρονικής παράτασης μιας ενέργειας/κατάστασης, λοιπόν, φαίνεται πως η χρονική συνέχεια ενδέχεται σε ορισμένα καταστασιακά περικείμενα να νοείται ως απειλή των προσωπικών ορίων και να αξιολογείται αρνητικά.

4.2.2. *πλέον, πια, anymore, any more και no more*

Τα *πλέον, πια, anymore, any more* και *no more* δεν έχουν όλα ιδιαίτερα φανερή αξιολογική χρήση, όπως φαίνεται μέσα από τα δεδομένα των δύο σωμάτων κειμένων που μελετήθηκαν. Ωστόσο, τα στοιχεία *πια, anymore* και *any more* χρησιμοποιούνται πολύ συχνά σε εκφωνήματα μέσα από τα οποία ο/η εκάστοτε ομιλητής/ομιλήτρια α) είτε εκφράζει τη μη περαιτέρω ανοχή μίας ενέργειας/κατάστασης (104) β) είτε ζητά να παύσει μία ενέργεια/κατάσταση που του/της προκαλεί δυσφορία (105) γ) είτε ζητά να επισπευθεί η τέλεση μίας ενέργειας που κατά την κρίση του/της έχει καθυστερήσει (106). Σε αυτές τις περιπτώσεις, λοιπόν, τα εξεταζόμενα γλωσσικά στοιχεία αποκτούν αρνητική σημασιολογική χροιά που προέρχεται από το ευρύτερο συμφραστικό τους περιβάλλον.

(104) [...] of, ignored. And I can't stand any more of it! I'm not [...]

ΑΠΟΔΟΣΗ: ... Δεν το αντέχω άλλο ...

(105) [...] εμένα μη μου κουνάς. </I><I> Σκάσε πια, μη μιλάς <I><I> κι αν γλυκά [...]

(106) [...] τέλειωσα – μια φράση // και τέλειωσα <doc1> πέστο πια 9) <Κοιν> πέστο πια = <student> = δεν τα λέω [...]

4.3. Διερεύνηση κοινωνικής σημασίας

Ο τρίτος άξονας της παρούσας μελέτης αφορά τη διερεύνηση της κοινωνικής σημασίας των *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και *πλέον*, *πια*, *anymore*, *any more*, *no more*, πράγμα που επιτυγχάνεται μέσα από την κατανομή των εμφανίσεών τους ανά κειμενικό είδος. Σε αυτού του είδους την ανάλυση εντάσσονται γλωσσικά στοιχεία της ίδιας γλώσσας που εμφανίζουν τις ίδιες δηλωτικές σημασίες και ενδέχεται να διαφοροποιούνται όχι σε επίπεδο δηλωτικής σημασίας αλλά ως προς τη χρήση τους σε κοινωνικά συμφραζόμενα. Υπό αυτό το πρίσμα, σε αρχικό στάδιο προβάλλονται αντιπαραβολικά οι συχνότητες εμφάνισης του *ακόμη* και του *ακόμα* στο ΣΕΚ. Η ίδια διαδικασία ακολουθεί για το ζεύγος *yet* και *still* της αγγλικής, ενώ στη συνέχεια γίνεται έκθεση των αντίστοιχων δεδομένων για το ζεύγος *πλέον* και *πια* καθώς και για τα *anymore*, *any more* και *no more*. Το *even* δεν συμπεριλαμβάνεται στην εν λόγω ανάλυση.

4.3.1. *ακόμα* και *ακόμη*

Όπως μπορούμε εύκολα να παρατηρήσουμε, το *ακόμα* και το *ακόμη* αποτελούν δύο ετυμολογικά συγγενείς λεξικές μονάδες που παρουσιάζουν ελάχιστη φωνολογική διαφοροποίηση ως προς το ληκτικό τους επίθημα (-η/-α). Επίσης, όπως είδαμε προηγουμένως, και τα δύο γλωσσικά στοιχεία έχουν τις ίδιες σημασίες. Στην παρούσα υποενότητα θα εξετάσουμε αν και κατά πόσον φαίνεται να υπάρχει διαφοροποίηση κατά την γλωσσική χρήση τους στη συγχρονία της ΚΝΕ σε σχέση με την κειμενική ποικιλότητα. Με άλλα λόγια, θα δούμε αν και κατά πόσον είναι ποσοτικά ίδια ή όχι η χρήση τους σε είδη λόγου και κειμενικά είδη με διαφορετικά υφολογικά, πραγματολογικά και κειμενικά χαρακτηριστικά. Οι συχνότητες εμφάνισης των *ακόμη* και *ακόμα* ανά κειμενικό είδος στο σύνολο του ΣΕΚ παρατίθενται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα (βλ. Πίνακα 21).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>ακόμη</i>		<i>ακόμα</i>	
ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΣΤΟ ΣΕΚ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτά ενημερωτικά	5.359	34,0%	5.195	41,8%
γραπτές ειδήσεις	3.678	23,4%	1.053	8,5%
άρθρα γνώμης	2.614	16,6%	514	4,1%
γραπτά ακαδημαϊκά	2.106	13,4%	1.577	12,7%
γραπτά λογοτεχνικά	712	4,5%	2.830	22,7%
ομιλίες	451	2,9%	384	3,1%
γραπτά νομοθετικά και διοικητικά	274	1,7%	86	0,7%
γραπτά διάφορα	268	1,7%	129	1,0%
προφορικές συνεντεύξεις	129	0,8%	170	1,4%
γραπτά ιδιωτικά	54	0,4%	128	1,0%
προφορικές ειδήσεις	52	0,3%	173	1,4%
συνομιλίες	32	0,2%	197	1,6%
γραπτές πληροφορίες	14	0,1%	2	0,0%
γραπτά διαδικαστικά	0	0,0%	0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	15.743	100,0%	12.437	100,0%

Πίνακας 21. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* ανά κειμενικό είδος στο σύνολο των δεδομένων του ΣΕΚ

Εξετάζοντας τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως ο ιστορικά παλαιότερος τύπος *ακόμη* έχει μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης συνολικά στο ΣΕΚ (N=15.743) σε σχέση με τον νεότερο τύπο *ακόμα* (N=12.437).⁴⁷ Επίσης, τόσο το *ακόμη* όσο και το *ακόμα* εμφανίζονται σε όλα τα κειμενικά είδη του ΣΕΚ εκτός από τα γραπτά διαδικαστικά κείμενα. Μια επιπλέον παρατήρηση που γίνεται με μια πρώτη ματιά στον παραπάνω πίνακα είναι ότι το *ακόμα* εμφανίζεται περισσότερο σε προφορικά κειμενικά είδη εν αντιθέσει με το *ακόμη*.

Βάσει της παραπάνω παρατήρησης, σε πρώτη φάση θα μελετήσουμε τη χρήση των εξεταζόμενων μονάδων σε σχέση με τον τρόπο μετάδοσης του κειμένου και, πιο συγκεκριμένα, σε σχέση με τον άξονα του προφορικού-γραπτού λόγου. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν σχετικά με τη χρήση των *ακόμη* και *ακόμα* σε γραπτά και προφορικά κείμενα είναι ενδιαφέροντα και παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα (βλ. Πίνακα 22).

⁴⁷ Το σύμβολο N χρησιμοποιείται για τη δήλωση της απόλυτης συχνότητας.

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ακόμη		ακόμα	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτός λόγος	15.079	95,8%	11.513	92,6%
προφορικός λόγος	664	4,2%	924	7,4%
ΣΥΝΟΛΟ	15.743	100,0%	12.437	100,0%

Πίνακας 22. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου στο ΣΕΚ

Πρώτα απ' όλα, αξίζει να επισημάνουμε ότι και οι δύο λεξικές μονάδες εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στον γραπτό λόγο (95,8% και 92,6% για το *ακόμη* και το *ακόμα* αντίστοιχα), ενώ τα ποσοστά εμφάνισής τους στον προφορικό λόγο είναι πολύ μικρότερα (4,2% και 7,4% αντίστοιχα). Εμφανής είναι, βέβαια, η τάση για μεγαλύτερη χρήση του *ακόμα* (7,4%) έναντι του *ακόμη* (4,2%) στον προφορικό λόγο. Με άλλα λόγια, μέσα από τα δεδομένα του ΣΕΚ το *ακόμα* φαίνεται να συνδέεται περισσότερο με το χαρακτηριστικό της προφορικότητας, κάτι που δεν ισχύει στον ίδιο βαθμό και για το *ακόμη*.

Η σύνδεση του *ακόμα* με την προφορικότητα γίνεται ακόμα πιο εμφανής αν εξετάσουμε ειδικότερα την κατανομή του στα επιμέρους προφορικά κειμενικά είδη του ΣΕΚ, τα οποία διαθέτουν άλλοτε σε μικρότερο και άλλοτε σε μεγαλύτερο βαθμό τα πρωτοτυπικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου. Τα σχετικά αποτελέσματα παρουσιάζονται ακολούθως (βλ. Πίνακα 23).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ακόμη		ακόμα	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
ομιλίες	451	67,9%	384	41,6%
προφορικές συνεντεύξεις	129	19,5%	170	18,4%
προφορικές ειδήσεις	52	7,8%	173	18,7%
συνομιλίες	32	4,8%	197	21,3%
ΣΥΝΟΛΟ	664	100,0%	924	100,0%

Πίνακας 23. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* στα επιμέρους προφορικά κειμενικά είδη του ΣΕΚ

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, στα περισσότερα προφορικά κειμενικά είδη του ΣΕΚ –είτε είναι (ημι)προσχεδιασμένα είτε όχι– κυριαρχεί η χρήση του *ακόμα* έναντι αυτής του *ακόμη* άλλοτε σε μεγαλύτερο και άλλοτε σε μικρότερο βαθμό. Σημειωτέα είναι η περίπτωση του κατεξοχήν αυθόρμητου προφορικού λόγου (δηλαδή οι συνομιλίες), όπου το *ακόμα* αποτελεί τη συνηθέστερα εμφανιζόμενη λεξική μονάδα (21,3%) ενώ το *ακόμη* τη λιγότερο εμφανιζόμενη (4,8%). Σημαντική εξαίρεση σε αυτή την εικόνα αποτελούν οι ομιλίες (ακαδημαϊκές και μη ακαδημαϊκές), όπου κυριαρχεί η χρήση του *ακόμη* έναντι του *ακόμα* με μεγάλη ποσοστιαία διαφορά (67,9% έναντι 41,6%). Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειώσουμε ότι οι ομιλίες συνήθως χαρακτηρίζονται από επισημότητα. Επίσης, αποτελούν προσχεδιασμένο προφορικό μονόλογο, ο οποίος σε αρκετές περιπτώσεις βασίζεται σε γραπτό κείμενο που εκφωνείται. Υπό αυτήν την έννοια, οι ομιλίες μπορούν να θεωρηθούν ως το προφορικό κειμενικό είδος με τα λιγότερα πρωτοτυπικά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου. Συνεπώς, μέσα από τα δεδομένα του ανωτέρω πίνακα προκύπτει ένα συμπληρωματικό μοτίβο ως προς τη χρήση των *ακόμη* και *ακόμα* στα κειμενικά είδη του προφορικού λόγου. Όσο αυξάνεται η προφορικότητα ενός προφορικού κειμενικού είδους τόσο αυξάνεται η εμφάνιση του *ακόμα* και μειώνεται η εμφάνιση του *ακόμη*. Αντιστοίχως, όσο μειώνεται η προφορικότητα ενός προφορικού είδους τόσο μειώνεται η εμφάνιση του *ακόμα* και αυξάνεται αυτή του *ακόμη*.

Στο ίδιο πλαίσιο, μπορούμε να εξετάσουμε την κατανομή των υπό ανάλυση γλωσσικών μονάδων και στα επιμέρους γραπτά κειμενικά είδη του ΣΕΚ, τα οποία παρουσιάζουν επίσης διαβάθμιση σε σχέση με τον βαθμό της προφορικότητάς τους (βλ. Πίνακα 24).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>ακόμη</i>		<i>ακόμα</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτά ενημερωτικά	5.359	35,5%	5.195	45,1%
γραπτές Ειδήσεις	3.678	24,4%	1.053	9,1%
άρθρα γνώμης	2.614	17,3%	514	4,5%
γραπτά ακαδημαϊκά	2.106	14,0%	1.577	13,7%
γραπτά λογοτεχνικά	712	4,7%	2.830	24,6%

γραπτά νομοθετικά και διοικητικά	274	1,8%	86	0,8%
γραπτά διάφορα	268	1,8%	129	1,1%
γραπτά ιδιωτικά	54	0,4%	128	1,1%
γραπτές πληροφορίες	14	0,1%	2	0,0%
γραπτά διαδικαστικά	0	0,0%	0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	15.079	100,0%	11.513	100,0%

Πίνακας 24. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* στα επιμέρους γραπτά κειμενικά είδη του ΣΕΚ

Βάσει των δεδομένων του παραπάνω πίνακα, μπορούν να γίνουν οι εξής παρατηρήσεις. Στα κειμενικά είδη που έχουν τα πρωτοτυπικά χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου, δηλαδή στις γραπτές ειδήσεις, στα άρθρα γνώμης, στις γραπτές πληροφορίες, στα γραπτά ακαδημαϊκά και στα γραπτά νομοθετικά/διοικητικά κείμενα, εμφανίζεται κατά κύριο λόγο το *ακόμη* και αρκετά λιγότερο το *ακόμα*. Παράλληλα, στα γραπτά είδη που εμφανίζουν πιο αυξημένο βαθμό προφορικότητας, όπως είναι τα γραπτά λογοτεχνικά και τα γραπτά ιδιωτικά κείμενα (γραπτά μηνύματα, ημερολόγια κ.α.), επικρατεί η εμφάνιση του *ακόμα* έναντι του *ακόμη*. Άρα, και στην περίπτωση των γραπτών κειμενικών ειδών παρατηρείται μια τάση για συμπληρωματική κατανομή των *ακόμη* και *ακόμα* με κριτήριο τον βαθμό προφορικότητας του εκάστοτε κειμενικού είδους.

Σε αυτό το σημείο το σημείο, βέβαια, πρέπει να επισημάνουμε ότι ο βαθμός προφορικότητας συνδέεται και με τον τόνο, δηλαδή το ύφος ενός κειμένου. Πιο συγκεκριμένα, τα κειμενικά είδη που έχουν περισσότερα χαρακτηριστικά προφορικού λόγου συνήθως έχουν και πιο προσωπικό, οικείο και ανεπίσημο τόνο. Αντιθέτως, τα κειμενικά είδη που τείνουν προς τον ακραίο πόλο του γραπτού λόγου συνήθως έχουν πιο απρόσωπο, επίσημο, ανοίκειο και συντηρητικό τόνο. Όπως έχει γίνει ήδη εμφανές, η χρήση του *ακόμα* φαίνεται να συσχετίζεται με την πρώτη κατηγορία ενώ η χρήση του *ακόμη* με τη δεύτερη. Συνεπώς, η κατανομή των *ακόμη* και *ακόμα* στα δεδομένα του ΣΕΚ φαίνεται να επηρεάζεται τόσο από τον τρόπο όσο και από τον τόνο του εκάστοτε κειμένου.

Αξίζει να αναφέρουμε, επίσης, ότι μέσα από τη λεπτομερή εξέταση των δεδομένων προέκυψαν δύο επιπλέον παρατηρήσεις σε σχέση με το πεδίο των

κειμενικών ειδών του ΣΕΚ και την κατανομή των *ακόμη* και *ακόμα* σε αυτά. Πιο συγκεκριμένα, το θέμα που πραγματεύονται κάθε φορά τα κείμενα στο ΣΕΚ φαίνεται να επηρεάζει σε ορισμένες περιπτώσεις την κατανομή των υπό εξέταση λεξικών μονάδων. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα μέσα από το μοτίβο της συμπληρωματικής κατανομής των *ακόμη* και *ακόμα* στις επιμέρους κατηγορίες των προφορικών ειδήσεων, όπως φαίνεται στον Πίνακα 25.

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>ακόμη</i>		<i>ακόμα</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
επίκαιρα νέα	37	71,2%	72	41,6%
ψυχαγωγικά νέα	15	28,8%	101	58,4%
ΣΥΝΟΛΟ	52	100,0%	173	100,0%

Πίνακας 25. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* σε σχέση με τα επιμέρους πεδία των επίκαιρων και των ψυχαγωγικών νέων στις προφορικές ειδήσεις του ΣΕΚ

Στα προφορικά επίκαιρα νέα, τα οποία αφορούν κυρίως θέματα κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού ενδιαφέροντος, υπάρχει η τάση να εμφανίζεται περισσότερο το *ακόμη* (71,2%) και λιγότερο το *ακόμα* (41,6%). Ωστόσο, η αντίστροφη εικόνα φαίνεται να υπάρχει στην περίπτωση των προφορικών ψυχαγωγικών νέων. Εν προκειμένω, η εμφάνιση του *ακόμη* είναι μικρότερη (28,8%) σε σχέση με την εμφάνιση του *ακόμα* (58,4%). Παρόμοια συμπληρωματική κατανομή των εξεταζόμενων λεξικών στοιχείων ανάλογα με το πεδίο των κειμένων παρατηρείται και σε μία επιπλέον περίπτωση, αυτή των γραπτών ενημερωτικών κειμένων στα γυναικεία και στα ανδρικά/νεανικά περιοδικά (βλ. Πίνακα 26).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>ακόμη</i>		<i>ακόμα</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γυναικεία περιοδικά	303	56,3%	225	41,8%
ανδρικά/νεανικά περιοδικά	235	43,7%	313	58,2%
ΣΥΝΟΛΟ	538	100,0%	538	100,0%

Πίνακας 26. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* στα γυναικεία και στα ανδρικά/νεανικά ενημερωτικά περιοδικά του ΣΕΚ

Βάσει του ανωτέρω πίνακα, στα γυναικείας θεματολογίας περιοδικά εμφανίζεται συχνότερα ο ιστορικά παλαιότερος τύπος *ακόμη* (56,3%), ενώ η εμφάνιση του νεότερου τύπου *ακόμα* (41,8%) είναι μικρότερη. Το αντίστροφο, όμως, ισχύει στα ανδρικής/νεανικής θεματολογίας περιοδικά, όπου το *ακόμα* είναι ο πιο συχνά εμφανιζόμενος τύπος (58,2%) έναντι του *ακόμη* (43,7%). Αξίζει, βέβαια, να επισημάνουμε πως στα δεδομένα του ΣΕΚ δεν προέκυψε κάποιου άλλου είδους συμπληρωματική κατανομή των *ακόμη* και *ακόμα* η οποία να σχετίζεται με το πεδίο των κειμένων.

4.3.2. *yet* και *still*

Η κατανομή των *yet* και *still* στα κειμενικά είδη του BNC Baby παρουσιάζεται αντιστικτικά ακολούθως (βλ. Πίνακα 27).

ΛΕΞΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	<i>yet</i>		<i>still</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτά λογοτεχνικά κείμενα	487	31,6%	1.160	36,6%
προφορικά κείμενα	438	28,5%	746	23,6%
γραπτά ειδησεογραφικά	340	22,1%	834	26,3%
γραπτά ακαδημαϊκά	274	17,8%	428	13,5%
ΣΥΝΟΛΟ	1.539	100,0%	3.168	100,0%

Πίνακας 27. Συχνότητες των *yet* και *still* ανά κειμενικό είδος στο σύνολο των δεδομένων του BNC Baby

Τόσο το *yet* όσο και το *still* παρουσιάζουν σχετικά ομοιόμορφη κατανομή και στα τέσσερα κειμενικά είδη που περιλαμβάνει το BNC Baby. Επίσης, οι παρατηρούμενες αποκλίσεις των δύο στοιχείων ως προς τη συγκριτική κατανομή τους είναι μικρές. Το *yet* εμφανίζεται ελαφρώς συχνότερα σε σχέση με το *still* στον προφορικό και στον ακαδημαϊκό λόγο, ενώ λίγο μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης έχει το *still* συγκριτικά με το *yet* στα γραπτά λογοτεχνικά και στα γραπτά ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα.

4.3.3. πλέον και πια

Όπως είδαμε στην υποενότητα 4.1.5., οι λεξικές μονάδες πλέον και πια παρουσιάζουν σύμπτωση ως προς ορισμένα στοιχεία της σημασίας τους. Στην παρούσα υποενότητα θα εξετάσουμε αν και κατά πόσον υπάρχουν ομοιότητες ή διαφορές κατά τη γλωσσική χρήση τους σε σχέση με την κοινωνική/κειμενική ποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, επομένως, θα δούμε την κατανομή των πλέον και πια στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ. Μάλιστα, κατά την παρούσα ανάλυση λαμβάνονται υπ' όψη οι συμβάσεις και τα χαρακτηριστικά των κειμενικών ειδών ως προς τον τρόπο, τον τόνο και το πεδίο των κειμένων, πράγμα που γίνεται εφικτό χάρη στην πολύ λεπτομερή και συστηματική ταξινόμηση των κειμενικών ειδών του ΣΕΚ.

Αναλυτικότερα, στον ακόλουθο πίνακα (βλ. Πίνακα 28) παρουσιάζεται η κατανομή των αναλυόμενων λεξικών μονάδων στα βασικά κειμενικά είδη που περιλαμβάνει το ΣΕΚ. Προτού, όμως, προχωρήσει η ανάλυση της κατανομής σε κειμενικά είδη, αξίζει να γίνει η εξής επισήμανση. Όπως φαίνεται ακολούθως, ο ιστορικά παλαιότερος τύπος πλέον (N=8.247) έχει κατά πολύ μεγαλύτερο αριθμό εμφανίσεων στο σύνολο του ΣΕΚ έναντι του ιστορικά νεότερου τύπου πια (N=4.797).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	πλέον		πια	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΣΤΟ ΣΕΚ				
γραπτά ενημερωτικά	3.190	38,7%	1.374	28,6%
γραπτές ειδήσεις	1.679	20,4%	299	6,2%
άρθρα γνώμης	1.133	13,7%	519	10,8%
γραπτά ακαδημαϊκά	1.086	13,2%	511	10,7%
ομιλίες	343	4,2%	85	1,8%
γραπτά λογοτεχνικά	264	3,2%	1.685	35,1%
γραπτά διάφορα	178	2,1%	55	1,2%
γραπτά νομοθετικά και διοικητικά	140	1,7%	17	0,4%
προφορικές συνεντεύξεις	103	1,3%	73	1,5%
προφορικές ειδήσεις	72	0,8%	58	1,2%
συνομιλίες	33	0,4%	68	1,4%
γραπτά ιδιωτικά	22	0,2%	53	1,1%
γραπτές πληροφορίες	4	0,1%	0	0,0%
γραπτά διαδικαστικά	0	0,0%	0	0,0%

ΣΥΝΟΛΟ	8.247	100,0%	4.797	100,0%
--------	-------	--------	-------	--------

Πίνακας 28. Συχνότητες των *πλέον* και *πια* ανά κειμενικό είδος στο σύνολο των δεδομένων του ΣΕΚ

Όσον αφορά την κατανομή στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ, τόσο το *πλέον* όσο και το *πια* δεν εμφανίζονται καθόλου σε γραπτά διαδικαστικά κείμενα, ενώ το ποσοστό εμφάνισης στις γραπτές πληροφορίες για το *πλέον* είναι ελάχιστο (0,1%) και για το *πια* μηδενικό (0%). Επίσης, η εμφάνιση του *πλέον* υπερτερεί αναλογικά έναντι της εμφάνισης του *πια* στις ομιλίες, στις γραπτές ειδήσεις, στα άρθρα γνώμης, στις γραπτές πληροφορίες αλλά και στα γραπτά νομοθετικά και διοικητικά, στα γραπτά ακαδημαϊκά και στα γραπτά ενημερωτικά είδη (όπως επίσης και στην κατηγορία «γραπτά διάφορα»). Αντιστοίχως, η εμφάνιση του *πια* έναντι αυτής του *πλέον* υπερτερεί αναλογικά στις προφορικές ειδήσεις, στις προφορικές συνεντεύξεις, στις συνομιλίες, στα γραπτά λογοτεχνικά και στα γραπτά ιδιωτικά κείμενα. Μάλιστα, η συχνότερη εμφάνιση για το *πλέον* είναι στα γραπτά ενημερωτικά κείμενα και για το *πια* στη λογοτεχνία. Όπως γίνεται ήδη αλλά θα γίνει και στη συνέχεια εμφανές, η κατανομή και των δύο αναλυόμενων λεξικών στοιχείων στα διάφορα κειμενικά είδη του ΣΕΚ παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως προς τις παραμέτρους του τρόπου, του τόνου και του πεδίου των κειμένων.

Βάσει του Πίνακα 29 που ακολουθεί, και το *πλέον* και το *πια* εμφανίζονται περισσότερες φορές στον γραπτό λόγο (93,3% και 94,1% αντίστοιχα) και λιγότερες στον προφορικό (6,7% και 5,9% αντίστοιχα). Συγκριτικά μεταξύ τους, επίσης, η σχετική συχνότητα εμφάνισης του *πια* στον γραπτό λόγο (94,1%) συνολικά είναι ελαφρώς υψηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη του *πλέον* (93,3%). Ταυτόχρονα, η σχετική συχνότητα εμφάνισης του *πια* στον προφορικό λόγο (5,9%) είναι ελαφρώς χαμηλότερη σε σχέση με την αντίστοιχη του *πλέον* (6,7%).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>πλέον</i>		<i>πια</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτός λόγος	7.696	93,3%	4.513	94,1%
προφορικός λόγος	551	6,7%	284	5,9%
ΣΥΝΟΛΟ	8.247	100,0%	4.797	100,0%

Πίνακας 29. Συχνότητες των *πλέον* και *πια* σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου στο ΣΕΚ

Όσον αφορά την κατανομή των *πλέον* και *πια* σε επιμέρους κειμενικά είδη του προφορικού λόγου που όμως χαρακτηρίζονται από διαφορετικό βαθμό προφορικότητας, τα σχετικά αποτελέσματα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 30).

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>πλέον</i>		<i>πια</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
ομιλίες	343	62,2%	85	30,0%
προφορικές συνεντεύξεις	103	18,7%	73	25,7%
προφορικές ειδήσεις	72	13,1%	58	20,4%
συνομιλίες	33	6,0%	68	23,9%
ΣΥΝΟΛΟ	551	100,0%	284	100,0%

Πίνακας 30. Συχνότητες των *πλέον* και *πια* στα επιμέρους προφορικά κειμενικά είδη του ΣΕΚ

Όπως βλέπουμε παραπάνω, το *πια* έχει σχεδόν ισόποση κατανομή σε όλα τα επιμέρους είδη του προφορικού λόγου αν και χρησιμοποιείται περισσότερο στις ομιλίες (σε ποσοστό 30,0%). Στις ομιλίες επίσης εντοπίζεται και η συχνότερη εμφάνιση του *πλέον* (62,2%). Ωστόσο, στην περίπτωση του τελευταίου παρατηρούμε ότι η κατανομή του στα επιμέρους προφορικά κειμενικά είδη είναι άνιση. Το μικρότερο ποσοστό χρήσης του *πλέον* είναι στον αυθόρμητο προφορικό λόγο (τις συνομιλίες), ενώ μάλιστα στην ίδια κατηγορία το *πια* έχει μεγάλο ποσοστό εμφάνισης (23,9%). Βάσει των παραπάνω και δεδομένου ότι οι αυθόρμητες συνομιλίες χαρακτηρίζονται από τον μεγαλύτερο βαθμό προφορικότητας σε σχέση

με τα άλλα προφορικά κειμενικά είδη, μπορούμε να πούμε ότι το *πλέον* σχετίζεται περισσότερο με στοιχεία γραπτού λόγου ενώ το *πια* με την προφορικότητα.

Παρόμοιο μοτίβο χρήσης παρατηρείται και σε σχέση με την κατανομή των *πλέον* και *πια* στα γραπτά κειμενικά είδη του ΣΕΚ, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 30.

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>πλέον</i>		<i>πια</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γραπτά ενημερωτικά	3.190	41,5%	1.374	30,4%
γραπτές Ειδήσεις	1.679	21,8%	299	6,6%
άρθρα γνώμης	1.133	14,7%	519	11,6%
γραπτά ακαδημαϊκά	1.086	14,1%	511	11,3%
γραπτά λογοτεχνικά	264	3,4%	1.685	37,3%
γραπτά διάφορα	178	2,3 %	55	1,2%
γραπτά νομοθετικά και διοικητικά	140	1,8 %	17	0,4%
γραπτά ιδιωτικά	22	0,3%	53	1,2%
γραπτές πληροφορίες	4	0,1%	0	0,0%
γραπτά διαδικαστικά	0	0,0%	0	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	7.696	100,0%	4.513	100,0%

Πίνακας 30. Συχνότητες των *ακόμη* και *ακόμα* στα επιμέρους γραπτά κειμενικά είδη του ΣΕΚ

Βάσει των στοιχείων του παραπάνω πίνακα, φαίνεται πως το *πλέον* τείνει να εμφανίζεται συχνότερα σε γραπτά κειμενικά είδη που είναι περισσότερο πρωτοτυπικά του γραπτού λόγου (π.χ. γραπτές ειδήσεις, άρθρα γνώμης, γραπτά νομοθετικά και διοικητικά, γραπτά ακαδημαϊκά). Επίσης, το *πια* εμφανίζεται συχνότερα σε γραπτά είδη με περισσότερο εμφανή στοιχεία προφορικότητας (γραπτά ιδιωτικά και λογοτεχνικά).

Παράλληλα, οι παρατηρήσεις που μόλις επισημάναμε μας οδηγούν και σε μία διαφοροποίηση των *πλέον* και *πια* αυτή τη φορά ως προς τον τόνο των κειμένων στα οποία χρησιμοποιούνται. Πιο συγκεκριμένα, το *πλέον* εμφανίζεται περισσότερο σε κειμενικά είδη που χαρακτηρίζονται από αρκετά απρόσωπο, μη οικείο και επίσημο ύφος (βλ. ειδήσεις, ενημερωτικά, ακαδημαϊκά είδη). Αντιθέτως, η χρήση του *πια* φαίνεται να συνδέεται περισσότερο με κειμενικά είδη που έχουν πιο προσωπικό, οικείο και ανεπίσημο ύφος (βλ. ιδιωτικά και λογοτεχνικά κείμενα).

Τέλος, μέσα από την παρατήρηση των συχνοτήτων χρήσης των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων ανα κειμενικό είδος μπορούμε να εντοπίσουμε στα δεδομένα μας και δύο μοτίβα συμπληρωματικής κατανομής των *πλέον* και *πια* που σχετίζονται με το πεδίο των κειμένων, δηλαδή το θέμα για το οποίο γίνεται κάθε φορά λόγος. Το πρώτο μοτίβο αφορά την κατανομή σε σχέση με το περιεχόμενο των προφορικών ειδήσεων (Πίνακας 31) και το δεύτερο αφορά την κατανομή σε σχέση με τη θεματολογία ενημερωτικών περιοδικών (Πίνακας 32)

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>πλέον</i>		<i>πια</i>	
ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
επίκαιρα νέα	52	72,2%	20	34,5%
ψυχαγωγικά νέα	20	27,8%	38	65,5%
ΣΥΝΟΛΟ	72	100,0%	58	100,0%

Πίνακας 31. Συχνότητες των *πλέον* και *πια* σε σχέση με τα επιμέρους πεδία των επίκαιρων και των ψυχαγωγικών νέων στις προφορικές ειδήσεις του ΣΕΚ

ΛΕΞΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	<i>πλέον</i>		<i>πια</i>	
ΓΡΑΠΤΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
γυναικεία περιοδικά	137	62,0%	73	24,3%
ανδρικά/νεανικά περιοδικά	84	38,0%	228	75,7%
ΣΥΝΟΛΟ	221	100,0%	301	100,0%

Πίνακας 32. Συχνότητες των *πλέον* και *πια* στα γυναικεία και στα ανδρικά/νεανικά ενημερωτικά περιοδικά του ΣΕΚ

Σύμφωνα με τον Πίνακα 31, το *πλέον* χρησιμοποιείται περισσότερο στα επίκαιρα νέα (72,2%), τα οποία συνήθως είναι κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού ενδιαφέροντος, και λιγότερο στα ψυχαγωγικά νέα (27.8%). Το αντίθετο μοτίβο παρατηρείται για το *πια*, το οποίο εμφανίζεται συχνότερα στα ψυχαγωγικά (65,5%) και σπανιότερα στα επίκαιρα νέα (34,5%). Άρα, μπορούμε να συσχετίσουμε αφενός τη χρήση του *πλέον* με κείμενα θεματολογίας που θα χαρακτηρίζαμε ως πιο

«σοβαρή» και αφετέρου τη χρήση του *πια* με θεματολογία κειμένων που θα χαρακτηρίζαμε ως πιο «ανάλαφρη».

Ιδιαίτερα ενδιαφέροντα είναι, επίσης, τα στοιχεία του Πίνακα 32. Εδώ βλέπουμε την κατανομή των *πλέον* και *πια* σε σχέση με τη θεματολογία αλλά και το φύλο του αναγνωστικού κοινού στο οποίο απευθύνονται διάφορα περιοδικά. Ακριβέστερα, παρατηρούμε ότι το *πλέον* χρησιμοποιείται κυρίως σε γυναικεία (62,0%) και λιγότερο σε αντρικά και νεανικά περιοδικά (38,0%). Από την άλλη πλευρά, το *πια* εμφανίζει το ακριβώς αντίθετο μοτίβο κατανομής: εμφανίζεται κυρίως στα αντρικά/νεανικά (75,5%) και λιγότερο στα γυναικεία (24,3%) περιοδικά.

4.3.4. *anymore*, *any more* και *no more*

Έχοντας ήδη δει ότι τα *anymore*, *any more* και *no more* εμφανίζουν τις ίδιες δηλωτικές σημασίες, ακολούθως θα διερευνήσουμε αν και κατά πόσο διαφοροποιούνται τα στοιχεία αυτά ως προς την κατανομή τους σε κειμενικά είδη που αντικατοπτρίζουν διαφορετικά κοινωνικά και κειμενικά χαρακτηριστικά (βλ. Πίνακα 33).

ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ	<i>anymore / any more</i>		<i>no more</i>	
	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ
προφορικά κείμενα	201	56,0%	51	18,8%
γραπτά λογοτεχνικά κείμενα	108	30,1%	114	42,1%
γραπτά ειδησεογραφικά	32	8,9%	50	18,4%
γραπτά ακαδημαϊκά	18	5,0%	56	20,7%
ΣΥΝΟΛΟ	359	100,0%	271	100,0%

Πίνακας 33. Συχνότητες των *anymore*, *any more* και *no more* ανά κειμενικό είδος στο σύνολο των δεδομένων του BNC Baby

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, τα *anymore / any more* και το *no more* διαφοροποιούνται κατά τη χρήση τους σε σχέση με το πεδίο των κειμένων όπου εντοπίζονται. Τα *anymore* και *any more* εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στα προφορικά και στα γραπτά λογοτεχνικά κείμενα, ενώ το *no more* χαρακτηρίζεται από ομαλότερη κατανομή στα τέσσερα κειμενικά είδη που περιλαμβάνει το BNC Baby.

Επίσης, τα *anymore* και *any more* χρησιμοποιούνται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στον προφορικό λόγο συγκριτικά με το *no more* (56,0% και 18,8% αντίστοιχα). Σε όλα τα υπόλοιπα κειμενικά είδη, τα οποία μάλιστα είναι γραπτά, υπερτερεί η χρήση του *no more* έναντι των *anymore* και *any more*. Συνεπώς, φαίνεται πως υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ των συγκρινόμενων γλωσσικών στοιχείων ως προς τον τρόπο των κειμένων όπου χρησιμοποιούνται.

Οι εν λόγω διαφοροποιήσεις μπορούν να επεκταθούν και ως προς την παράμετρο του τόνου. Πιο συγκεκριμένα, τα προφορικά δεδομένα του BNC Baby συνιστούν δείγματα λόγου σε καθημερινά και οικεία κατά βάση περιβάλλοντα. Το ίδιο ισχύει και για τα λογοτεχνικά κείμενα. Από την άλλη πλευρά, τα ακαδημαϊκά κείμενα χαρακτηρίζονται από περισσότερη τυπικότητα και σοβαρότητα ως προς το ύφος τους. Συνεπώς, η συχνότερη χρήση των *anymore / any more* και του *no more* στις δύο πρώτες και στην τρίτη περίπτωση αντίστοιχα μάς οδηγούν και στους σχετικούς χαρακτηρισμούς των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων.

5. ΑΝΤΙΠΑΡΑΒΟΛΗ

Στις ακόλουθες ενότητες γίνεται αντιπαραβολή των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων η οποία κινείται σε δύο κατευθύνσεις. Από τη μία πλευρά η αντιπαραβολή αφορά τον εντοπισμό σημασιολογικών συγκλίσεων και τομών σε ενδογλωσσικό επίπεδο και από την άλλη πλευρά σε διαγλωσσικό.

5.1. *ακόμα/-η και yet, still, even*

Όσον αφορά την ενδογλωσσική σύγκριση των *ακόμα* και *ακόμη*, αξίζει αρχικά να αναφέρουμε ότι και τα δύο στοιχεία σε επίπεδο δήλωσης αποτελούν ελεύθερες φωνητικές παραλλαγές του ίδιου λεξήματος. Αυτό οφείλεται στο ότι και το *ακόμα* και το *ακόμη* αφενός εντοπίζονται με τις ίδιες δηλωτικές σημασίες και αφετέρου παρουσιάζουν παρόμοια κατανομή των σημασιών τους τόσο στη συνολική χρήση τους όσο και ανά κειμενικό είδος.

Ως προς τα *yet, still* και *even* μπορούμε να κάνουμε τις εξής βασικές παρατηρήσεις σε σχέση με την ενδογλωσσική αντιπαραβολή των δηλωτικών σημασιών τους. Ακριβέστερα, και τα τρία εξεταζόμενα στοιχεία της αγγλικής παρουσιάζουν σύγκλιση ως προς τις επιδοτικές και παραχωρητικές χρήσεις τους, εκφράζοντας και τη μη αναμενόμενη ένταξη σε προϋποτιθέμενο σύνολο και τη μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους. Ωστόσο, αν και η εν λόγω σημασιολογική σύγκλιση είναι υπαρκτή μεταξύ των *yet, still* και *even*, δεν ισχύει το ίδιο εντελώς και για τη συντακτική κατανομή των συγκεκριμένων σημασιών τους. Και τα τρία στοιχεία της αγγλικής δηλώνουν τη μη αναμενόμενη ένταξη σε προϋποτιθέμενο σύνολο σε προτασιακό επίπεδο (το *yet* σε ελάχιστο ποσοστό), ενώ η μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους εκφράζεται είτε σε προτασιακό επίπεδο (*even*) είτε σε υπερπροτασιακό/κειμενικό (*yet, still*).

Απόκλιση μεταξύ των *yet, still* και *even* εντοπίζεται σε σχέση με τις χρονικές εκφάνσεις της συνέχειας. Πιο συγκεκριμένα, το *even* δεν εμφανίζεται καθόλου στα δεδομένα του BNC Baby με χρονική σημασία, ενώ το *yet* και το *still* συγκλίνουν ως προς τις χρονικές χρήσεις τους, οι οποίες είναι και οι συχνότερές τους.

Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε ότι το σημείο σύγκλισης μεταξύ των χρονικών χρήσεων των *yet* και *still* αφορά την έκφραση μόνο της αδιάσπαστης χρονικής

συνέχειας και όχι και της συνέχειας με τη μορφή της χρονικής επανάληψης. Η τελευταία δηλώνεται στα δεδομένα της παρούσας μελέτης μόνο μέσα από το *yet* (είτε επιτακικά είτε όχι) και μάλιστα σε ελάχιστο ποσοστό.

Άλλη μία απόκλιση κατά τη χρονική χρήση των *yet* και *still* εντοπίζεται σε σχέση με τα συμπεράσματα που εξάγονται κάθε φορά που το εκάστοτε στοιχείο χρησιμοποιείται με τη σημασία της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας. Το *yet*, ειδικά μάλιστα κατά τη χρήση του σε δομές του τύπου *have yet to...* και *as yet*, μάς οδηγεί στην εξαγωγή του συμπεράσματος ότι η προβαλλόμενη ως διατηρούμενη σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή ενέργεια/κατάσταση θα πάψει να υφίσταται σε κάποια μεταγενέστερη χρονική στιγμή. Το ίδιο συμπέρασμα δεν εξάγεται με την ίδια ευκολία, βεβαιότητα και υποχρεωτικότητα κατά την αντίστοιχη χρονική χρήση του *still*.

Ενδιαφέρον, ακόμα, παρουσιάζει η κοινή κειμενική χρήση των *yet* και *still* στο πλαίσιο της δομής *yet/still others*. Το ίδιο ισχύει και για το γεγονός ότι τα *still* και *even* εμφανίζονται στο BNC Baby με μία πληθώρα αμιγώς λεξικού χαρακτήρα σημασιών, πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωση του *yet*.

Προχωρώντας πλέον στη διαγλωσσική σύγκριση των εξεταζόμενων γλωσσικών στοιχείων, αξίζει να αναφέρουμε τα εξής. Απόκλιση εμφανίζεται μεταξύ των *ακόμα/-η* και *even* ως προς τις χρονικές εκφάνσεις της συνέχειας, δεδομένου ότι αυτές δεν δηλώνονται καθόλου από το *even*. Ωστόσο, τα *ακόμα* και *ακόμη* συγκλίνουν κατά τις χρονικές χρήσεις τους με τα *yet* και *still*. Και στα τέσσερα αυτά στοιχεία η χρονική συνέχεια με τη μορφή της επανάληψης αποτελεί μία πολύ σπάνια εμφανιζόμενη και άρα περιθωριακή σημασία, ενώ η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια συνιστά την κυρίαρχη χρονική σημασία. Μάλιστα, στην τελευταία περίπτωση τα *ακόμα/-η*, ανάλογα βέβαια με το ευρύτερο συντακτικό τους πλαίσιο, μάς οδηγούν στην εξαγωγή δύο ενδεχόμενων συμπερασμάτων: α) είτε συμπεραίνεται ότι η διατηρούμενη ενέργεια/κατάσταση θα πάψει να ισχύει κάποια στιγμή (βλ. δομές *έχω ακόμα/-η να...* και *λίγο ακόμα/-η και...*), οπότε εδώ υπάρχει σύγκλιση με το *yet* β) είτε αφήνονται ανοιχτά τα ενδεχόμενα και να πάψει και να μην πάψει να ισχύει η διατηρούμενη ενέργεια/κατάσταση, οπότε εδώ παρατηρείται σύγκλιση με το *still*.

Επίσης, ιδιαίτερης σημασίας είναι και η σύγκλιση των *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και *even* ως προς τις επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις της συνέχειας, δεδομένου ότι οι εν λόγω σημασίες είναι κοινές στα *ακόμα/-η* αλλά και σε όλα τα εξεταζόμενα μεταφραστικά του ισοδύναμα στην αγγλική. Ωστόσο, πρέπει να επισημάνουμε ότι η εν λόγω σημασιολογική σύγκλιση δε συνδυάζεται και με αντίστοιχη συντακτική σύγκλιση για όλα τα στοιχεία που μελετώνται. Τα *ακόμα* και *ακόμη* όπως και το *even* έχουν παραχωρητική χρήση σε προτασιακό επίπεδο, ενώ τα *yet* και *still* εκφράζουν την παραχωρητική έκφραση της συνέχειας σε κειμενικό επίπεδο, λειτουργώντας ως κειμενικοί δείκτες εναντίωσης/παραχώρησης.

Άλλη σημασιολογική σύγκλιση μεταξύ των στοιχείων της ΚΝΕ και της αγγλικής είναι σχετική με τις ποσοτικές εκφάνσεις της συνέχειας. Πιο συγκεκριμένα, η ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου εκφράζεται από τα *ακόμα/-η*, *yet*, και *still*, ενώ η επιτακτικής λειτουργίας προσθήκη επιπλέον βαθμού σε μία διαβαθμίσιμη κλίμακα δηλώνεται από όλα τα εξεταζόμενα στοιχεία και της ΚΝΕ και της αγγλικής (*ακόμα/-η*, *yet*, *still*, *even*).

Όσον αφορά την κειμενική λειτουργία των *ακόμα/-η*, αυτή είναι δηλωτική μίας ποσοτικής έκφρασης της συνέχειας η οποία σχετίζεται με την παραμονή στο ίδιο κειμενικό στάδιο και την προσθήκη επιπλέον πληροφορίας σε αυτό. Το *even* δεν χρησιμοποιείται ως κειμενικός δείκτης, ενώ τα *yet* και *still* κειμενικά λειτουργούν προς δύο κατευθύνσεις: αφενός δηλώνουν την παραχωρητική έκφραση της συνέχειας –όπως προαναφέραμε– και αφετέρου εκφράζουν τη συνέχεια με τη μορφή της αναγωγής στοιχείων σε ένα κοινό υπερσύνολο, σημασία που συναντάται σε κειμενικά σχήματα που αναπτύσσονται με τη μέθοδο της διαίρεσης (βλ. σημασία «άλλος/-η/-ο πάλι»). Συνεπώς, τα *ακόμα/-η* και όλα τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα στην αγγλική αποκλίνουν ως προς τις κειμενικές λειτουργίες τους.

Αξιο παρατήρησης, τέλος, είναι το ότι τα *ακόμα/-η* της ΚΝΕ και το *yet* της αγγλικής δεν έχουν ονοματική κατηγοριακή ταυτότητα σε κανένα από τα περιβάλλοντα χρήσης τους. Αντιθέτως, τα *still* και *even* της αγγλικής, είτε ως ρήματα είτε ως επίθετα, εμφανίζουν ορισμένες πολύ συγκεκριμένες και διαφορετικές μεταξύ τους σημασίες οι οποίες αφορούν διάφορες εκφάνσεις συνέχειας και είναι ιδιαίτερα λεξικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, μπορούμε εδώ να κάνουμε λόγο για

μία σημασιολογική αλλά και γραμματική απόκλιση τόσο σε ενδογλωσσικό όσο και σε εξωγλωσσικό επίπεδο.

Αναφορικά με την κατανομή των χρήσεών τους, όλα τα εξεταζόμενα στοιχεία (και της ΚΝΕ και της αγγλικής) συγκλίνουν ως προς τις συχνότερα εμφανιζόμενες σημασίες τους, οι οποίες είναι οι εξής: αδιάσπαστη χρονική συνέχεια, μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο και μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους. Μάλιστα, τα *ακόμα/-η* και *yet* παρουσιάζουν σύγκλιση και ως προς την κατανομή των σημασιών τους ανά κειμενικό είδος. Πιο συγκεκριμένα, στα ακαδημαϊκά (συμπεριλαμβανομένων και των νομοθετικών/διοικητικών κειμένων) αλλά και στα ενημερωτικά κειμενικά είδη τόσο τα *ακόμα/-η* όσο και το *yet* έχουν ως συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία τους τη δήλωση της επιδοτικής και της παραχωρητικής έκφανσης της συνέχειας. Στα υπόλοιπα κειμενικά είδη η μεγαλύτερη σε συχνότητα χρήσης σημασία τους είναι η αδιάσπαστη χρονική συνέχεια.

Σε επίπεδο αξιολογικής σημασίας, τα *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και *even* χρησιμοποιούνται για να δηλώσουμε τη διατήρηση μίας ιδιότητας ή της άρνησης αυτής σε ένα σύνολο οντοτήτων/καταστάσεων ή πιθανών κόσμων. Οι συγκεκριμένες σημασίες έχουν ιδιαίτερα πραγματολογικό χαρακτήρα, ο οποίος αφορά τον διαβαθμισμό άξονα της πιθανότητας - μη πιθανότητας και σχετίζεται επίσης με τις προσδοκίες που έχουν όσοι και όσες εμπλέκονται στην επικοινωνιακή διαδικασία βάσει των γνώσεών τους για τον εξωτερικό κόσμο. Όλα τα εξεταζόμενα γλωσσικά στοιχεία συγκλίνουν στο ότι εισάγουν ένα στοιχείο το οποίο αξιολογείται ως το πλέον απίθανο σε σχέση με τη διατήρηση μίας ιδιότητας σε αυτό. Ωστόσο, μπορούμε να κάνουμε λόγο και για μία απόκλιση μεταξύ των *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και του *even*. Η εν λόγω απόκλιση έγκειται στο ότι, αποκλειστικά εμφανιζόμενο σε περιβάλλον άρνησης κατά την επιδοτική του χρήση, το *even* εισάγει ένα στοιχείο που αξιολογείται ως το πλέον πιθανό στο οποίο θα αναμέναμε να διατηρείται μία ιδιότητα. Βέβαια, αυτού του είδους η αξιολόγηση τελικά ακυρώνεται λόγω της ύπαρξης της άρνησης κι έτσι το *even* στο πλαίσιο δομών άρνησης καταλήγει να δηλώνει το πλέον απίθανο στοιχείο στο οποίο φαίνεται να μην διατηρείται μία ιδιότητα. Η συγκεκριμένη σημασία είναι χαρακτηριστική μόνο του *even* και όχι των

υπόλοιπων εξεταζόμενων στοιχείων της αγγλικής και της ΚΝΕ, ενώ μπορεί να αποδοθεί με την έκφραση *ούτε καν... (δεν)*.

Επίσης, ως σημειώσουμε ότι τα προαναφερθέντα γλωσσικά στοιχεία μπορούν να αποκτούν επιπλέον αξιολογική χροιά ανάλογα με τον αξιολογικό προσανατολισμό άλλων στοιχείων που βρίσκονται στο στενό περικείμενό τους. Για παράδειγμα, η συνεμφάνιση των χρονικών χρήσεων των *ακόμα/-η* με μετριαστικά στοιχεία (π.χ. *λίγο*) συντελεί στον αρνητικό σημασιολογικό χρωματισμό τους, καθώς η χρονική έκφανση της συνέχειας εκλαμβάνεται ως απειλή προς τον προσωπικό χώρο και χρόνο των συνομιλητών/συνομιλητριών η οποία πρέπει να μετριαστεί. Αντίστοιχη αξιολογική χροιά δεν εντοπίστηκε στα δεδομένα της αγγλικής.

Τέλος, η κατανομή των *ακόμα*, *ακόμη*, *yet* και *still* μάς οδηγεί στον εντοπισμό ενδιαφέρουσων ομοιοτήτων ως προς την κοινωνική σημασία τους. Αναλυτικότερα, σύγκλιση ως προς αυτήν την παράμετρο παρουσιάζεται μεταξύ των *ακόμα* και *still* και μεταξύ των *ακόμη* και *yet*. Τα στοιχεία που απαρτίζουν το πρώτο ζεύγος (*ακόμα* και *still*) έχουν μεγαλύτερα ποσοστά εμφάνισης στον προφορικό λόγο αλλά και σε κειμενικά είδη που χαρακτηρίζονται από περισσότερο οικείο ή/και λογοτεχνικό ύφος. Αντιθέτως, τα *ακόμη* και *yet* εντοπίζονται στα δεδομένα της παρούσας έρευνας κυρίως στον γραπτό λόγο και σε κειμενικά είδη που χαρακτηρίζονται από περισσότερη τυπικότητα και επισιμότητα, όπως είναι τα ακαδημαϊκά και τα ειδησεογραφικά/ενημερωτικά κείμενα.

5.2. *πλέον, πια* και *anymore, any more, no more*

Σε δηλωτικό επίπεδο το *πλέον* είναι ένας πολύσημος δείκτης συνέχειας με συχνότερη σημασία του τη δήλωση της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα. Αντιθέτως, το *πια* έχει μόνο χρονική χρήση ως προς την οποία μάλιστα συγκλίνει με το *πλέον*. Όσον αφορά την ενδογλωσσική σημασιολογική σύγκριση των μεταφραστικών τους ισοδύναμων στην αγγλική, παρατηρούμε πως α) το *anymore* έχει μονάχα χρονική σημασία και πως β) τα *any more* και *no more* συγκλίνουν ως προς όλες τις δηλωτικές σημασίες τους. Ενδιαφέρουσα είναι, λοιπόν, η τάση της έννοιας της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα για λεξικοποίηση. Η τάση για

λεξικοποίηση αυτής της σημασίας είναι εμφανής λόγω της γραφηματικής απόδοσης της σχετικής δομής με ενιαίο τρόπο ως *anymore* και όχι ως *any more*.

Κατά τη διαγλωσσική αντιπαραβολή των υπό εξέταση γλωσσικών στοιχείων προκύπτουν οι εξής παρατηρήσεις. Πρώτα απ' όλα, η χρονική έκφανση της συνέχειας δηλώνεται τόσο από τα *πλέον* και *πια* όσο και από τα *anymore*, *any more* και *no more*. Ωστόσο, τα στοιχεία της αγγλικής χρησιμοποιούνται για την έκφραση της αδιάσπαστης χρονικής συνέχειας μόνο σε περιβάλλοντα άρνησης, με αποτέλεσμα τα *anymore*, *any more* και *no more* να δηλώνουν την αδιάσπαστη χρονική διατήρηση μόνο της άρνησης μίας ενέργειας/κατάστασης. Κατ' επέκταση, αυτό σημαίνει ότι τα *πλέον* και *πια* έχουν μεγαλύτερη συντακτική ελευθερία και ευελιξία ως προς τη χρονική χρήση τους σε σχέση με τα εξεταζόμενα μεταφραστικά ισοδύναμά τους στην αγγλική.

Ποσοτικές εκφάνσεις της συνέχειας δηλώνουν όλα τα υπό εξέταση στοιχεία εκτός από το *πια* και το *anymore*. Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε τον σημαντικό ρόλο που έχει το ευρύτερο συμφραστικό πλαίσιο κάθε στοιχείου σε σχέση με τις διάφορες παραλλαγές της ποσοτικής συνέχειας που το εκάστοτε στοιχείο εκφράζει. Για παράδειγμα, η ποσοτική επέκταση ενός προϋποτιθέμενου συνόλου δηλώνεται και από το *πλέον* και από το *any more* αλλά μόνο σε περιβάλλοντα άρνησης ή/και ερώτησης στην περίπτωση του τελευταίου. Όλες οι υπόλοιπες ποσοτικές χρήσεις του *πλέον* και των στοιχείων της αγγλικής είναι διαφορετικές. Βέβαια, ας σημειώσουμε ότι τόσο το *πλέον* όσο και τα *any more* / *no more* συγκλίνουν ως προς το ότι πολλές από τις ποσοτικές χρήσεις τους αναδύονται στο πλαίσιο δομών σύγκρισης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν, ακόμα, αφενός η κειμενική λειτουργία του *πλέον* ως δείκτη προσθήκης κατά τη χρήση του στη φράση *επί πλέον* και αφετέρου η ταυτοποιητική έκφανση της συνέχειας που δηλώνεται μέσα από τα *any more* και *no more* (βλ. απόδοση στην ΚΝΕ *δεν...παρά... και τίποτα περισσότερο παρά...*). Οι εν λόγω σημασίες χρησιμοποιούνται μόνο από τα εκάστοτε γλωσσικά στοιχεία και, συνεπώς, συνιστούν άλλο ένα σημείο απόκλισής τους.

Ως προς την κατανομή των δηλωτικών σημασιών των *πλέον*, *πια*, *anymore*, *any more* και *no more* ανά κειμενικό είδος παρατηρούμε τα εξής. Το *πια* χρησιμοποιείται αποκλειστικά χρονικά, ενώ η κύρια δήλωση των *πλέον*, *anymore*

και *any more* είναι επίσης χρονική. Όσο για το *no more*, αυτό χρησιμοποιείται ναί μεν χρονικά σε όλα τα κειμενικά είδη όπου εντοπίζεται αλλά σε αρκετά μικρότερο βαθμό συγκριτικά με όλα τα υπόλοιπα στοιχεία. Η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία του στα περισσότερα κειμενικά είδη είναι η αποκλείουσα παραμονή στον εσωτερικό χώρο μίας έννοιας, γεγονός που συνιστά σημείο απόκλισης μεταξύ του *no more* και των υπόλοιπων υπό εξέταση γλωσσικών στοιχείων.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφέρουμε ότι ο αξιολογικός χαρακτήρας των *πλέον*, *πια*, *anymore*, *any more* και *no more* δεν είναι σύμφυτος σε κανένα από όλα αυτά τα στοιχεία, αλλά αντιθέτως μπορεί να προκύψει κατά τη χρήση τους στο πλαίσιο εκφωνημάτων με άλλοτε θετικό, άλλοτε αρνητικό και άλλοτε ουδέτερο γενικό αξιολογικό πρόσημο. Τα στοιχεία, πάντως, με τον πιο φανερό αξιολογικό χαρακτήρα είναι το *πια* της ΚΝΕ και τα *anymore* και *any more* της αγγλικής. Ο συχνά αρνητικός αξιολογικός τους προσανατολισμός οφείλεται κατά κύριο λόγο στις χρήσεις τους σχετικά με την έκφραση της αγανάκτησης του ομιλητή ή της ομιλήτριας στο πλαίσιο εκφωνημάτων όπου ζητείται συνήθως η παύση μίας αρνητικά αξιολογούμενης ενέργειας/κατάστασης.

Τέλος, όσον αφορά την κοινωνική σημασία τους, η οποία μελετάται μέσα από τη συχνότητα εμφάνισής τους ανά κειμενικό είδος στο σύνολο του εκάστοτε σώματος, και τα τέσσερα υπό εξέταση γλωσσικά στοιχεία παρουσιάζουν σύγκλιση ανά ζεύγη. Τα *πλέον* και *no more* συγκλίνουν ως προς τη συχνότερη εμφάνισή τους σε γραπτά και περισσότερο επίσημα κειμενικά είδη. Αντιθέτως, τα *πια*, *anymore* και *any more* ομοιάζουν ως προς τη συχνότερη χρήση τους σε προφορικά είδη αλλά και σε γραπτά λογοτεχνικά κείμενα.

6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βάσει της ανάλυσης που προηγήθηκε, μπορούμε να βγάλουμε ποικίλα συμπεράσματα για τα γλωσσικά στοιχεία που μελετήσαμε, τόσο σε ενδογλωσσικό όσο και σε διαγλωσσικό επίπεδο. Μάλιστα, πολλά από τα συμπεράσματα αυτά μάς οδηγούν και σε ενδιαφέρουσες θεωρητικές προεκτάσεις της όλης συζήτησης σχετικά με την εννοιοδότηση και τα χαρακτηριστικά του πεδίου της συνέχειας.

Πρώτα απ' όλα, αξίζει να σημειώσουμε μία ενδιαφέρουσα παρατήρηση για τα *ακόμα* και *ακόμη* της ΚΝΕ. Και οι δύο λεξικές μονάδες συνιστούν ελεύθερες φωνολογικές παραλλαγές του ίδιου λεξήματος, δεδομένου ότι οι δηλωτικές σημασίες τους είναι οι ίδιες. Επίσης, και τα δύο στοιχεία εμφανίζουν κοινό μοτίβο κατανομής των δηλωτικών σημασιών τους. Συνεπώς, η αποκλειστική απόδοση χρονικής και ποσοτικής χρήσης στα *ακόμη* και *ακόμα* αντίστοιχα στο πλαίσιο της ρητορικής του γλωσσικού λάθους δεν ευσταθεί (βλ. και Ελευθεριάδη 2022 για λεπτομερέστερη συζήτηση του θέματος).

Προχωρώντας, πλέον, σε μία συνολική επισκόπηση της σύγκρισης των *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και *even* μπορούμε να κάνουμε τις εξής γενικεύσεις. Μεταξύ των στοιχείων των δύο διαφορετικών γλωσσών παρατηρούνται αρκετά κοινά μοτίβα ως προς τις δηλωτικές και αξιολογικές σημασίες που εκφράζονται κάθε φορά. Μάλιστα, οι κοινές χρήσεις των εξεταζόμενων στοιχείων ενισχύουν το επιχειρήμα μας σε σχέση με την ύπαρξη (πολύσημων) δεικτών συνέχειας. Όσον αφορά τις παρατηρούμενες αποκλίσεις, τόσο οι διαφορετικές δηλωτικές σημασίες ανάμεσα στα στοιχεία της ΚΝΕ και της αγγλικής όσο και οι διαφορετικές συντακτικές κατανομές των ίδιων σημασιών μεταξύ των στοιχείων των δύο γλωσσών μπορούν να αποδοθούν στα διαφορετικά μονοπάτια εξέλιξης των μελετώμενων γλωσσικών μονάδων.

Μία ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα παρατήρηση σχετικά με τη σημασιολογία των *ακόμα*, *ακόμη*, *yet* και *still* αφορά τις χρονικές χρήσεις τους. Η συχνότερα εμφανιζόμενη σημασία τους είναι η μη συνοπτική έκφανση της χρονικής συνέχειας, δηλαδή η δήλωση της αδιάσπαστης χρονικής διατήρησης. Αν και, κατά τον Mirambel (1933), αυτή είναι η μοναδική χρονική χρήση των *ακόμα/-η*, τα δεδομένα της παρούσας μελέτης υποδεικνύουν πως –στο πλαίσιο πάντοτε της δομής *ακόμα/-*

η + ποσοδείκτης + φορά/-ές– τα εν λόγω στοιχεία μπορούν να έχουν και τη σημασία της χρονικής επανάληψης, η οποία συνιστά μία έκφανση της χρονικής συνέχειας με περισσότερο συνοπτική όψη (βλ. επίσης Βασιλάκη & Δελβερούδη 2018). Η εν λόγω σημασία αναδύεται και κατά τη χρήση των *yet* και *still* και είναι αρκετά περιθωριακή για όλα τα στοιχεία που μόλις αναφέραμε. Μπορούμε, λοιπόν, να θεωρήσουμε ότι η χρονική χρήση των *ακόμα/-η*, *yet* και *still* με την έννοια της επανάληψης συνιστά επέκταση της κοινής για όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία ποσοτικής χρήσης τους που αφορά την προσθήκη ενός επιπλέον στοιχείου σε ένα προϋποτιθέμενο σύνολο (Ελευθεριάδη, υπό δημοσ.).

Επεκτείνοντας, επομένως, τα όρια της παρούσας μελέτης, μεγάλο ενδιαφέρον θα είχε η αντιπαραβολική διερεύνηση της ιστορικής εξέλιξης των (χρονικών) σημασιών των *ακόμα/-η*, *yet* και *still*. Μια τέτοιου είδους μελέτη πιστεύεται ότι μπορεί να ρίξει περισσότερο φως στο πώς γίνεται αντιληπτή και πώς πραγματώνεται γλωσσικά η εννοιολογική κατηγορία της όψης από μία εξελικτική σκοπιά.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, και η κατανομή των δηλωτικών σημασιών του κάθε εξεταζόμενου στοιχείου ανά κειμενικό είδος. Συνολικά παρατηρούμε μεταξύ των *ακόμα/-η*, *yet*, *still*, *even* της ΚΝΕ και της αγγλικής κοινό μοτίβο κατανομής των σημασιών τους. Ακριβέστερα, οι επιδοτικές και παραχωρητικές εκφάνσεις της συνέχειας φαίνεται να χρησιμοποιούνται και στην ΚΝΕ και στην αγγλική περισσότερο στα ακαδημαϊκά, τα νομοθετικά/διοικητικά και τα λογοτεχνικά κείμενα, γεγονός που μπορεί να αποδοθεί στην ευρύτερη επικοινωνιακή πρόθεση του εκάστοτε κειμενικού είδους. Στα επιστημονικά κείμενα και στην επιστήμη γενικότερα δίνεται βαρύτητα στη δημιουργία μίας νέας οπτικής του κόσμου (Stubbs 1997) και, όπως ακριβώς και στα νομοθετικά κείμενα, υπάρχει η επιδίωξη να δηλώνονται όλες οι περιπτώσεις –ακόμα και οι πιο ακραίες και απίθανες– κατά τις οποίες φαίνεται να παραμένει σε ισχύ μία ενέργεια/κατάσταση. Στη λογοτεχνία, πάλι, επιδιώκεται η δημιουργία διαφορετικών όψεων της πραγματικότητας με σκοπό την αναγωγή του οικείου σε ανοίκειο. Άρα, η ομοιότητα των εξεταζόμενων γλωσσικών μονάδων ως προς την κατανομή των σημασιών τους ανά κειμενικό είδος εξηγείται μέσα από ευρύτερες γνωστικές και κοινωνικοπολιτισμικές τάσεις που (ενδεχομένως) έχουν πανανθρώπινο χαρακτήρα.

Πέρα από την κατανομή των δηλωτικών σημασιών των *ακόμα/-η*, *yet*, *still* και *even* ανά κειμενικό είδος, αντιστοιχίες άλλοτε σε μικρότερο και άλλοτε σε μεγαλύτερο βαθμό παρατηρούνται και σε σχέση με το πώς κατανέμονται τα ίδια τα υπό εξέταση γλωσσικά στοιχεία ανά κειμενικό είδος. Οι εν λόγω αντιστοιχίες παρατηρούνται μεταξύ των *ακόμα/still* και *ακόμη/yet* και αφορούν κατά βάση τις γλωσσικές ποικιλίες με βάση τον τρόπο (προφορικός/γραπτός λόγος) και τον τόνο των κειμένων (επίσημο/ανεπίσημο ύφος). Ωστόσο, οφείλουμε να αναφέρουμε ότι η πιο λεπτομερής διάκριση των κειμενικών ειδών και η πιο συστηματική επισήμειωση των μεταδεδομένων στο ΣΕΚ κατέστησαν τη μελέτη των γλωσσικών μονάδων της ΝΕ ως προς την κοινωνική σημασία τους πιο ολοκληρωμένη. Το γεγονός αυτό αποτελεί και έναν από τους περιορισμούς της παρούσας έρευνας, δίνοντας παράλληλα το έναυσμα για περαιτέρω εξέταση τόσο της ενδογλωσσικής όσο και της διαγλωσσικής κοινωνικής/κειμενικής ποικιλότητας κατά τη γλωσσική χρήση.

Όσον αφορά την ενδογλωσσική και διαγλωσσική σύγκριση των *πλέον*, *πια*, *anymore*, *any more* και *no more* προκύπτουν επίσης ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Σε ενδογλωσσικό επίπεδο τα *πλέον* και *πια* διαφέρουν ως προς τον βαθμό της πολυσημίας τους, ενώ ταυτόχρονα έχουν και διαφορετική κατανομή στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ, με αποτέλεσμα κάθε λεξική μονάδα να αντικατοπτρίζει διαφορετικά κοινωνικά/κειμενικά χαρακτηριστικά ως προς τη χρήση της. Επίσης, βλέπουμε ότι το μη πολύσημο γλωσσικό στοιχείο είναι εκείνο που αναπτύσσει κυρίως αξιολογική χροιά και όχι το πολύσημο, πράγμα που εγείρει ερευνητικό ενδιαφέρον και θα μπορούσε να διερευνηθεί σε μελλοντική έρευνα.

Αναφορικά τώρα με τα *anymore*, *any more* και *no more* της αγγλικής, αξιοσημείωτα είναι τα ακόλουθα συμπεράσματα. Πρώτα απ' όλα, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις μπορούμε να κάνουμε λόγο για σύνθετους δείκτες συνέχειας οι δηλωτικές σημασίες των οποίων εξαρτώνται άμεσα τόσο από την εσωτερική δομή τους (*αντωνυμικό στοιχείο + συγκριτικός βαθμός της έννοιας «πολύ»*) όσο και από το ευρύτερο συμφραστικό πλαίσιο τους. Ωστόσο, το *no more* μπορεί να λειτουργεί και ως δείκτης ασυνέχειας, γεγονός που αποδίδεται στα σημασιολογικά χαρακτηριστικά του προσδιοριστικού στοιχείου *no* (δείκτης άρνησης). Ενδιαφέρον, επίσης, παρουσιάζει το ότι η χρονική έκφραση της συνέχειας εμφανίζει μία τάση λεξικοποίησης στην περίπτωση του *anymore*, γεγονός που

μπορεί να αξιοποιηθεί στη συζήτηση σχετικά με το αν η διατήρηση ως προς τον άξονα του χρόνου αποτελεί ενδεχομένως την πρωτοτυπική έκφραση της συνέχειας.

Στο επίπεδο της διαγλωσσικής σύγκρισης, τα *πλέον* και *πια* από τη μία πλευρά και τα αντίστοιχα στοιχεία της αγγλικής από την άλλη πλευρά παρουσιάζουν αρκετή ανομοιογένεια. Οι γλωσσικές μονάδες της ΚΝΕ συγκλίνουν με τα στοιχεία της αγγλικής κατά κύριο λόγο ως προς τη χρονική χρήση τους. Ωστόσο, και σε αυτό το επίπεδο δεν υπάρχει πλήρης σύγκλιση, αφενός δεδομένου του ότι τα *πλέον* και *πια* χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη συντακτική ευελιξία και αφετέρου δεδομένου του ότι τα *anymore*, *any more* και *no more* περιορίζονται σε περιβάλλοντα άρνησης. Ως προς τις υπόλοιπες σημασίες όλων των εξεταζόμενων στοιχείων, αυτές αναδύονται στο πλαίσιο συγκεκριμένων και διαφορετικών για κάθε γλώσσα συμφραστικών πλαισίων. Η διαγλωσσική σύγκριση σε επίπεδο κοινωνικής σημασίας, τέλος, αφορά και πάλι τους άξονες προφορικός-γραπτός λόγος και επίσημο-ανεπίσημο ύφος και μάς οδηγεί στις αντιστοιχίες *πλέον* / *no more* και *πια* / *any more*. Και πάλι, όμως, πρέπει να σημειώσουμε ότι η περιγραφή της κειμενικής/κοινωνικής ποικιλότητας μεταξύ των στοιχείων της ΚΝΕ (*πλέον/πια*) κατέστη πιο λεπτομερής λόγω της συστηματικότερης καταγραφής των μεταδεδομένων στο ΣΕΚ.

Συνοψίζοντας την έως τώρα συζήτηση, μέσα από την παρούσα μελέτη βλέπουμε ότι υπάρχει μία διαγλωσσική τάση –τουλάχιστον όπως φαίνεται από τα δεδομένα της ΝΕ και της αγγλικής– για ύπαρξη γλωσσικών στοιχείων που δηλώνουν ποικίλες εκφάνσεις διατήρησης, οι οποίες με τη σειρά τους ανάγονται σε έναν κοινό σημασιολογικό πυρήνα. Ο εν λόγω σημασιακός πρωτότυπος είναι η έννοια της συνέχειας, η οποία εγγράφεται σε διάφορους διαβαθμίσιμους άξονες οδηγώντας κάθε φορά στη δήλωση διαφορετικής σημασίας. Μέσα από τη μελέτη των συχνοτήτων χρήσης των δεικτών συνέχειας καθώς και μέσα από την παρατηρούμενη τάση για λεξικοποίηση της χρονικής διατήρησης, μπορούμε ενδεχομένως να συμπεράνουμε ότι η χρονική συνέχεια αποτελεί βασικό γνώρισμα των δεικτών συνέχειας. Για την επαλήθευση ή τη διάψευση, βέβαια, αυτών των ισχυρισμών απαραίτητη κρίνεται η διεξαγωγή σχετικών τυπολογικών ερευνών και η δημιουργία σημασιολογικού χάρτη για το εννοιολογικό πεδίο της συνέχειας. Ένα επίσης ενδιαφέρον ζήτημα, το οποίο μάλιστα αξίζει να διερευνηθεί περαιτέρω τόσο

ενδογλωσσικά όσο και διαγλωσσικά, είναι η στενή διασύνδεση της συνέχειας με την έννοια των ορίων, δηλαδή με το πώς οριοθετούνται τα διαστήματα εντός των οποίων εφαρμόζεται η έννοια της διατήρησης οδηγώντας στην ανάδυση πολύ λεπτά διαφοροποιούμενων μεταξύ τους σημασιών.

Κλείνοντας, πέρα από τους θεωρητικούς προβληματισμούς που εγείρει, η παρούσα εργασία επιδιώκει να φανεί χρήσιμη και σε πρακτικό επίπεδο. Με την εισαγωγή του όρου *δείκτης συνέχειας* και την υιοθέτηση μίας πολυδιάστατης προσέγγισης στη σημασία στοχεύει να δημιουργήσει ένα συνεκτικό πλαίσιο σημασιολογικής ανάλυσης το οποίο θα μπορέσει να αξιοποιηθεί και σε θεωρητικό αλλά και σε εφαρμοσμένο πλαίσιο (π.χ. λεξικογραφία, μετάφραση, διδασκαλία δεύτερης/ξένης γλώσσας). Έτσι, η παρούσα εργασία αποτελεί έναυσμα για περαιτέρω θεωρητική ενασχόληση με το ευρύ, αφηρημένο και σύνθετο εννοιολογικό πεδίο της συνέχειας. Ταυτόχρονα, όμως, η παρούσα μελέτη αποτελεί και έναυσμα για την αξιοποίηση των πορισμάτων της και σε πρακτικές εφαρμογές.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνόγλωσσες

- Αρχάκης, Α. (2005). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης.
- Αρχάκης, Α. & Κονδύλη, Μ. (2011). *Εισαγωγή σε ζητήματα κοινωνιογλωσσολογίας*. Αθήνα: Νήσος.
- Αιγίου, Σ. (2015). *Η φιλοσοφία της γλώσσας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Βασιλάκη, Σ. & Ρ. Δελβερούδη. (2018). Μια διαγλωσσική προσέγγιση της πολυσημίας: Οι δείκτες της γαλλικής *encore* και *me me* και οι αποδόσεις τους στη νέα ελληνική. *Γλωσσολογία* 26, 83-103.
- Βελούδης, Γ. (2005). *Η άρνηση*. Αθήνα: Πατάκης.
- Βλάχου, Ε. (2022). *Μαθήματα σημασιολογίας. Εφαρμογή στη γαλλική και την ελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Γεωργακοπούλου, Α. & Γούτσος, Δ. (2011). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Γούτσος, Δ. (2012). *Γλώσσα, κείμενο, ποικιλία, σύστημα*. Αθήνα: Κριτική.
- Γούτσος, Δ. & Φραγκάκη, Γ. (2015). *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωματικών κειμένων*. ΣΕΑΒ: Κάλλιπος. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/1932>
- Δελβερούδη, Ρ. (2007). Η ταυτότητα του ακόμα: Ποικιλία και ομοιογένεια. Στο Τομέας Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών (επιμ.), *Γλωσσικός Περίπλους. Μελέτες αφιερωμένες στη Δήμητρα Θεοφανοπούλου-Κοντού*. Αθήνα: Ινστιτούτο του βιβλίου-Α. Καρδαμίτσα, 62-74.
- Ελευθεριάδη, Χ. (2022). Ρητορική του γλωσσικού λάθους, γλωσσική ετερογένεια και κοινωνική διαλεκτική: Η περίπτωση του ακόμα. Εργασία εξαμήνου για το μάθημα Θέματα Κοινωνιογλωσσολογίας του ΠΜΣ Γλωσσολογία, Τομέας Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
- Ελευθεριάδη, Χ. (υπό δημοσίευση). *Ακόμα, yet, still, even: αντιπαραβολική ανάλυση του πεδίου της συνέχειας στην Νέα Ελληνική και την Αγγλική. Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 42.
- Hasan, R. (2006). Γραμματισμός, καθημερινή ομιλία και κοινωνία. Στο Α. Χαραλαμπίδης (επιμ.), *Γραμματισμός, κοινωνία και εκπαίδευση (πέντε μελέτες)*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης / Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 134-189.
- Holton, D., Mackridge, P. & Φιλιπτάκη-Warburton, E. (2012). *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.
- Καλοκαιρινός, Α. (1998). *Ακόμα και, έστω και: Ασκήσεις σημασιακής τοπολογίας. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 18, 513-526.
- Κανάκης, Ι. (2007). *Εισαγωγή στην πραγματολογία. Γνωστικές και κοινωνικές όψεις της γλωσσικής χρήσης*. Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.
- Λύκου, Χ. (2000). Η συστημική λειτουργική γραμματική του Μ. Α. Κ. Halliday. *Γλωσσικός Υπολογιστής* 2, 57-71.
- Lyons, J. (1996). *Γλωσσολογική σημασιολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- De Mauro, T. (2002). *Μικρή σημασιολογία των μη ρηματικών και των φυσικών-ιστορικών γλωσσών*. Αθήνα: Νήσος.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (1985). *Εισαγωγή στη σημασιολογία*. Αθήνα: αυτοέκδοση.

- Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2009). *Ετυμολογικό λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπέλλα, Σ. (2001). *Η δείξη στη νέα ελληνική*. Διδακτορική διατριβή. Τομέας Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
- de Saussure, F. (1979). *Μαθήματα γενικής γλωσσολογίας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Συμεωνίδου-Χριστίδου, Τ. (1998). *Εισαγωγή στη σημασιολογία*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Ράλλη, Α. (2005). *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Σετάτος, Μ. (1986). «Ακόμη», «πια», «μόλις», «κιάλας». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα* 7, 163-176.
- Τσαγγαλίδης, Α. (2014). Ποιό(τητα) της ενέργειας και ρηματική όψη στις σχολικές γραμματικές της ελληνικής. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 34, 431-443.
- Yule, G. (2006). *Πραγματολογία*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη].
- Feldman, R. S. (2011). *Εξελικτική ψυχολογία. Διά βίου μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Φραγκάκη, Γ. (2020). Τα σώματα κειμένων στην ελληνική γλωσσολογική έρευνα. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα* 40, 537-550.

Ξενόγλωσσες

- Aikhenvald, A. (2012). The essence of mirativity. *Linguistic Typology* 16, 435-485.
- Alba-Juez, L. & Thompson, G. (2014). The many faces and phases of evaluation. Στο G. Thompson & L. Alba-Juez (επιμ.), *Evaluation in Context*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 3-24.
- Atkins, B. T. & Rundell, M. (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press.
- van der Auwera, J. (2012). From contrastive linguistics to linguistic typology. *Languages in Contrast* 12(1), 69-86.
- Bednarek, M. (2006). *Evaluation in Media Discourse. Analysis of a Newspaper Corpus*. London: Continuum.
- Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S. & Finegan, E. (1999). *Longman Grammar of Spoken and Written English*. London: Longman.
- Brown, P. & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Burnard, L. (2008). *Reference Guide to BNC Baby* (second edition).
- Bybee, J. L., Perkins, R. D. & Pagliuca, W. (1994). *The Evolution of Grammar: Tense, Aspect, and Modality in the Languages of the World*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Comrie, B. (1976). *Aspect. An Introduction to the Study of Verbal Aspect and Related Problems*. Oxford: Cambridge University Press.
- Cruse, D. A. (2000). *Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Culpeper, J. (1999). Towards an anatomy of impoliteness. *Journal of Pragmatics* 25(3), 349-367.

- Cusic, D. (1981). *Verbal Plurality and Aspect*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή. Stanford University, Stanford.
- DeLancey, S. (2001). The mirative and evidentiality. *Journal of Pragmatics* 33(3), 369-382.
- Erdely, É. & Curcó, C. (2016). Spanish “todavía”: Continuity and transition. *Journal of Pragmatics* 91, 1-15.
- Fragaki, G. (2012). Devices of evaluation: A corpus-based study of greek adjectives. Στο G. Fragaki, T. Georgakopoulos & C. Themistocleous (επιμ.), *Current Trends in Greek Linguistics*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 94-123.
- Gast, V. (2012). Contrastive Linguistics: Theories and Methods. Στο B. Kortmann & J. Kabatek (επιμ.), *Dictionaries of Linguistics and Communication Science: Linguistic Theory and Methodology*. Berlin: Mouton de Gruyter. https://www.researchgate.net/publication/265070904_Contrastive_Linguistics_Theories_and_Methods
- Giannakidou, A. (2007). On the landscape of EVEN. *Natural Language and Linguistic Theory* 25, 39-81.
- Giannouloupoulou, G. (2020). Preface. Στο M. Georgiafentis, G. Giannouloupoulou, M. Koliopoulou & A. Tsokoglou (επιμ.), *Contrastive Studies in Morphology and Syntax*, London: Bloomsbury, xi—xvii.
- Goutsos, D. (2010). The Corpus of Greek Texts: A reference corpus for Modern Greek. *Corpora* 5(1), 29-44.
- Granger, S. (2003). The corpus approach: A common way forward for Contrastive Linguistics and Translation Studies?. Στο S. Granger, J. Lerot & S. Petch-Tyson (επιμ.), *Corpus-based Approaches to Contrastive Linguistics and Translation Studies*. Amsterdam / New York: Rodopi, 17-30.
- Granger, S., J. Lerot & S. Petch-Tyson (επιμ.). (2003). *Corpus-based Approaches to Contrastive Linguistics and Translation Studies*. Amsterdam / New York: Rodopi.
- Gregory, D. (2006). Possible worlds: Philosophical theories. Στο K. Brown (επιμ.), *Encyclopedia of Language & Linguistics*. Amsterdam: Elsevier, 774-776.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1985). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social-semiotic Perspective*. Victoria: Deakin University.
- Hasselgård, H. (2020). Corpus-based contrastive studies: Beginnings, developments and directions. *Languages in contrast* 20(2), 184-208.
- Hoad, T. F. (2003). *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology*. Oxford: Oxford University Press.
- Horn, L. (1969). A presuppositional analysis of ‘only’ and ‘even’, Στο *Papers from the Fifth Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society*, 98-107.
- Horn, L. (2006). Implicature. Στο L. Horn & G. Ward (επιμ.), *The Handbook of Pragmatics*. Oxford: Blackwell, 3-28.
- Huumo, T. (2001). Scalar particles and the Sequential Space Construction. Στο H. Cuyckens & B. Zawada (επιμ.), *Polysemy in Cognitive Linguistics. Selected papers from the Fifth International Cognitive Linguistics Conference*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 37-56.
- Ippolito, M. (2004). An analysis of *still*. Στο R. B. Young (επιμ.), *Proceedings of the 14th Semantics and Linguistic Theory Conference*. Ithaca NY: Cornell University, 127-144.
- James, C. (1980). *Contrastive Analysis*. London / New York: Longman.

- Johansson, S. (2003). Contrastive Linguistics and Corpora. Στο S. Granger, J. Lerot & S. Petch-Tyson (επιμ.), *Corpus-based Approaches to Contrastive Linguistics and Translation Studies*. Amsterdam / New York: Rodopi, 31-44.
- Johansson, S. (2007). *Seeing through Multilingual Corpora: On the Use of Corpora in contrastive studies*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Karantzola, E. (1995). Let's talk about concession: The case of the Modern Greek particle *as*, *Journal of Pragmatics* 24(1-2), 55-75.
- König, E. (1977). Temporal and Nontemporal Uses of *noch* and *schon* in German. *Linguistics and Philosophy* 1, 173-198.
- König, E. (1985). On the History of Concessive Connectives in English. Diachronic and Synchronic Evidence. *Lingua* 66, 1-19.
- König, E. (2012). Contrastive Linguistics and Language Comparison. *Languages in Contrast* 12(1), 3-26.
- König, E. & Traugott, E. (1982). Divergence and apparent convergence in the development of *yet* and *still*. Στο M. McCaulay et al. (επιμ.), *Proceedings of the Eighth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. Berkeley: Berkeley Linguistics Society, 170-179.
- Krifka, M. (2000). Alternatives for Aspectual Particles: Semantics of *still* and *already*. Στο *Proceedings of the Twenty-Sixth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society: General Session and Parasession on Aspect*, 401-412.
- Langacker, R. W. (1994). The limits of continuity: Discreteness in cognitive semantics. Στο C. Fuchs & B. Victorri (επιμ.), *Continuity in Linguistic Semantics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 9-20.
- Lee, D. (2001). Genres, registers, text types, domains, and styles: Clarifying the concepts and navigating a path through the BNC jungle, *Language Learning and Technology* 5(3), 37-72.
- Leech, G. (1981). *Semantics. The Study of Meaning*. Middlesex: Penguin Books.
- Leech, G., Francis, B. & Xunfeng, X. (1994). The use of computer corpora in the textual demonstrability of gradience in linguistic categories, Στο C. Fuchs & B. Victorri (επιμ.), *Continuity in Linguistic Semantics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 57-76.
- Lemke, J. (1998). Resources for attitudinal meaning: Evaluative orientations in text semantics. *Functions of Language* 5(1), 33-56.
- Lemke, J. (2015). Feeling and meaning: A unitary Bio-Semiotic account. Στο P. P. Trifonas (επιμ.), *International Handbook of Semiotics*. Dordrecht: Springer, 589-616.
- Lewis, D. (2019). Grammaticalizing adverbs of English: The case of 'Still'. Στο P. Núñez-Pertejo, M. J. López-Couso, B. Méndez-Naya & J. Pérez-Guerra (επιμ.), *Crossing Linguistic Boundaries: Systemic, Synchronic and Diachronic Variation in English*. London: Bloomsbury, 127-150.
- Lipka, L. (1992). *An Outline of English Lexicology. Lexical Structure, Word Semantics, and Word-Formation*. Tübingen: Niemeyer.
- Lyons, J. (1977). *Semantics*, 2 volumes. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mann, W. C. & Thompson, S. A. (1988). Rhetorical structure theory: Toward a functional theory of text organization. *Text* 8(3), 243-281.
- Mattiola, S. (2020). Pluractionality: A cross-linguistic perspective. *Language and Linguistic Compass* 14(3), 1-35.

- McCarthy, M. & O’Keeffe, A. (2010). Historical perspective. What are corpora and how have they evolved?. Στο A. O’Keeffe & M. McCarthy (επιμ.), *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. London: Routledge, 3-13.
- McEnery, T. & Wilson, A. (1996). *Corpus Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University.
- Michaelis, L. A. (1993). 'Continuity' within three scalar models: The polysemy of adverbial *Still*. *Journal of Semantics* 10, 193-237.
- Michaelis, L.A. (1996). Cross-world continuity, and the polysemy of adverbial still. Στο G. Fauconnier & E. Sweetser (επιμ.), *Space, Worlds and Grammar*. Chicago: The University of Chicago Press, 179-226.
- Mirambel, A. (1933). Grec moderne πάλε/ακόμα, Français «encore». *Bulletin de la Société Linguistique de Paris* 34, 140-144.
- Mwihaki, A. (2004). Meaning as use: A functional view of semantics and pragmatics. *Swahili Forum* 11, 127-139.
- Nelson, G. & Greenbaum, S. (2016). *An Introduction to English Grammar*. London / New York: Routledge.
- Ogden, C. K. & Richards, I. A. ([1923] 1989). *The Meaning of Meaning. A Study of the Influence of Language upon Thought and of the Science of Symbolism*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Peirce, C. S. ([1901] 1991). On the Nature of Signs. Στο J. Hoopes (επιμ.), *Peirce on Signs. Writings on Semiotic by Charles Sanders Peirce*. Chapel Hill / London: The University of North Carolina Press, 141-143.
- Simeonova, V. (2015). On the semantics of mirativity. Στο S. Vinerte (επιμ.), *Proceedings of the 2015 Annual Conference of the Canadian Linguistics Association*. Ottawa: Association canadienne de linguistique / Canadian Linguistic Association. <https://cla-acl.artsci.utoronto.ca/actes-2015-proceedings/>
- Simonin, O. (2018). The mirative and scalar meaning of even. *Anglophonia* 26. <https://journals.openedition.org/anglophonia/1775>
- Sinclair, J. (1998). The lexical item. Στο E. Weigand (επιμ.), *Contrastive Lexical Semantics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 1-24.
- Sinclair, J. (2005). Corpus and text. Basic principles. Στο M. Wynne (επιμ.), *Developing Linguistic Corpora: A Guide to Good Practice*. Oxford: Oxbow Books, 1-16. <https://users.ox.ac.uk/~martinw/dlc/>
- Spencer-Oatey, H. (2002). Managing rapport in talk: Using rapport sensitive incidents to explore the motivational concerns underlying the management of relations, *Journal of Pragmatics* 34(5), 529-545.
- Spencer-Oatey, H. (2008). Face, (im)politeness and rapport. Στο H. Spencer-Oatey (επιμ.), *Culturally Speaking: Managing Rapport Through Talk Across Cultures*. London: Continuum, 11-47.
- Stubbs, M. (1997). Language and the mediation of experience: Linguistic representation and cognitive orientation. Στο F. Coulmas (επιμ.), *The Handbook of Sociolinguistics*. Oxford: Routledge, 358-373.
- Thompson, G. & Hunston, S. (2000). Evaluation: An introduction. Στο S. Hunston & G. Thompson (επιμ.), *Evaluation in Text. Authorial Stance and the Construction of Discourse*. Oxford: Oxford University Press, 1-27.

- Tognini-Bonelli, E. (2010). Theoretical overview of the evolution of corpus linguistics, Στο A. O’Keeffe & M. McCarthy (επιμ.), *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. London: Routledge, 14-27.
- Tovena, L. M. & Donazzan, M. (2008). On ways of repeating. *Recherches linguistiques de Vincennes* 37, 85-112.
- Vicente, A. & Falkum, I. L. (2017). *Polysemy*. Στο *Oxford Research Encyclopedia of Linguistics*.
<https://oxfordre.com/linguistics/view/10.1093/acrefore/9780199384655.001.0001/acrefore-9780199384655-e-325>
- Weigand, E. (1998). Contrastive lexical semantics. Στο E. Weigand (επιμ.), *Contrastive Lexical Semantics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 25-44.
- De Wit, A. (2017). The expression of mirativity through aspectual constructions. *Review of Cognitive Linguistics* 15(2), 385-410.
- Zufferey, S. (2020). *Introduction to Corpus Linguistics*. London: ISTE/Wiley.

Πηγές δεδομένων

- Γούτσος, Δ. (2003). Σώμα Ελληνικών Κειμένων: Σχεδιασμός και υλοποίηση. *Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*. Πανεπιστήμιο Κρήτης, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003. <http://www.sek.edu.gr/>
- BNC Consortium. (2007). *British National Corpus, Baby edition*. Oxford Text Archive. <http://hdl.handle.net/20.500.12024/2553>

Εργαλείο Ανάλυσης

- Anthony, L. (2022). AntConc (Version 4.2.0.) [Computer Software]. Tokyo, Japan: Waseda University. <https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>

Παράρτημα

Παράρτημα 1. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *ακόμα* στο ΣΕΚ

ΑΚΟΜΑ	
Γ	της Ελλάδας, αντιλαμβάνεστε ότι χρειαζόμαστε ένα ακόμα Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης μόνο για τα λιμάνια.
Η	τε σημαντικά αξιώματα στον τομέα της εκπαίδευσης. Ακόμα, έχετε ιδιαίτερη κλίση στις ξένες γλώσσες και
Θ	εροληψίας και έλλειψης ανεξαρτησίας του δικαστή ή ακόμα γ) στις περιπτώσεις όπου η συγκεκριμένη υπόθεση
Δ	, δεν γνωρίζω αν γίνονται παραβιάσεις ή όχι"... Ακόμα γενναιότερος, ο αρχηγός ενόπλων δυνάμεων της γείτ
Η	ς στους λήπτες, πειραματόζωα, γονιδιακή θεραπεία. Ακόμα είχαν αναρτηθεί 137 γραπτές ανακοινώσεις (poster)
Α	για το ρέικι στο σύγχρονο δυτικό κόσμο, ακόμα ερευνούνται οι βασικές εφαρμογές του και οι
Η	τα τμήματα των τουριστικών επιχειρήσεων των ΤΕΙ. Ακόμα, η παρουσία και η συμμετοχή του ιδιωτικού
Ζ	απαγόρευση για τα πλοία αυτά θα ισχύει ακόμα και αν αλλάξουν σημαία. Κατά το γραφείο
Ε	στην απιστία για να επιβεβαιώσουν ότι αρέσουν ακόμα και για να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους. </
Ζ	θα έχετε έντονη τη διάθεση να ενδώσετε. Ακόμα και μέσα από μια διαδρομή ρουτίνας μπορεί
Ζ	πολύς χρόνος για να γίνει το κακό. Ακόμα και με μισή ώρα πίεσης το πόδι,
Ζ	να αποκτήσετε φήμη σε προχωρημένη ηλικία ή ακόμα και μετά θάνατον. Κατά τη διάρκεια της
Ε	συναισθηματικά, τότε μπορείτε να κάνετε τα πάντα, ακόμα και να αδυνατίσετε. Όταν κάτι δεν πάει
Ε	, σουπερμαν ή καουμπούι ή μια γυναίκα εντυπωσιακή, ακόμα και προκλητική, τότε πιθανότατα το άτομο αυτό
Ε	και μπορεί να οδηγήσει σε σκληρές ποινές, ακόμα και σε θανάτωση. Κατά την ισλαμική κουλτούρα,
Ε	αυγά αποτελούν ένα πανάρχαιο έθιμο, αφού βρέθηκαν ακόμα και σε προϊστορικούς τάφους. Για αρκετούς
Ε	αρχαίου
Ε	αδειχτείτε στον τομέα της προηγμένης τεχνολογίας, ακόμα και στην αστρολογία. </p><p> 11ος οίκος (
Ζ	, η αοριστία που τη χαρακτηρίζει. Οι ισοβίτες, ακόμα και στην περίπτωση που γνωρίζουν το χρονικό
Ζ	πρόγραμμα ελάχιστης χρηματοδότησης του τουρισμού, ακόμα και στην πιο συρρικνωμένη μορφή του
Ζ	προϋπολογισμού
Ε	να εκφράσει με θάρρος τις επαναστατικές ή ακόμα και τις εκκεντρικές ιδέες του. Το "ιπποτικό"
Ε	σέβεται και να προστατεύει τους πολίτες του, ακόμα και τους εγκληματίες, από τέτοιες απόλυτες ποινές
Ε	κρατηθούν μακριά από τη σχέση συγγενικά ή ακόμα και φιλικά πρόσωπα. Οι συμβουλές και οι
Δ	ηλιόλουστη και ο ήλιος μπαίνει στο δωμάτιο, ακόμα καλύτερα. Ο ήλιος, όμως, δεν θα πρέπει
Γ	συντήρηση ως μια πάγια δαπάνη, ως μια ακόμα κατηγορία στις δαπάνες του προϋπολογισμού μιας ξε
Ζ	. Πολλές φορές μάλιστα ξεχνάτε να φάτε. Άρα, ακόμα κι αν αποκτήσετε κάποια περιττά κιλά, αυτά

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)

B = χρονική επανάληψη

Γ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Δ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα

Ε = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Ζ = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

Η = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας

Θ = αμφισημία

Παράρτημα 2. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *ακόμα* στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ

ΑΚΟΜΑ								
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	Ε	Z	H	Θ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ								
προφορικές ειδήσεις	11	3	4	1	5	4	2	2
προφορικές συνεντεύξεις	14	0	4	4	7	5	0	1
ομιλίες	22	2	6	7	12	7	5	2
συνομιλίες	25	0	2	1	3	2	0	0
λογοτεχνία γραπτή	248	7	50	47	80	61	38	16
γραπτά νομοθετικά/διοικητικά	5	1	3	0	2	5	0	1
γραπτά ιδιωτικά	9	0	2	3	5	10	0	2
γραπτές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	1	0
γραπτά διάφορα	6	0	4	3	7	3	2	0
γραπτές ειδήσεις	49	10	40	19	33	19	38	8
άρθρα γνώμης	21	1	14	20	24	9	7	2
γραπτά ακαδημαϊκά	63	6	22	33	76	63	36	11
γραπτά ενημερωτικά	270	11	153	131	255	190	60	12
ΣΥΝΟΛΟ	743	41	304	269	509	378	189	57

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)
 B = χρονική επανάληψη
 Γ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο
 Δ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα
 Ε = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο
 Z = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους
 H = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας
 Θ = αμφισημία

Παράρτημα 3. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *ακόμη* στο ΣΕΚ

ΑΚΟΜΗ	
A	πό Αετογερακίνες, κάτι που φέτος δεν παρατηρήθηκε ακόμη. </p><p> Ενώ όμως στις πρώην φυλακές
Γ	, ο Χρυσαιτός ξαναείδε, όχι έναν αλλά τέσσερις ακόμη Χρυσαιτούς και οι Ασημόγλαροι αντάμωσαν με άλλους
Θ	ν δεκοχτούρων, των τρυγονιών και των περιστεριών. Ακόμη, έρχονται στη μνήμη μου τα βίαια ζευγαρώματα
Γ	κατεβαίνει από τον παγετώνα. Γύρω μας αρκετά ακόμη αντίσκηνα και πολλές αγελάδες που, εκτός από
Θ	ΕΕ Καν. 2078/ 92) της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Ακόμη, για να μειωθεί το πρόβλημα του τουφεκισμού
Δ	ολύ νεαρό πουλί, πανικοβλήθηκε, έκανε τα πράγματα ακόμη δυσκολότερα και τελικά κρεμάστηκε ανάποδα, ακουμπ
Θ	πτώματα όπως νευρικά προβλήματα ή παράλυτα πόδια. Ακόμη είναι γνωστό ότι διάφορες τοξίνες αποθηκεύονται σ
Θ	εταλλαγμένα), Σελλ (πετρελαιοειδή) κλπ. </p><p> Ακόμη θα πρέπει να θυμηθούμε ότι η Ελλάδα,
E	γωνιές της χώρας μας, απρόσεκτα και επικίνδυνα ακόμη και για εμάς τους ίδιους. Το Κέντρο
E	ελώνες, σκίουρους και μαρμίτες, ενώ ενδιαφέρθηκαν ακόμη και για νεογέννητα αρνάκια. Στη φωλιά έχουν
A	να ξεπερνούσαν τους 130 το λεπτό. Είχαμε δρόμο ακόμη και εγώ τα είχα παίξει. Κάναμε μια
Z	κίνδυνος σε πολλά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Ακόμη και εκεί όπου ο περιοριστικός παράγοντας της
E	τουρισμός έχει σαν στόχο τους Έλληνες επισκέπτες, ακόμη και ελληνικά έχουν μάθει. Το κλου της
E	εκχρηματισμό των ανταλλαγών, στρατόπεδα εργασίας, ακόμη και θρησκευτική προπαγάνδα για τα καλά της (
Z	σημειωθεί ότι μια γερακίνα μπορεί να χτυπηθεί ακόμη και μέσα από τζιπ το οποίο δεν
E	τα σπίτια από άβαφα λασπότουβλα σε πολλές, ακόμη και μεγάλες, επαρχιακές πόλεις. Περού με τις
Z	υπόμνηση ότι η φύση εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και μεταξύ των πολυκατοικιών. </p>
Z	ακράδαντα πως ήταν άνθρωπος - μια ιδιότητα που ακόμη και σήμερα διατηρεί, παρ' όλο που επικράτησε
Z	«ανθρώπους» που σκότωναν τα Όρνια (και μερικοί ακόμη και σήμερα που προστατεύονται αυστηρά) είτε για
Z	μπορεί να παρατηρηθούν και στην ηπειρωτική Ελλάδα ακόμη και σε ψηλά βουνά πολύ μακριά από
Z	ατο. Τα συμπτώματα περιλαμβάνουν βραχεία αναπνοή, ακόμη και στην ξεκούραση, σφίξιμο στο στήθος, κούραση,
E	γών πλούτου, πέρα από τις μονοκαλλιέργειες, καθώς ακόμη και τα πλούσια ορυκτά κοιτάσματα αρπάχτηκαν
E	πείσει ότι δεν έχουν εχθρικές διαθέσεις, ότι ακόμη και την αρχηγία θα μπορούσαν να του
Γ	κατασκηνώσουν μέσα στη χιονοθύελλα για μία βραδιά ακόμη και την επόμενη να συνεχίσουν... </p><p>
E	Θεσμικό πλαίσιο που μπορεί να καλύψει αυτό. Ακόμη και το Σχέδιο Νόμου που έχει δοθεί
<p>A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής) B = χρονική επανάληψη Γ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο Δ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα E = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο Z = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους Η = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας Θ = αμφισημία</p>	

Παράρτημα 4. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *ακόμη* στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ

ΑΚΟΜΗ								
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ								
προφορικές ειδήσεις	2	2	1	1	2	2	1	1
προφορικές συνεντεύξεις	7	1	9	4	1	1	4	0
ομιλίες	17	2	6	13	12	9	15	2
συνομιλίες	3	1	0	0	1	0	0	0
λογοτεχνία γραπτή	57	5	15	9	10	16	9	2
γραπτά νομοθετικά/διοικητικά	7	2	13	0	9	20	4	0
γραπτά ιδιωτικά	4	1	1	1	0	3	1	0
γραπτές πληροφορίες	0	0	0	0	0	0	0	0
γραπτά διάφορα	17	2	2	8	9	4	9	5
γραπτές ειδήσεις	165	36	107	69	150	75	122	16
άρθρα γνώμης	135	15	73	86	111	75	41	6
γραπτά ακαδημαϊκά	79	15	34	51	113	63	57	5
γραπτά ενημερωτικά	202	31	140	127	271	181	114	17
ΣΥΝΟΛΟ	695	113	401	369	689	449	377	54

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)

B = χρονική επανάληψη

Γ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Δ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα

E = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Z = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

H = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας

Θ = αμφισημία

Παράρτημα 5. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *yet* στο BNC Baby

YET	
A	the commune idea. But not then, not yet. He had brought with him reading
H	was compatible with anything in himself. And yet he had grown fond of him,
H	at the pencilled line on the chart, yet he had somehow connected Hirondelle with
H	knew that Martin had seen him and yet he had taken no notice of
H	s, as retribution, as a just punishment. Yet he was not a Christian, to
H	of the cell-like doors was ajar, yet he was sure they had all
H	indicated that his numbness had been penetrated, yet he was unaware of it. He
H	ill I hardly remember at all.' 'And yet he was up there for nearly
A	that in itself was frightening, for as yet he could feel no sorrow for
H	a stone in a horse's hoof; yet he could not bring himself to
A	had addressed him as Sir Joseph. As yet he wasn't used to the
H	narrow and set close to his shoulders. Yet he wasn't a bad-looking
H	and he no longer wants to try. Yet he admires them. He imagines that
H	is absent from the Anglo-Saxon world, yet he also thinks that he understands
H	call a truce, make a new treaty. Yet he and his companions were creeping
A	Henry poured. 'Have you found another job yet?' he asked. 'I wish I had.
H	has seen things I can only imagine. Yet he avoids shows of emotion and
H	sensibility sells tickets at the box office. Yet he can work both sides of
H	no fire until they were upon them. Yet he feared they were like biting
H	with the woman back in that room. Yet he felt like someone entering a
H	cardboard, artificial, disposable, tinsel, polystyrene, cut-out.) Yet he has an instinc that this
H	now on Martin as his successor... And yet he himself had often thought the
H	which he had not the slightest interest. Yet he knew, at least in this
H	boy knows too much, he thought, and yet he knows nothing. Suddenly he knew
H	at La paesana with my dad. And yet he must have believed in something.

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)
 B = χρονική επανάληψη
 Γ = επίταση χρονικής επανάληψης
 Δ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο
 Ε = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα
 Ζ = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο
 Η = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους
 Θ = έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση στοιχείου ως προς σύνολα
 Ι = αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο
 Κ = αμφισημία

Παράρτημα 6. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *yet* στα κειμενικά είδη του BNC Baby

YET										
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	Ε	Z	H	Θ	I	K
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ										
λογοτεχνία	247	0	4	17	2	1	216	0	0	0
ακαδημαϊκά	85	0	1	11	5	1	167	0	4	0
ειδήσεις	146	0	12	16	8	4	152	1	0	1
προφορικός λόγος	389	1	0	1	1	0	44	0	2	0
ΣΥΝΟΛΟ	867	1	17	45	16	6	579	1	6	1

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς σημείο επικείμενης αλλαγής)

B = χρονική επανάληψη

Γ = επίταση χρονικής επανάληψης

Δ = προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Ε = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα

Z = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

H = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

Θ = έως και μέγιστα αναμενόμενη διατήρηση στοιχείου ως προς σύνολα

I = αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο

K = αμφισημία

Παράρτημα 7. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *still* στο BNC Baby

<i>STILL</i>	
A	GOS.xml taste the charred wood, the burned sap still in the air, sniff the sourness
A	pictures collecting dust. The round table was still in the centre of the hall,
A	The round table with its magazines was still in the centre, the floor had
A	house, at which he looked wistfully, was still in the control of his colleagues.
A	apology. He was deathly pale and obviously still in the first shock of grief
A	was his own fridge but he was still in the habit of speaking as
Z	got here," David Fairfax said standing stock still in the hall and looking appreciatively
A	can't!" Ruth said briskly. 'We're still in the harbour. Come up on
A	into the bathroom. Arabella's toothbrush was still in the mug above the basin.
A	I never be a man, he's still in the nursery playing with toy
A	using?' After that implication that she was still in the prime of her fertile
A	away from her desk. 'Are the police still in the washroom?' Dagmar's expression
A	morning air made her conscious she was still in her dressing-gown. She pulled
A	in a deep breath; then, the cloth still in her hand, she turned about
A	white face and very blue eyes. Sara, still in her jeans, pushed her hair
A	OCTOBER 1965 In the grey morning light, Clare, still in her nightgown, stooped to pick
A	was there, and eating supper. It was still in his mouth. 'Oh, you,' he
A	to sleep. The smell of her was still in his nostrils, the scent of
A	a thick cut-glass decanter. He was still in his riding clothes, well-cut
A	hostage. A woman. We believe they're still in New Orleans.' 'Why?' asked Sorge
A	'Fuck it, you said they were still in New Orleans.' 'We presumed...' 'Weren'
A	roughness of the clear skin. 'Is Francesca still in New York?' the brat was
A	interesting to meet them.' 'The work is still in its infancy, Miss Hopper. They'
A	been invaded by the decorators and was still in its original cluttered and faded
A	imagined for a moment that he was still in short pants, until she turned

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς εναντιωματική χροιά)

B = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα

Γ = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Δ = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

E = αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο

Z = λεξικές σημασίες «ακίνητος», «ήρεμος», «ήσυχος» κ.α.

H = λεξική σημασία «απόσταση» (στη σύνταξη *still room*)

Παράρτημα 8. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *still* στα κειμενικά είδη του BNC Baby

<i>STILL</i>							
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ							
προφορικός λόγος	487	2	23	206	0	28	0
λογοτεχνία	855	23	15	178	0	88	1
ακαδημαϊκά	278	15	28	102	2	3	0
ειδήσεις	591	22	27	180	2	12	0
ΣΥΝΟΛΟ	2.211	62	93	666	4	131	1

A = χρονική συνέχεια εντός ορίων αδιάσπαστου χρονικού διαστήματος (με ή χωρίς εναντιωματικήχροιά)

B = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα

Γ = μη αναμενόμενη προσθήκη στοιχείου σε προϋποτιθέμενο σύνολο

Δ = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους

E = αντιστικτική κειμενική παρουσίαση των αποκλίσεων μεταξύ υποσυνόλων που ανήκουν σε κοινό υπερώνυμο σύνολο

Z = λεξικές σημασίες «ακίνητος», «ήρεμος», «ήσυχος» κ.α.

H = λεξική σημασία «απόσταξη» (στη σύναψη *still room*)

Παράρτημα 9. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *even* στο BNC Baby

<i>EVEN</i>	
A	concerts and wearing funky clothes — she has even taken to wearing black nailvarnish.
A	were desperate to avoid it. One was even teaching her husband to do it.
A	fact, it will be lucky to do even that. The latest opinion polls are
A	diesel models so far this year. But even these figures, impressive as they are,
A	they deal at the best price. But even they complain at brokers who buy
A	dirt in the carriage. They could not even think of washing my hair until
A	for anyone in their first, second or even third childhood. For here are Paddington,
A	we would get a door for £250. He even threatened to send me a bill
B	company, a children's home society or even through a privately-reached financial agreement
Γ	are seen to even better advantage from even tinier Murren (the oneresort which
B	the ban was reduced by two years. ' Even today I wasn't presuming that
B	started the nightmare which continues for Joan even today. 'The police didn't have
A	their children to help at home or even take up work instead of going
Γ	clearly will not be eliminated by new, even tougher legislation to protect investors. There
Γ	and quaffing all that milk, and getting even tubbier, it's surprising that Santa
A	escape from St Valentinism on television, with even two of the dreaded soapoperas
A	internal demands for more Scottish party autonomy, even unto independence. This argument, that the
B	create formatted printed material for widespread distribution. Even using the narrow definition it is
A	to fabricate one.' Research had found that even very young children do not 'go
A	Government that they will withhold support or even vote against if Rosyth is forsaken.
Γ	for a special programme where inventions are even wackier than here in the UK.
A	last season, constantly had United in trouble. Even Wallace's goal late in the
A	as a 'heart-throb' — she doesn't even watch Lovejoy all the time. 'I
A	safeguard bodily purity, forbade its members from even watching a screen kiss at the
A	deplores apartheid more than we do' or even ' We do not have a shoot-
<p>A = μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο B = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους Γ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα Δ = λεξικές σημασίες «ομοιόμορφος», «ισόπαλος» κλπ. Ε = λεξική σημασία «βράδυ»</p>	

Παράρτημα 10. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *even* στα κειμενικά είδη του BNC Baby

<i>EVEN</i>					
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	E
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ					
ακαδημαϊκά	430	421	110	14	0
ειδήσεις	355	283	127	12	0
λογοτεχνία	567	339	121	8	0
προφορικός λόγος	266	254	35	4	2
ΣΥΝΟΛΟ	1.615	1.297	393	41	2

A = μη αναμενόμενη προσθήκη σε προϋποτιθέμενο σύνολο
 B = μη αναμενόμενη διατήρηση ως προς πιθανούς κόσμους
 Γ = προσθήκη επιπλέον βαθμού σε διαβαθμίσιμη κλίμακα
 Δ = λεξικές σημασίες «ομοιόμορφος», «ισόπαλος» κλπ.
 E = λεξική σημασία «βράδυ»

Παράρτημα 11. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του πλέον στο ΣΕΚ

ΠΛΕΟΝ	
A	της δημιουργικότητας και της ευχαρίστησης. Είναι πλέον γνωστό ότι δεν μπορούμε να αντιληφθούμε αυτό
A	από αμοιβαίως κατανοητούς κρίκους, να μην είναι πλέον αμοιβαίως κατανοητά. Στην Ευρώπη , το φαινόμενο τ
A	ένα κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο που θα καθορίζεται, πλέον, και από την παρουσία του εργατικού κινήματος
B	συχνά διόλου επαρκώς. Η εκπαίδευση είναι ο πλέον κατάλληλος χώρος για την παροχή εμπειριών επικοινων
A	με τον άξονα "διάλογος/μόνολογος", θα οδηγηθούμε πλέον σε σε μια εμπράγματη (όχι αφηρημένη) περιγραφή
A	προβληματισμοί της ελληνικής κοινωνίας στράφηκαν πλέον γύρω από την πολιτική και τη διοικητική
B	με την ιστορική περίοδο- βαθμό με τον πλέον παραδειγματικό - όχι πάντοτε ταυτόσημο- τρόπο για
A	άνω άκρων -αφού αυτά δεν του χρειάζονταν πλέον για την αναρρίχηση στα δέντρα- και, συνακόλουθα,
A	έγινε στις αρχές του 1988. Τα καταστήματα άνοιγαν πλέον πιο αργά το πρωί και πολλά άρχισαν
A	περισσότερο τελειοποιημένες μηχανές. Άλλωστε ήταν πλέον πολύ ευκολότερο να ζητά κανείς διευκρινήσεις ή
A	απλή κουδουνίστρα και ότι την εξουσία ανήκει πλέον στους δημοσιογράφους. Ο Στηντ δεν ενδιαφερόταν να
A	να αλλάξει η χρήση τους: να αντιμετωπίζονται πλέον σαν αφηρημένα σύμβολα και όχι σαν γραφή,
A	εταβάλλει τις σχέσεις γονιών-παιδιών. "Δεν απαντά πλέον όταν τον/ην φωνάζω", διαπιστώνουν οι πρώτοι.
A	χει βαθύτατα μετασηματιστεί. η εστία διατηρείται πλέον ως χώρος συμπαράθεσης ατομικών πρακτικών. Η μουσι
A	, σκεύη ή και ζώα, ενώ ορισμένα κατασκευάζονται πλέον από πέτρα ή άλλα υλικά, γεγονός που
A	οι μεγαλοαστοί, ακόμη και αν δεν κυκλοφορούν πλέον από θεωρείο σε θεωρείο όπως την εποχή
A	για τη γραφή γλώσσας που δεν μιλιόταν πλέον, της αρχαίας ελληνικής, είχε πάντως τα ίδια
A	οι αθηναϊκές εφημερίδες να προσφέρουν σε μόνιμη πλέον βάση διάφορα δώρα με «κουπόνια» και αργότερα
A	που απομάκρυνε τον Ιάκωβο Β΄ καθιερώθηκε οριστικά πλέον η υπεροχή του Κοινοβουλίου επί της Μοναρχίας
A	ότητες, παχύτερο στρώμα τεχνολογίας παρεμβάλλεται πλέον για να πραγματοποιηθεί αυτό που κάποτε μπορούσε
B	FM. Ο Galaxy είναι ένας από τους πλέον δημοφιλείς μουσικούς σταθμούς και μεταδίδει ελαφρ
A	ην απεικόνιση της αποπτωτικής διαδικασίας ανοίγει πλέον έναν καινούργιο τομέα εφαρμογών αυτού του ραδιοφα
A	των κρίσεων κάποιου άλλου. Άρα, δεν απομένει πλέον παρά να επιλέξει κανείς, ανάμεσα σε μια
B	απευθείας έγχυση στο σπληνικό παρέγχυμα είναι η πλέον χρησιμοποιούμενη τεχνική. Η αιματική κυκλοφορία τ
B	αυτή, ασφαλώς προσφέρουν γόνιμο έδαφος για μια πλέον ορθολογιστική αντιμετώπιση της βλάβης από οξεία ε

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα
 B = διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμισμένης κλίμακας
 Γ = ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (πέραν ή μη ενός ορίου αναφοράς)
 Δ = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας
 Ε = αμφισημία

Παράρτημα 12. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του πλέον στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ

ΠΛΕΟΝ					
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ	Ε
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ					
προφορικές ειδήσεις	19	0	1	0	0
προφορικές συνεντεύξεις	17	1	2	0	0
ομιλίες	46	7	9	1	1
συνομιλίες	5	0	0	1	0
λογοτεχνία γραπτή	47	4	5	1	1
γραπτά νομοθετικά/διοικητικά	14	4	3	2	0
γραπτά ιδιωτικά	3	0	0	0	0
γραπτές πληροφορίες	1	0	0	0	0
γραπτά διάφορα	22	6	5	2	0
γραπτές ειδήσεις	246	23	64	1	0
άρθρα γνώμης	160	10	57	0	8
γραπτά ακαδημαϊκά	153	5	40	3	1
γραπτά ενημερωτικά	453	35	91	13	1
ΣΥΝΟΛΟ	1.227	95	277	24	13

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα

B = διατήρηση ιδιότητας στον μέγιστο βαθμό μίας διαβαθμίσιμης κλίμακας

Γ = ποσοτική επέκταση ενός συνόλου (πέραν ή μη ενός ορίου αναφοράς)

Δ = προσθήκη επιπλέον κειμενικής πληροφορίας

Ε = αμφισημία

Παράρτημα 13. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του πια στο ΣΕΚ

ΠΙΑ	
B	,κκκκοίτα μια γγγγγκομενάρα!!!» </p><p> Φίλος: «Πια γκόμενα;» </p><p> - «Τττττώρα ππππέρασε...» </p><p> Η κούκλα έχει αρχίσει να απογοητεύεται πια, αλλά . . . </p><p> -«Ας το κάνω κι
A	’ αγαπώ, κι αν φωνάζω καιρό </l> <l> πια δε βλέπω κανένα φως </l> <l> Πριν
A	</l> <l> Ο χειμώνας με πληγώνει άλλο πια, δεν μπορώ </l> <l> Δεν μπορώ </l> <
A	> Την αυλή μου καίει το χιόνι, άλλο πια δεν μπορώ </l> <l> Είσαι τ’ άγγιγμα
A	</l> <l> Για άλλα δάκρυα δεν έχω πια καιρό </l> <l> Για άλλα δάκρυα δεν
A	ανασαίνω </l> <l> να το τέλος γραμμένο, πια τι ζητώ </l> <l> Κάποτε ήσουν πληγωμένη,
A	χαθώ</l> <l> Μα δε θα δακρύσω πια για σένα</l> <l> και μη ρωτάς
A	πάλι </l> <l> Ό,τι δεν είναι πια εδώ </t> <t> Οι περιπέτειες ενός προσκυνητή </
A	στον εαυτό μου</l> <l> Και είχα πια ξεχάσει ν’ αγαπιέμαι</l> <l> Και είχα
A	πεις καληνύχτα </l> <l> Και να ζήσω πια μαζί σου δεν μπορώ </l> <l> Στα
A	δε σταματά </l> <l> Στη γη θέλω πια να περπατώ </l> <l> και ν’ αγγίζω
A	σκιά</l> <l> το μόνο που θυμάμαι πια</l> <l> είναι τα μακριά σου δάχτυλα!</
A	εμένα μη μου κουνάς. </l> <l> κάσε πια, μη μιλάς </l> <l> κι αν γλυκά
A	κατηγορώ </l> <l> τα Σαββατόβραδα που κέφι πια δεν έχεις </l> <l> ούτε τους φίλους
A	μου με μας, </l> <l> να καταλάβω πια πως δεν καταλαβαίνω </p>
A	</l> <l> κι ούτε τ’ όνομα μου πια θυμάμαι </l> <l> Στο στόμα μου έχω
A	δεν είναι ο έρωτας </l> <l> παρτίδα πια χαμένη </l> <l> Ότι κι αν παίξεις
A	μου γυρνάω. </l> <l> Μην με ρωτάει πια κανείς αν το αντέχω </l> <l> αφού
A	> <l> Δε με συνδέει μαζί σου τίποτα πια </l> <l> Δε θα μας βγάλει η
A	πόρτα </l> <l> Τίποτα δεν είναι τώρα πια όπως και πρώτα </l> <l> Κάθε σου
A	στεγνώσαν </l> <l> αφού τώρα δε φιλάνε πια εσένα </l> <l> Σε έψαξα μέσα στο
A	μας έμεινε </l> <l> αφού είναι όλα πια χαμένα </l> <l> και αυτό το γιατί
A	> Για να δω τι θα πεις, όταν πια δεν θα βρεις </l> <l> Σαν κι
A	να ’σαι μέλος. </p><p> E, όχι πια </l> <l> δεν το ρισκάρω </l> <l>

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα

B = ανορθόγραφη γραφή ερωτηματικής αντωνυμίας θηλυκού γένους (ποια)

Γ = ανορθόγραφη γραφή του επιρρήματος σύγκρισης (πιο)

Παράρτημα 14. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *πια* στα κειμενικά είδη του ΣΕΚ

<i>ΠΙΑ</i>			
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ			
προφορικές ειδήσεις	10	1	0
προφορικές συνεντεύξεις	17	0	0
ομιλίες	17	0	0
συνομιλίες	8	0	0
λογοτεχνία γραπτή	364	2	0
γραπτά νομοθετικά/διοικητικά	4	0	0
γραπτά ιδιωτικά	13	0	0
γραπτές πληροφορίες	0	0	0
γραπτά διάφορα	16	0	0
γραπτές ειδήσεις	50	1	0
άρθρα γνώμης	106	0	1
γραπτά ακαδημαϊκά	103	0	0
γραπτά ενημερωτικά	248	3	0
ΣΥΝΟΛΟ	956	7	1

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα

B = ανορθόγραφη γραφή ερωτηματικής αντωνυμίας θηλυκού γένους (*ποια*)

Γ = ανορθόγραφη γραφή του επιρρήματος σύγκρισης (*πιο*)

Παράρτημα 15. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα των *anymore / any more* στο BNC Baby

ANYMORE / ANY MORE	
A	tonight?’ and he needn't be alone anymore. There was that tall girl inHelen, and
Γ	didn't want to think about it, any more than she wanted to think
Γ	She didn't have to like it, any more than she had to like
Γ	care,’ said Rufus, and not looking back any more than he had done when
Γ	you stayed. You didn't like it any more than I did. You wouldn't
Γ	He doesn't know the inside track any more than Klepner.’ ‘Maybe not, but
Γ	suppose policemen like being taught their jobs any more than the rest of us
Γ	we don't want to be here any more than you want us to
Γ	naked and makes no attempt to cover any more of herself than people do
B	of, ignored. And I can't stand any more of it! I'm not
B	be understood. ‘Are you going to recite any more of that poetry?’ ‘No.’ ‘It
B	alongside, across the Aladdin's caves beyond. Any more of this, thought
A	said. "I'm not going to talk any more about him. You must go
A	its way back to NCP. ‘You thought any more about leaving? Wrong sort of
A	gas masks. There were no street lights any more and cars couldn't use
Γ	co-operative,’ said Greg. ‘She wasn't any more anxious to spoil things than
A	by the unaccustomed wine. Neither particularly wanted any more but a lifetime's resistance
B	again to see if they could find any more clues," Sara said,"but so
B	He recognized a time to change tack. ‘ Any more coffee in the pot?’ Sarah
B	and McLeish decided not to ask her any more details over the transatlantic phone. ‘
B	s all right. I don't want any more dinner. I am honestly not
A	slowly. ‘We don't really know that any more do we? We were always
B	reckoned to be on the lazy side. ‘ Any more eggs?’ ‘Box in the refrigerator.’
B	a dog!’ I wasn't asked for any more information. But I gave it
B	for me here if you would like any more information.’ I wake up. The
<p>A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα B = (άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου Γ = διατήρηση (διαβαθμισιμής) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία Δ = αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας</p>	

Παράρτημα 16. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών των *anymore / any more* στα κειμενικά είδη του BNC Baby

ANYMORE / ANY MORE				
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ				
προφορικός λόγος	105	93	0	3
λογοτεχνία	69	30	9	0
ακαδημαϊκά	5	4	7	2
ειδήσεις	23	6	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	202	133	18	6

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα
 B = (άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου
 Γ = διατήρηση (διαβαθμίσιμης) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία
 Δ = αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας

Παράρτημα 17. Τυχαίο δείγμα από τον συμφραστικό πίνακα του *no more* στο BNC Baby

NO MORE	
Γ	away from her, as if she was no more than a stranger to whom
Γ	paradoxically, the noise seemed muted, the sea no more than a distant roar. The
Γ	new flat. The flat, as yet unsought, no more than a vague possibility among
Γ	to shake her as if she was no more than a rag doll. 'Dudley
Γ	was a minute cabin on the barge, no more than a place for the
Γ	or two, the storm might have seemed no more than a bad dream. She
Γ	t fret, love. I daresay it's no more than a chill. They'll
Γ	apprehensive about their visit. Mr Barnet was no more than a business acquaintance, but
Γ	Smith and his wife, he knew, lived no more than a mile away, but
Γ	the music, even though this might be no more than a short blast on
Γ	know that.' Was that the first hint, no more than a joke really, that
Γ	marry, wasn't he?' His voice was no more than a faint whisper now
Γ	here could be explained away; this was no more than a training ground for
Γ	the road. The whole operation had taken no more than a few minutes.'Who
Γ	take him into the small chamber, really no more than a cell with a
Γ	playwrights whose experimental verse dramas had caused no more than a ripple of interest
Γ	a tiny little pain to begin with, no more than a tremor of consciousness,
Γ	the celebrations. The whole thing had taken no more than five seconds. Frick took
Γ	mein Fuhrer. The whole action must take no more than five seconds. My people
Γ	if you're not there?' 'Give me no more than five minutes. Then get
Γ	kid.' He laughed. 'You take care. And no more than five minutes.' 'You take
Γ	hovering in the middle of the road, no more than five feet off the
Γ	passenger side and jumped in. 'I said no more than five minutes,' he shouted.
Γ	short-skirted, high-heeled girls, who were no more than sixteen years old. The
Γ	breath. 'The young man could have been no more than sixteen summers, olive-skinned
<p>A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα B = (άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου Γ = διατήρηση (διαβαθμίσιμης) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία Δ = αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας</p>	

Παράρτημα 18. Κατανομή των δηλωτικών σημασιών του *no more* στα κειμενικά είδη του BNC Baby

NO MORE				
ΣΗΜΑΣΙΑ	A	B	Γ	Δ
ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ				
προφορικός λόγος	20	28	1	2
λογοτεχνία	19	34	15	46
ακαδημαϊκά	5	3	15	33
ειδήσεις	5	13	12	19
ΣΥΝΟΛΟ	50	78	43	100

A = χρονική διατήρηση από τον χρόνο αναφοράς και έπειτα
 B = (άρνηση) ποσοτική(ς) επέκταση(ς) προϋποτιθέμενου συνόλου
 Γ = διατήρηση (διαβαθμίσιμης) ιδιότητας σε δύο συγκρινόμενα στοιχεία
 Δ = αποκλείουσα παραμονή στο εσωτερικό μίας έννοιας